PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723

ČEDAD
Stretta De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLIV. št. 184 (13.122)

Trst, sreda, 24. avgusta 1988

Medtem ko protest dobiva nepredvidljive razsežnosti

Poljska vlada se ne bo pogajala z »manjšino« stavkajočih delavcev

Izredno zasedanje poljskega parlamenta bo 31. avgusta – V pokrajini Jastrzebije že v veljavi policijska ura - Italijanski sindikat izrazil poljskim delavcem solidarnost

VARŠAVA — Glasnik poljske vlade Jerzy Urban je uradno izjavil, da se oblasti ne bodo pogajale s stavkajočimi delavci, ki so le manjšina, še manj pa z voditeljem ilegalnega sindikata Solidarnost. Oblasti bodo vztrajale na tem stališču, vse dokler bodo trajali neredi, ki imajo z delavskimi stavkami malo skupnega in vse bolj spominjajo na družbeno-politično gibanje. Poljski parlament bo o stavkovnem valu razpravljal na izrednem zasedanju, ki je bilo napovedano za 31. avgust.

Urban je govoril tudi o zadnjih vladnih ukrepih, na katere so stavkajoči delavci odgovorili z zaostritvijo protesta. Po varšavskih ulicah delijo letake, s katerimi vabijo prebivalstvo, naj se pridruži Solidarnosti in njenemu boju za boljše življenjske razmere delavcev v rudnikih in ladjedelnicah. Od sinoči pa je stopila v veljavo policijska ura, ki traja od 23. do 5. ure zjutraj in ki je zaenkrat omejena na pokrajino Jastrzebije v severni Šleziji. Oblasti so pojasnile, da tako ostrih ukrepov niso sprejele zgolj kot povračilni ukrep proti ilegalnim stavkam, pač pa hočejo na ta način vzpostaviti javni red, ki je že krepko načet. Poudarile pa so tudi, da so pripravljene uvesti še ostrejše ukrepe. Lech Walesa, ki je bil včeraj v zasedeni ladjedelnici v Szczecinu, je opozorilo sprejel kot grožnjo, nanj pa je odgovoril prav tako z grožnjo. Dejal je, da če bo policija nasilno prekinila stavke, oziroma če se bo znesla nad delavci, ki so zasedli številne obrate, bo tudi odgovor delavcev nasilen. Očitno je torej, da stavkovni val nekako degenerira, saj se »pogajanja« omejujejo na izmenjavo groženj in protiukrepov.

O stavkah na Poljskem je včeraj poročal tudi osrednji sovjetski televizijski dnevnik Vremja. Novinar je stalno ponavljal, da povzema vesti po poljski tiskovni agenciji PAP, in se ni izpostavil z nobenim komentarjem. Le-ti pa se kar bohotijo v tujih sindikalnih vrstah. Sindikalna zveza CGIL, CISL, UIL je včeraj naslovila na generala Jaruzelskega brzojavko, v kateri izraža solidarnost s poljskimi delavci in nasprotuje represiji, ki jo izvaja oblast. Stavkajočim delavcem pa so izrazili solidarnost tudi razni politični predstavniki.

Na sliki (telefoto AP): **skupina delavcev v ladjedelnici v Gdansku izzivalno zapušča delovno mesto.**

ČSSR dovolila A. Dubčku pot v Italijo

PRAGA — Aleksandru Dubčku, nasilno odstranjenemu češkoslovaškemu partijskemu voditelju in tvorcu »praške pomladi« pred dvajsetimi leti, so češkoslovaške oblasti odobrile vizum za odhod v Italijo, kjer naj bi 19. septembra na posebni slovesnosti na univerzi v Bologni prejel častni doktorat iz političnih ved.

Dubček je 11. avgusta že prejel italijanski vstopni vizum in po letu 1969 bo to njegovo prvo potovanje v tujino, če izključimo njegovo kratko bivanje v Turčiji, kjer je bil v obdobju »normalizacije« po vdoru vojaških enot petih držav Varšavskega sporazuma v ČSSR nekaj časa veleposlanik. Danes bivši partijski voditelj ČSSR živi kot navaden upokojenec v Bratislavi.

V zvezi z izdajo dovoljenja Aleksandru Dubčku za odhod v tujino je pred kratkim predstavnik češkoslovaškega notranjega ministrstva že izjavil, da Dubček lahko kot vsak češkoslovaški državljan zasebno potuje tja, kamor hoče in kadar hoče. Predstavnik notranjega ministrstva je pri tem tudi izjavil, da zato ne more biti nikakršnih razlogov, da mu dovoljenja ne bi izdali. Zato predstavlja včerajšnja odobritev izstopnega vizuma Dubčku le potrditev predhodnih zagotovil notranjega ministrstva ČSSR.

Po zadnjih bombnih atentatih v Meranu in okolici

Skupna manifestacija vseh narodnosti proti terorizmu na Južnem Tirolskem

BOCEN — »Etsch proti bombam«: to dvojezično geslo, v nemščini in v italijanščini, je kraljevalo nad trgom v Etschu, kjer je bila včeraj manifestacija vseh južnotirolskih jezikovnih skupnosti proti naraščanju napetosti in iz protesta zaradi zadnjih bombnih atentatov v teh krajih. Prav v Etschu je namreč v prejšnjih dneh bombni atentat povzročil veliko škodo na električnem omrežju.

Včerajšnjo manifestacijo so priredili sindikati, katoliške skupine in krajevna združenja, k njej pa so pristopile vse demokratične stranke in celoten občinski svet te južnotirolske občine, ki je bila že večkrat v ospredju kronik terorističnih dejavnosti. Župan Franz Loesch, izvoljen na listi Južnotirolske ljudske stranke, je med drugim zavrnil istovetenje tega kraja s terorističnim dejavnostjo in poudaril, da je Etsch lahko resničen primer sožitja med vsemi jezikovnimi skupinami. »Teror ne sme zmagati« in »Ne nasedajmo na provokacije« sta bili gesli, s katerima je Loesch pozval prebivalstvo, naj enotno nastopa proti terorizmu. Sledili so še drugi posegi in še zlasti so govorili predstavniki vseh demokratičnih političnih strank. Manifestacija je potekala v miru in edino motnjo, ki so jo zabeležili, je predstavljal anonimen telefonski poziv, češ da je na trgu bomba.

Medtem pa se nadaljuje val protestov zaradi zadnjih atentatov. Uradno protestno noto je včeraj tudi izglasoval bocenski pokrajinski odbor, ki se je sestal na izredni seji. Na tej seji so sprejeli tudi ukrepe za povračilo stroškov vsem tistim, ki so jih zadnji atentati oškodovali, obenem pa so pozvali vse prebivalstvo, naj sodeluje z varnostnimi silami ter izrazili željo, da bi preiskava čimprej privedla do odkritja odgovornih za ta atentat.

V zvezi s preiskavo je treba omeniti, da je bil včeraj v Bocnu vsedržavni poveljnik karabinjerjev general Jucci, ki se je sestal s krajevnimi častniki karabinjerjev ter z njimi razpravljal o vprašanju varnosti v bocenski pokrajini. Jucci se je nato sestal tudi z vladnim komisarjem in z bocenskim škofom.

Nadaljujejo se tudi polemike zaradi odpovedi počitnic predsednika republike Cossige na Južnem Tirolskem. Včeraj je bocenska krščanska demokracija izrazila »obžalovanje« zaradi odločitve predsednika republike, da ne pojde na počitnice v Meran in je to odločitev ocenila kot »dodatni znak potrebe, da morajo vsi stvarno delovati proti nasilju maloštevilnih, da to skupino osamijo.« Bocenska krščanska demokracija je prepričana, da politična volja vseh krajevnih skupnosti lahko premaga protidemokratične sile in zagotovi zgledno sožitje. V stališču, ki so ga objavili, je rečeno, da velika večina prebivalstva nasprotuje nasilju ter je prepričana, da je treba čimprej izpopolniti avtonomistično ureditev, da bo potem mogoče stvarno delati za razvoj. Ne zadostuje torej formalno zaprtje mednarodnega spora, potrebna je predvsem odločna zavzetost vseh, da se vsem jezikovnim skupinam zagotovijo potrebne pravice. KD zaključuje svoj dokument z ugotovitvijo, da je to potrebno tudi v vidiku jesenskih deželnih volitev, ki morajo potekati v mirnem vzdušju.

Na zasedenih ozemljih položaj vse bolj napet

Položaj na zasedenih arabskih ozemljih postaja dva meseca pred izraelskimi parlamentarnimi volitvami vse bolj napet. Izraelski nadzor se stopnjuje, Palestinci pa so spet začeli s splošno stavko. Spopadi so vsakodnevni, kot so skoraj vsakodnevne tudi nove smrtne žrtve (Telefoto AP)

Trst spet najdražji

NA 4. STRANI

□ □ □

V Gorici teden svetovne folklore

NA 8. STRANI

Martelli pri »papeževih sorodnikih«

RIMINI — Ne gre za glasove, nič volilnega ni v tem. Tako je Claudio Martelli odgovoril časnikarjem, ki so ga spraševali, kaj pomeni njegov včerajšnji poseg na srečanju skupine Comunione e liberazione v Riminiju. Socialistični podtajnik je mnenja, da je važno predvsem stičišče, ki danes obstaja med socialisti in CL. Gre torej za dialog o vrednotah in o načelih, ki ga imajo socialisti, s pomembnim delom katoliškega sveta. To pomembnost pa je Martelli utemeljil generacijsko, pa tudi »glede na sorodstvo s papežem«. Do teh srečanj prihaja na osnovi pomembnih soglasij, med katerimi je skupna ugotovitev, da je treba danes razpravljati predvsem o človekovih pravicah. »Čudim se, da komunisti in tudi nekateri laiki še niso doumeli velike novosti poljskega papeža z njegovo pastoralno pobudo, osnovano na človekovih pravicah. Zdi se mi, da gre za epohalno revolucijo, kajti ta novost označuje stičišče med vsemi tistimi, ki so ocenjevali človekove pravice edino, kar še ostaja od laicistične in levičarske ideologije,« je dejal Martelli.

Gre torej za zbližanje med socialisti in CL? Morda je še prezgodaj govoriti o tem. Vsekakor pa je Martelli s svojim nastopom nakazal nove odnose med svojo stranko in tistim delom krščanske demokracije, ki velja za katoliško najbolj integralistični in dejansko najbliže Vatikanu. Martellijev poseg je bil torej posredno uperjen proti samemu De Miti, saj je socialistični podtajnik med drugim izrazil zadovoljstvo, da je v Riminiju toliko laikov, in poudaril, da to skrbi krščansko demokracijo, kar po njegovem mnenju pomeni, da znotraj KD obstaja velika ozkost. Skratka, socialistični podtajnik pravi: Jaz sem prišel, De Mita pa noče priti. Dejansko je prihod predsednika vlade še vedno negotov, pa čeprav številni demokristjanski veljaki, še zlasti po včerajšnjem Martellijevem posegu, prepričujejo predsednika vlade, naj gre v Rimini. S svojim posegom se je torej Martelli vključil v polemiko znotraj stranke relativne večine z očitnim namenom, da ustvari v krščanski demokraciji večji krog »prijateljev socialistične stranke«.

Ko pa mu je nekdo brez prikrivanja polemičnega tona zastavil vprašanje, ali bo njegova prisotnost v Riminiju vzbudila tudi diskusije znotraj socialistične stranke, je Martelli odgovor obšel s tem, da je dejal, da so pač socialisti vajeni diskusij o vseh vprašanjih. Vsekakor pa je prisotnost socialističnega predstavnika v Riminiju izzvala številne izjave in tudi polemike. V italijanskem političnem poletju očitno drugih dogajanj ni.

V Olimpiji na Peloponezu

Včeraj prižgali olimpijski ogenj

Včeraj so v Olimpiji na Peloponezu prižgali olimpijski ogenj za OI v Seulu, ki se bodo pričele čez 24 dni. Na sliki: olimpijski ogenj že na »poti«.

Zadnje vremenske spremembe nekoliko izboljšale položaj na severnem Jadranu

V Bologni spet o nujnosti sanacije Pada Turistični delavci zaskrbljeni za sezono

BOLOGNA — Zdravstveno stanje bolnika se popravlja, vendar pa je še daleč od tega, da bi ga lahko imeli za zdravega. Tako zdravniško sporočilo bi lahko izdali za trenutni položaj na severnem Jadranu in ob obalah Emilije-Romagne. Zadnje vremenske spremembe so sluzasto plast alg, ki so v zadnjih nekaj tednih dobesedno vklenile jadransko obalo, razbile, odmirajoče alge pa potisnile proti dnu. Toda s tem nevarnosti še ni konec in usedline alg grozijo, da bodo ob razpadu dobesedno požrle ves kisik v morju in tako uničile vso favno pri dnu. Nezavidljiv položaj lahko reši le močnejši veter, ki bi dodobra premešal vodno maso in alge pognal na odprto morje.

V Bologni pa so se po ponedeljkovem srečanju z ministroma za okolje in turizem včeraj zbrali deželni upravitelji in parlamentarci iz dežele Emilije-Romagne. Na srečanju je predsednik dežele Guerzoni poudaril, da je treba sprejete predloge v boju proti onesnaženju Pada vključiti v splošni državni načrt, ki pa naj se razširi na mednarodni nivo, tako da bi se sanaciji Pada posvetila taka pozornost, kot se trenutno posveča sanaciji Rena.

Tudi na včerajšnjem srečanju v Bologni je bilo največ govora o meddeželni konferenci, ki bo posvečena obravnavanju predlogov za sanacijo celotnega področja ob Padu in same reke Pad. S tem v zvezi naj bi na konferenci odločili, kako uporabiti vsa sredstva, ki so bila v ta namen že odobrena. V letih 1989 in 90 naj bi za sanacijo padskega področja porabili približno 5000 milijard lir. Predsednik Emilije-Romagne Guerzoni se je na včerajšnjem srečanju tudi zavzel, da se skliče vsedržavna konferenca, na kateri naj bi sprejeli podroben načrt za rešitev onesnaženosti Jadranskega morja.

Naravovarstveno združenje Kronos 91 pa je objavilo tudi podatke o raziskavi, ki so jo opravili na reki Padu med Monvisom in otokom Serafini. Kot trdijo naravovarstveniki, so se alge tako razmnožile zaradi evtrofikacije reke, kar pa je posledica onesnaženja. Po teh navedbah je položaj še posebej kritičen na področju termocentrale na kurilno olje v Castel San Giovanniju. Voda, ki priteka iz centrale v reko, spreminja termično ravnotežje in povzroča hitrejše razmnoževanje alg, s tem pa se močno zmanjšuje tudi količina kisika v vodi.

Kot trdijo člani združenja Kronos 91, je podoben položaj tudi pri Padovi, kjer obrat Ecolab oddaja strupene in smrdeče pline, ki tudi vplivajo na življenje v reki. Zaradi vseh teh problemov to naravovarstveno združenje zahteva od vlade takojšnje ukrepe, v nasprotnem primeru pa grozijo z raznimi protestnimi manifestacijami, med katerimi naj bi bila tudi simbolična zasedba ministrstva za okolje.

Zaradi pojava alg pa so razumljivo najbolj zaskrbljeni turistični delavci. Tako na primer v Markah nič kaj optimistično ne gledajo na nadaljevanje letošnje turistične sezone, še več strahu pa je zaradi možnih negativnih posledic, ki jih bo lahko imelo cvetenje Jadrana na prihodnjo turistično sezono.

SZDL Slovenije bo proučila prošnjo Srbov in Črnogorcev

LJUBLJANA — Predsedstvo RK SZDL Slovenije je včeraj odgovorilo na teleks oranizacijskega odbora Srbov in Črnogorcev s Kosova v zvezi z obiskom v Sloveniji. V odgovoru piše:

»Potrjujemo prejem vašega teleksa z dne 22. 8. 1988. O vašem predlogu bomo razpravljali na prvi seji predsedstva RK SZDL Slovenije in vas tedaj tudi seznanili z našim odgovorom.

Kar pa zadeva odnos občanov Socialistične republike Slovenije do kosovske drame, želimo poudariti, da se vsi zavedamo, da je preseganje krize v SAP Kosovo ena osnovnih nalog v interesu vse Jugoslavije. Prav zato so Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije in vse njene organizacije že do sedaj posvečale temu veliko pozornost. Ni nobenega dvoma v to, da občani Slovenije obsojajo izseljevanje Srbov in Črnogorcev s Kosova pod pritiskom, da se zavzemamo za polno pravno varnost vseh občanov Kosova, da se zavedamo, da je za vse nas bistvenega pomena, da bi na Kosovu bili dobri mednacionalni odnosi in da bi se vsi občani Kosova čutili kot enakopravni člani jugoslovanske socialistične samoupravne skupnosti. Tudi delovne organizacije Slovenije že nekaj let aktivno delajo na vlaganju sredstev v gospodarske objekte na Kosovu, s čimer se še bolj jasno izpričuje povezanost Slovenije s Kosovom. (dd)

Enajst mrtvih pri Dunaju

DUNAJ — Enajst oseb je izgubilo življenje, 36 pa jih je bilo lažje in težje ranjenih v včerajšnji prometni nesreči nedaleč od Dunaja.

Vse žrtve so bili madžarski turisti, ki so se z avtobusom vračali v domovino. Vzhodno od Dunaja je na cesti, ki pelje proti madžarski meji, prikolico nekega tovornjaka zaneslo na drugo stran cestišča, ko je šofer zavrl, da ne bi pregazil nekega osebnega avtomobila. To pa ni uspelo šoferju madžarskega avtobusa, ki je silovito trčil v prikolico.

Na sliki (telefoto AP)**: razbitine madžarskega avtobusa**

V Burmi nov val demonstracij

RANGUN — Po odstopu predsednika Sein Lvinga, do katerega je prišlo v začetku avgusta, je kazalo, da se bo ljudska vstaja v Burmi počasi umirila. V teh dneh pa je ponovno prišlo do masovnih demonstracij in splošnih stavk, ki so ohromile vsako dejavnost v tej revni državi.

V Rangunu in v drugih večjih mestih se je na ulice zgrnilo več kot 600 tisoč ljudi, ki zahtevajo politični pluralizem, pravico do dela in dostojnejše življenje. Kot v preteklosti so demonstracije priredili univerzitetni študentje, tokrat pa so jim v velikem številu priskočili na pomoč tudi budistični duhovniki. Prišlo je tudi do spopadov, ki so terjali enaintrideset smrtnih žrtev. Da bi brez večjega nasilja pomirili demonstrante, so burmski upravitelji imenovali posebne komisije, ki bodo zbirale predloge prebivalcev o tem, kakšno vladno vodstvo si želijo.

Demanti SZ in čudne teorije o smrti Ul Haka

MOSKVA, ISLAMABAD — Smrt pakistanskega predsednika Zie Ul Haka še vznemirja mednarodne kroge, hkrati pa spodbuja domišljijo samozvanih strokovnjakov za protiterorizem.

Potem ko je indijska vlada takoj po Ul Hakovi smrti odločno demantirala vesti, da je vpletena v atentat, je včeraj to storil tudi glasnik sovjetskega zunanjega ministrstva Genadij Gerasimov. Sovjetski demanti je bil veliko ostrejši od indijskega, kar je tudi razumljivo, saj so se vesti, da je atentat naročila SZ, širile že v taki meri, da bi lahko privedle do diplomatskih zdrah. Gerasimov je posegel tudi pri pakistanskih oblasteh, saj je v Islamabadu prišlo celo do groženj na račun sovjetskih diplomatov. Namestnik zunanjega ministra Voroncova pa je pakistanskemu veleposlaniku v Moskvi izrazil skrb zaradi neutemeljenih in lažnih vesti o sovjetskem sodelovanju pri umoru Ul Haka, ki jih s senzacionalističnim prizvokom objavlja zlasti zahodni tisk.

Groteskna plat atentata pa prihaja s strani že omenjenih izvedencev za protiteroristične akcije. Pakistanska vojska je namreč uvedla preiskavo, s katero namerava ugotoviti vzroke eksplozije herculesa C-130, ki velja za najvarnejše letalo na svetu. Letalo so tehniki malo pred vzletom temeljito pregledali - menijo nekateri - zato lahko takoj izključimo možnost, da bi bila na letalu bomba. Drugi hočejo ugotoviti, kako to, da so kljub pregledu vsi štirje motorji hkrati odpovedali. Na robu cenene fantastike pa je tretja teorija: letalo je sestrelila kaka tuja sila, pri tem pa se je poslužila nič manj kot... vesoljske rakete. Na podlagi te - resnici na ljubo za lase privlečene - teorije so atentat na letalo že poimenovali »vesoljski atentat«. Obstaja pa še četrta verzija. Preden je letalo z Zio Ul Hakom in ostalimi 27 potniki, med katerimi je bil tudi ameriški veleposlanik v Islamabadu Raphael, vzletelo, so potnikom podarili zabojček sladkih južnih sadežev - mangov. Prav med temi sadeži pa naj bi bila skrita bomba na daljinski vžig. Toda - spet se odpira zagonetno vprašanje - kdo je od daleč sprožil peklenski stroj?

Teorij in vprašanj je torej veliko, odgovora pa baje še dolgo ne bo. Pakistanska policija pa je (pa ne, da zaradi lepšega?) že aretirala skupino »osumljencev« oziroma očividcev, ki so do zadnjega sledili letalski nesreči. Gre za skupino kmetov, ki so s svojih polj gledali, kako letalo z vrtoglavo hitrostjo pada.

Brezposelnost je draga in dolga bolezen. Šola za poklicne bolničarje traja samo tri leta in si plačan. Poleg tega pa koristi zdravju vseh.

To sporočilo vas seznanja, katera pot je najbolj varna in pelje naravnost v resno, kakovostno in kot malokatero humano službo.

Po treh letih učenja na Šoli za poklicne bolničarje z mesečno štipendijo in z brezplačnim prejemom knjig in učnih pripomočkov bo danes 250 mladih ljudi dobilo službo v državnih ali privatnih bolnišnicah, v socialnih ustanovah, v raziskovalnih centrih in v velikih podjetjih.

Tem mladim je zagotovljeno delovno mesto.

V tem poklicu, poleg stalnega zaslužka, boste deležni tudi zaupanja in spoštovanja. V zadoščenje vam bo hvaležnost tistih, ki so preživeli prav zaradi vaše pomoči in človeške topline.

Če si dopolnil šestnajst let in dokončal dve leti višje srednje šole se lahko vpišeš v Šolo za poklicne bolničarje, ki ima celodnevni pouk, prakso v bolnišnici in je v celoti posvečena spoznavanju človeka.

Telefoniraj na Šolo za poklicne bolničarje v tvoji KZE, da boš lahko pomagal sebi in drugim.

V spodnjem seznamu je naveden tudi zadnji rok za vpis v posamične šole:

TOLMEČ - tel. (0433) 21.36
Vpis do vključno 29. julija 1988

PORDENON - tel. (0434) 3.11.17
SAN VITO AL TAGLIAMENTO - tel. (0434) 84.11
Vpis do vključno 20. avgusta 1988

PALMANOVA - tel. (0432) 92.12.76
LATISANA - tel. (0431) 51.03.81
Vpis do vključno 29. avgusta 1988

TRST (KZE št. 1) - tel. (040) 77.62.441
GORICA - tel. (0481) 8.46.59
ČEDAD - tel. (0432) 73.07.91
Vpis do vključno 31. avgusta 1988

TRŽIČ - tel. (0481) 79.00.23
SAN DANIELE DEL FRIULI - tel. (0432) 95.79.47
VIDEM - tel. (0432) 49.91
Vpis do vključno 9. septembra 1988

Pripravilo deželno ravnateljstvo za higieno in zdravstvo Furlanije-Julijske krajine

Studio Mark

Alge (zaenkrat) niso škodljive sonce pa...

KOPER — Cvetenje alg že nekaj časa preprečuje osvežitve željnim turistom in domačinom namakanje v morju, saj jih skbri, da ne bi dobili kake nadležne bolezni kože. Zdravniki na Obali pravijo, da gre verjeti trditvam biologv, da alge same po sebi za kožo niso škodljive. Največ težav, zaradi katerih se zatekajo po pomoč k zdravnikom na Obali gostje in domačini, povzroča prekomerno sončenje, vročina, uživanje neopranega sadja in zelenjave, kar povzroča prebavne motnje in driske. Vrste obolenj so podobne kot vsako sezono, pri čemer je precej tudi poškodb zaradi prometnih in drugih nesreč.

Večina tujih turistov se zateka po pomoč v lucijsko ambulanto za turiste, domači gostje poleg te obiskujejo tudi splošne ordinacije zdravstvenih domov na Obali, nekaj dopustnikov pa zaide tudi v izolsko bolnišnico in dermatološko ambulanto. Od domačinov so redni bolniki zlasti prebivalci s kroničnimi srčnimi obolenji in zvišanim krvnim pritiskom.

Predšolski in šolski zdravniki beležijo precejšen naval, saj so zaradi vročine otroci preutrujeni, izčrpani, razdražljivi. Nekoliko več je otroških drisk, kožnih opeklin in izpuščajev, ki jih pripisujejo soncu in hrani. Kot pravi dr. Marjan Radetič, pomočnik direktorja za strokovne zadeve v koprskem zdravstvenem domu, so letos v vseh treh zdravstvenih domovih zabeležili tudi nekaj primerov meningitisa neugotovljenega izvora. Ob tem pristavlja, da se posamični primeri te bolezni pojavijo vsako poletje. Med tako imemovane "sezonske" bolezni praviloma sodijo kožna obolenja kot posledica praženja na soncu, uporabe neustreznih sredstev za hitrejšo porjavelost kože, uživanje neumitega škropljenega sadja in zelenjave. Slednje povzroča tudi prebavne motnje in driske.

Dermatolog dr. Marko Vok iz dermatološke ambulante izolske bolnišnice pravi, da večino s kopanjem, sončenjem in vročino povzročenih obolenj prestrežejo splošne ambulante, da pa se zaradi fotodermatoz oglašajo bolniki tudi pri njih. Opekline in toksične reakcije kože zaradi sonca in trave, to so najpogostejši primeri; med njimi je precej kroničnih bolnikov.

»Glede škodljivosti alg in cvetenja morja je težko dajati ocene in izjave. Ponovim lahko le ugotovitve biologov, da alge same po sebi niso škodljive, vendar pa vsebuje morje še veliko drugih za kožo nevarnih snovi, na primer kemikalij, ki jih spuščajo v morje tovarne in potrošniki.«

Ob tem naj ponovimo opozorila biologov, da obstaja nevarnost pri procesu razpadanja alg. Znano je, da te, ko se odmrle usedejo na morsko dno, lahko pvozročijo motnje v morskem življenjskem ciklusu, pri čemer lahko pride do razmnoževanja bakterij, škodljivih tudi za zdravje človeka.

JASNA ARKO-KAMBIČ

Včeraj operativni sestanek v Pordenonu

V petek prvi finančni ukrepi za pomoč štirim občinam pordenonske pokrajine

Sobotni zračni vrtinec v pordenonski pokrajini je močno prizadel tudi poljske površine

PORDENON — Poškodovanih je okrog sedemsto poslopij: nekatere od teh bo potrebno do tal porušiti in jih znova zgraditi; skoraj štiristo kmečkih poslopij je utrpelo večjo ali manjšo škodo; hudo prizadetih je bilo okrog šestdeset poslopij, ki so namenjena industrijskim, trgovskim in obrtniškim dejavnostim; vsemu temu je treba dodati še ogromno škodo, ki jo je zračni vrtinec v noči med soboto in nedeljo povzročil vinogradom, sadovnjakom, koruznim poljem in drugim kulturam v štirih hudo prizadetih občinah pordenonske pokrajine.

Taka je prva, sicer nedokončna ocena, ki so jo včeraj podali župani občin Fiume Veneto, Azzano Decimo, Pasiano, Casarsa della Delizia, San Martino al Tagliamento, Valvasone, Arzene in Zoppola na sestanku, ki sta ga v Pordenonu sklicala prefekt Guido Ceccherini in deželni odbornik za civilno zaščito Giovanni Di Benedetto, da bi na njem ocenili in podrobno pregledali stanje, ki ga je povzročila v pordenonski pokrajini silovita in le nekaj minut trajajoča ujma v sobotni noči.

Vsekakor gre za oceno, ki jo je treba ponovno preveriti in dopolniti; že v včerajšnjih popoldanskih urah sta prefekt Ceccherini in odbornik Di Benedetto pripravila obširno tehnično-finančno poročilo, ki je razdeljeno na posamezne proizvodne sektorje in občine, in ki je namenjeno ministru za civilno zaščito Vitu Lattanziu; le-ta je že od ponedeljka — tako pravi tiskovno poročilo Dežele — v stiku z deželno upravo, da bi bil pravočasno seznanjem s škodo in s potrebami, ki jih ima prizadeto področje po sobotnem zračnem vrtincu.

Dodati gre, da se bo v petek v Rimu sestal ministrski svet, na katerem bo pristojni minister lahko poročal o tej katastrofi in lahko že nakazal, sicer nedokončno, glavne smernice za finančno pomoč, ki jih bo država nudila štirim občinam pordenonske pokrajine.

Odbornik Di Benedetto je prefektu na sestanku tudi orisal ukrepe, ki jih je deželna uprava sprejela v teh dneh: od nedeljskega sestanka na županstvu v kraju Fiume Veneto do odprtja operativnega urada (vedno v istem kraju), pa do ustanovitve stalnega izrednega odbora in podpisa odloka o izrednem stanju. Di Benedetto, ki je že povabil ministra Lattanzia, da bi obiskal prizadeta področja in se tako od blizu seznanil z nastalo škodo, je tudi povedal, da je deželna uprava na osnovi zakona že ustanovila posebni sklad, v katerega lahko dotekajo vladni finančni prispevki (dodeli jih lahko minister za civilno zaščito po predhodnem mnenju ministrskega sveta), ki jih nato ista uprava lahko porazdeli občinskim upravam za potrebe celotne skupnosti. Sicer pa bo o potrebnih finančnih ukrepih in o postopku, ki mu bo treba slediti, odločala deželna uprava.

Na včerajšnjem sestanku so bili poleg prefekta Ceccherinija in odbornika Di Benedetta prisotni tudi tehniki pordenonske pokrajinske uprave, župani prizadetih občin, strokovnjaki gasilcev, družb Enel in Sip ter predstaviki karabinjerjev, državne policije in vojaških sil, ki so od sobote takorekoč v prvi vrsti na prizadetem območju, da bi pomagali prebivalstvu.

Dutovlje: kraljica terana je Sabina

DUTOVLJE — Že samo zaradi hrane Praznik terana in pršuta kljub temu, da ga že dolgo pripravljajo po istem kopitu, tudi v resnici ostaja pravi ljudski praznik. Čevapčiči so bili tudi ta konec tedna na prireditvenem prostoru pod borovci med vinogradi le izjema, ki potrjuje pravilo, da ob izbiri kraljice terana in podeljevanju priznanj najboljšim kooperantom v Dutovljah strežejo le z najboljšimi pridelki tega predela.

Okrog prodajnega mesta z dvema velikima kotloma za štrukle in polnimi peharji potic in domačega kruha, je bila vedno gneča. Da so Kraševke enako spretne kot v kuhinji tudi v vinogradništvu in kletarstvu, se je pokazalo na sobotni izbiri kraljice terana, ki so jo zaradi dobre in enakovredne pripravljenosti kandidatk le s težavo spravili do konca. Za naslov se je tokrat potegovalo izjemno veliko žena in deklet, med katerimi so bile letos tudi mlajše kmečke hčere. V zahtevni preizkušnji je s točko prednosti zmagala Sabina Gulič iz Skopega, njeni spremljevalki pa sta postali lanska kraljica Jožica Tavčar iz Krepelj in Mojca Grželj iz Griž. Med preizkušnjo, ki jo je z odkritim humorjem popestrila neuničljiva Marička Grmek, so predstavili marsikatero zanimivost iz zahtevnega vinogradniškega in kletarskega dela ter razkrili nekaj bridkih resnic iz kmečke vsakdanjosti.

J. O.

S sodelovanjem ekip iz zamejstva

Balinarski turnir v Orleku

SEŽANA — Balinarski klub draga iz Orleka organizira tradicionalni balinarski turnir četverk, ki bo v nedeljo, 4. septembra, s pričetkom ob 8. uri na dvosteznem baliništu v Orleku pri Sežani. Na njem bo sodelovalo 12 ekip. Poleg ekip iz sežanske občine so k sodelovanju povabili tudi balinarje iz zamejstva, s katerimi že dalj časa gojijo pristne športne in družabne stike. Tako bodo v Orleku sodelovali balinarji balinarskega kluba Zarja Bazovica, Gaja Padriče in Kraški dom Repentabor. Po končanem turnirju bo sledila razglasitev rezultatov in podelitev pokalov najboljšim ekipam.

Prijazni domačini blizu državne meje pa bodo posrkbeli tudi za pijačo in jedačo.

Berite

NOVI MATAJUR

V okviru sežanskega občinskega praznika

V nedeljo v Senožečah gasilski praznik

SEŽANA — Senožeško gasilsko društvo, ki trenutno šteje preko 180 članov od pionirjev, mladincev, članov in veteranov, je najstarejše gasilsko društvo v sežanski občini čez dve leti bo praznovalo 110. obletnico svojega delovanja. Svoje sile so usmerili v nabavo nove gasilske opreme in gasilskih vozil, nenehno izpolnjevanje strokovnjega znanja in pridobivanje novih članov. Le tako opremljeni in usposobljeni se uspešno gasijo gozdne in druge požare, v sušnih mesecih pa dobavljajo vodo domačijam, ki nimajo urejenega vodovoda. Vendar pa je tudi razvijanje družabnega življenja sestavni del njihovih aktivnosti, nam je povedal poveljnik senožeškega gasilskega društva Jurij Zelen.

Tako je pri njih vzklila ideja, da bi organizirali srečanje gasilcev sosednjih društev.

V počastitev sežanskega občinskega praznika bodo v nedeljo, 28. avgusta, v Senožečah priredili gasilsko srečanje, ki se bo pričelo ob 15.30 uri. Zbrali se bodo gasilci iz Podnanosa, Razdrtega in Senožeč. Pred tradicionalnim srečanjem harmonikašev (ki bo ob 17. uri na vrtu restavracije Adria) bodo izvajali tridelni napad in postavljali lestve. Sodelovalo bo šest ekip in preko 60 udeležencev. K sodelovanju so povabili tudi gasilce onstran meje iz Zgonika, ki so izrazili željo, da bi jim senožeški gasilci, ki so bili in postavljali lestev med drugim tudi na Triglavu, pomagali pri urjenju v gasilskih veščinah in tako pripomogli k širšemu strokovnemu znanju. Po srečanju gasilcev sežanske, postojnske in ajdovske občine bo sledilo še družabno srečanje vseh gasilcev.

Gasilsko srečanje, ki bo letos prvič potekalo v Senožečah, naj bi postalo tradicionalno. Še več: bolj množično in zajelo naj bi širši slovenski prostor. Na njej naj bi sodelovala tudi ostala gasilska društva, občine in celo regije. Potekalo naj bi vsake dve leti, to je v mrtvi sezoni, ko ne potekajo tekmovanja za Hacetov memorial in ni priprav na kongres. Na takih srečanjih naj bi se gasilci spoznavali med seboj, zbliževali in si medsebojno pomagali. **(oks)**

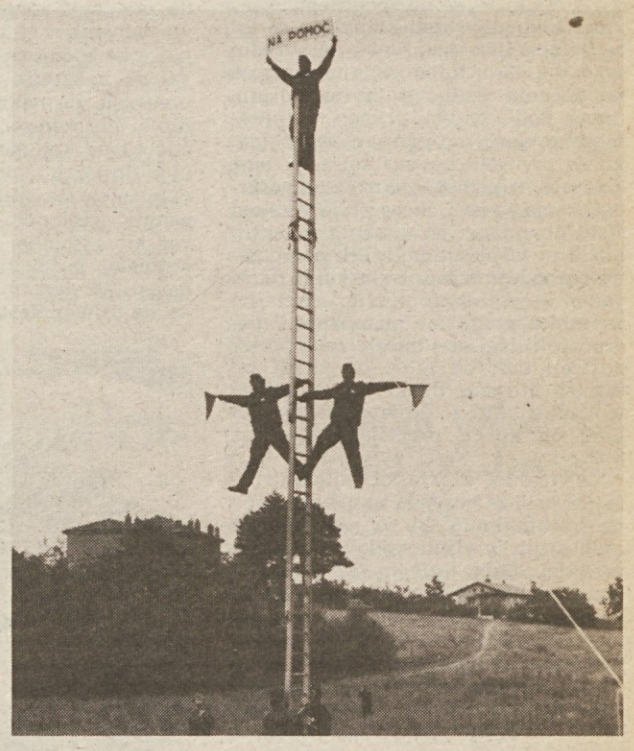

Senožeški gasilci postavljajo lestev na vaji v Povirju ob otvoritvi gasilskega doma (Foto —oks—)

TIM

COLLEEN McCULLOUGH

Prevedla Breda Konte

54.

Mary mu je ponudila roko v pozdrav. »Prav rada. Na svidenje, gospod Martinson in prav lepa hvala za vašo prijaznost.«

Šolo je zapustila zamišljena in žalostna, ker se je zavedala, da so najbolj nerešljivi tisti problemi, pri katerih - zaradi njihove narave - ni prostora za sanjarjenje.

SEDEMNAJSTO POGLAVJE

Pomlad v Sydneyu ni blesteča in brsteča eksplozija nove rasti in prebujanja, kot je to na severni zemeljski polobli. Vsa drevesa, razen nekaterih uvoženih, vse leto obdržijo listje, tudi med kratkotrajno in blago zimo. Poleg t »ao v pe sidneru naširtovih skozi vse leto nekje nekaj cvete. Največjo spremembo je čutiti v zraku. V njem je neka bleščeča blagost in mehkoba, ki ti napolnita srce z obnovljenim upanjem in radostjo.

Maryjina letna hišica bi bila lahko vzor celi soseski, če bi jo kdo lahko videl. S Timom sta vso zimo trdo delala na vrtu. Šla sta celo tako daleč, da sta kupila že odrasla drevesa, ki jih je prišel posadit strokovnjak. Ko je prišel oktober, je bilo povsod vse polno rož. Rasle so v velikih skupinah ob verandi in obkrožale vsako drevo. na tem vrtu si našel cvetlice vseh barv, velikosti in oblik, veter pa je raznašal njihov vonj skozi divji gozd in celo na drugi breg reke.

Prvi konec tedna, ko je bilo vse v polnem razcvetju, je Tim kar ponorel od veselja. Skakal je od češnjevih dreves, polnih rožnatih cvetov, do mandljevcev in občudoval Mary, ker je bila tako bistra in je izbrala le rožnate cvetlice, ki so obkrožale češnjeva drevesa, in bele ter rumene pod mandljevci. Mary ga je smeje opazovala, kljub vsem dobrim sklepom, da bo ostala resna, ne glede na to, kako bo reagiral. Njegovo veselje je bilo tako prosojno, tako nežno. Podoben je bil Parisu, ki pohajkuje po pomladnih pobočjih gora Ide, pred povratkom v mestno vsakdanjost Troje. Vrt je res čudovit, je pomislila Mary, ko je s pogledom spremljala tima, ki je poskakoval naokrog. Toda, kako ga vidi on, kako drugačen se zdi njegovim očem, da se tako čudi in ga spravlja v tako veselje? Obstaja domneva, da nekatere žuželke in celo nekatere višje razvite živali vidijo svet drugače, skozi drugače zgrajene oči, da vidijo barve in oblike, ki jih človek ne more; kakšen odtenek je infra rdeča barva, kakšen ultravijolična? Morda pa tudi Tim vidi več, kot ona; morda zaradi zapletenih tokov v svojih možganih vidi drugačen spekter barv in sliši orkester, ki igra na drugi frekvenci. Ali sliši sferično glasbo, ali lahko vidi obliko duha in barvo meseca? Ko bi le bil način, da bi to povedal! Toda njegov svet bo zanjo vedno zaprt, ona ne more vstopiti vanj, on pa ji ne more povedati, kakšen je.

»Tim,« je rekla tistega večera, ko sta sedela v zatemnjeni dnevni sobi, katere steklena vrata so bila odprta, da je vanjo pihljal vetrc, poln vonjav z vrta, »tim, kaj čutiš zdaj, v tem trenutku? Kako ti dišijo cvetice, kakšen je videti moj obraz?«

Le nerad se je ločil od glasbe, ki sta jo poslušala, jo pogledal s svojim zasanjanim pogledom in se nasmehnil na svoj nežni, skoraj odsotni način. Mary se je zdelo, da ji srce pod tem pogledom trepeta in se topi, v njej se je nabralo nekaj nedoločljivega, tako obdanega z žalostjo, da je le s težavo zadrževala solze.

Mrščil se je, ko je skušal razvozlati vprašanje in ko je odgovoril, je storil to počasi, obotavljajoče. »Čutim? Čutim? Presneto, ne vem! Nekako srečen sem, dobro se počutim. Ja, dobro se počutim, to je tisto!«

»Kako pa dišijo cvetice?«

Nasmehnil se ji je, ker je mislil, da se šali. »Ja, seveda dišijo tako kot cvetice!«

»Kaj pa moj obraz?«

»Čudovit obraz imaš, tako kot mama in Dawnie. videti je kot obraz svete Terezije na moji nabožni sliki.«

Vzdihnila je. »Kako lepo si to povedal, Tim. Zagotavljam ti, da nikoli nisem mislila o sebi, da imam obraz podoben obrazu svete Terezije.«

»Ja, pa je res,« ji je zagotovil. »Slika visi na koncu moje postelje doma. Mama jo je obesila tja, ker mi je všeč. Vsako noč in vsako jutro me pogleda tako, kot da misli, da sem res popolnoma pri pravi, tudi ti me tako pogledaš, Mary.«

*Knjiga je pred kratkim izšla pri **ZTT** v zbirki **»Prevodi«***

Po statističnih podatkih za avgust

Trst spet vodi na lestvici najdražjih mest v Italiji

Cene proizvodov široke porabe so po nekaj mesecih mirovanja začele ponovno naraščati, Trst pa si je spet pridobil nezavidljiv naslov najdražjega italijanskega mesta med šestimi, ki jih statistiki jemljejo za vzorce. Inflacija je torej poskočila prav v avgustu, ki je zaradi počitnic tudi v ekonomskem pogledu tradicionalno najbolj miren mesec v letu. Vendar to opazovalcev ni presenetilo, glede na dejstvo, da je vlada pred svojim kratkim dopustom sprejela vrsto davčnih in drugih ukrepov (najvidnejši je zadeval povišek davka IVA za odstotek), s katerimi namerava zdraviti področje javnih financ. Učinek vladnega manevra pa je bil v agustu vsekakor zelo omejen in ga bomo dodobra občutili šele jeseni.

Podatki, ki so jih zbrali v mestih-statističnih vzorcih kažejo, da so cene blaga široke porabe v avgustu poskočile povprečno za 0,5 odstotka in če bodo to povprečje potrdili tudi dokončni podatki za vse državno ozemlje ob koncu meseca, se bo inflacijska stopnja ustavila pri 5,1 odstotka, kar je za 0,2 odstotka več od majske, junijske in julijske inflacije, ko je znašala 4,9 odstotka. Kot rečeno pa na lestvici najdražjih mest zanesljivo vodi Trst, kjer so se cene blaga široke porabe povzpele za 0,7 odstotka; sledijo mu Genova in Turin z 0,6, Bologna in Milan z 0,5, medtem ko je na zadnjem mestu Palermo z 0,4-odstotno podražitvijo blaga široke porabe.

Največ je k dvigu cen prispevala podražitev električne energije in drugih goriv, ki so se v povprečju podražila za 3,8 odstotka, največ pa v Turinu (za 4,6 odstotka). Razlog je iskati v povečanju davka na porabo energije (+7,9%) in v podražitvi kuriv (+0,8%). Sorazmerno stabilne so ostale v avgustu cene oblačila in obutve, pa tudi stanovanjski stroški, saj bo nedavno povišanje stanovanjskih najemnin registrirano šele v oktobru. Rahlo so se povišale tudi cene živil (v povprečju za 0,4 odstotka) in dobrin ter storitev (za dobrega 0,5 odstotka). Pri tem zadnjem poglavju gredo podražitve predvsem na račun avtomobilov, avtocestnih tarif in dnevnega tiska.

V Trstu so kot rečeno stroški za energijo v avgustu porasli glede na julij za 3,9% (glede na lanski avgust za 6,7%), za prehrano za 0,9% (6,0%), za oblačila 0,1% (5,9%), za stanovanje 0,3% (4,7%) in za razno 0,4% (5,0%). Splošni indeks rasti življenjskih stroškov znaša za letošnji avgust 0,7 odstotka glede na mesec prej in kar 5,4 odstotka glede na avgust 1987, kar pomeni, da je letna inflacijska stopnja v našem mestu dosegla 5,4 odstotka in torej presegla tisto s konca lanskega leta.

Pogovor s poveljnikom prometne policije Romolijem Venturijem

»Pijane voznike spoznamo takoj: najraje vozijo po sredi ceste«

V prejšnjih dneh smo že objavili podatke o nesrečah, ki so jih agenti prometne policije in karabinjerji evidentirali letos v tržaški pokrajini. Bili so to delni podatki, kajti manjkali so nam še izvidi, ki so jih opravili mestni redarji v tržaški občini. S tem dopolnilom je slika skoraj popolna: do 15. avgusta se je letos pripetilo v tržaški pokrajini 5.240 nesreč, v katerih se je ranilo 3.290 oseb, 87 pa jih je izgubilo življenje. Potrjene so torej statistike zavarovalnic, po katerih je naša pokrajina med najbolj nevarnimi v državi.

Zakaj je tako? Vprašanje smo zastavili poveljniku prometne policije, polkovniku Romoliju Venturiju. »Glavni vzrok je v tem, da kroži na skromnem cestnem omrežju veliko število vozil. Uradno je v pokrajini prijavljenih okrog 250 tisoč vozil, osrednji tok prometa pa se odvija le po treh, štirih cestah. To so Obalna, Trbiška in dve pokrajinski.«

Kateri pa so najbolj pogosti vzroki za prometne nesreče? »Dandanes je malo nesreč zaradi okvar na avtomobilih ali zaradi slabega cestišča. V prvi vrsti jih zakrivijo človeške napake in nepazljivost voznikov. Hitrost, ko ni sama na sebi prvi vzrok nesreče, pa vedno poveča težo poškodb in smrtne posledice. Jasno je, da če trčim v avto s hitrostjo 40 kilometrov na uro, bodo posledice povsem drugačne, kot če vozim 100 kilometrov na uro. Najbolj pogosti vzroki nesreč so vsekakor neprevidna prehitevanja in izsiljevanje prednosti. To pa se največkrat primeri voznikom, ki so užili prekomerno količino alkohola.«

Pa smo pri eni od najbolj aktualnih tem: ugotavljanje količine alkohola. Decembrska številka revije La nuova ecologia je objavila podatke, ki jih je zbrala mednarodna organizacija FAO in po katerih naj bi v Italiji kar 33 odstokov prometnih nesreč povzročili vinjeni vozniki. Ti odsotki so za našo deželo verjetno veliko bolj dramatični. Če namreč upoštevamo, da je v Italiji okrog 5 milijonov ljudi (9,1 odst.) zasvojenih z alkoholom, v naši deželi pa dosega ta odstotek 23,8 (vedno po istih virih), potem lahko upravičeno domnevamo, da je pri nas alkohol med prvimi razlogi za prometne nesreče. »Statistik seveda nimamo, saj smo doslej ugotavljali stopnjo alkohola le pri voznikih, ki so povzročili hudo prometno nesrečo in so prostovoljno pristali na izvid. V naših krajih je vsekakor uživanje vina povezano z določeno kulturo. Popiti kozarček vina ni vedno negativno, toda alkohol in avto ne smeta skupaj. Za volan mora sesti le trezen voznik, kajti že manjša količina alkohola zmanjša reflekse, zaznavo daljave in hitrosti, objektivno presojanje nevarnosti. Vozniku daje lažen občutek samozavesti. Pijanega voznika takoj zasledimo: ker se mu zmanjša in zoži vidno polje, najraje vozi (bolje rečeno vijuga) po sredini cestišča.«

V "balončke" bomo po mnenju našega sogovornika začeli pihati šele čez nekaj mesecev. Zakon predvideva ugotavljanje alkohola v vseh primerih prometnih nesreč in vedno, ko imajo možje postave utemeljen sum, da ga ima voznik pod kapo. Romoli Venturi sicer ni navdušen nad "balončki", ker meni, da ne dajejo točnih podatkov. Dovolj je, da nekdo spije kozarček žgane pijače in sreča za vogalom agente z balončkom, pa je v kaši. Kako ne, saj ima pijačo še v grlu. Bolje bi torej bilo, da bi uporabljali posebno elektronsko napravo, ki točno izmeri količino alkohola v krvi. Toda ta naprava stane precej, zato bo težko, da bi lahko množično razpolagali z njo.

S poveljnikom prometne policije smo se pomenili tudi o varnostnih pasovih in čeladah. Sam pravi, da niti v svoj osebni avtomobil ne sprejme sopotnika, ki se noče privezati. Pasovi varujejo voznika pred udarci v prsni koš, sopotnika pa pred čelnimi udarci v vetrobran, ali še huje, v ostro nosilno ogrodje. »Se vam je kdaj zgodilo, da ste tekli (človek teče povprečno s hitrostjo 10-15 kilometrov na uro) in da ste z glavo udarili v zid ali deblo? Pomislite, kako je, če udarite v vetrobran s hitrostjo 40 ali 100 kilometrov na uro!«

Čelada: poveljnik ugotavlja, da je z njeno uvedbo veliko manj travmatičnih poškodb glave, vendar je tudi manj motoristov. V svoji praksi ni ugotovil, da bi čelada povzročala poškodbe vrata ali kake druge poškodbe. Vendar pripominja, da se je motoristi marsikdaj nepravilno poslužujejo. To je v primerih, ko je ne zapnejo in ko je preohlapna. Čelada je namreč učinkovita le, če se tesno oprijema glave. Pa še nekaj: če s silo udari ob tla, je treba kupiti novo!

N. F.

V Tržaški knjigarni na razpolago večina učbenikov

Šolske knjige že pridno čakajo na dijake

Do uradnega začetka šolskega leta 1988/89 je sicer še skoraj mesec dni, kar pomeni, da je za nabavo potrebnih učbenikov še čas. Tudi zato, ker se vsako leto redno dogaja (to vedo predvsem dijaki, ki se ne spoprijemajo prvič s srednješolskimi klopmi in so torej že nekoliko »izkušeni«), da se redni pouk s kolikor toliko stalnim urnikom ne začenja vedno s prvim šolskim dnem. Redki so tisti primeri, ko predmetni profesor seže po svojem učbeniku že prvi dan novega šolskega leta. To pa še ne pomeni, da ni treba poskrbeti zanje že prej. Sicer jih je v zalogi čisto dovolj za vse dijake slovenskih nižjih in višjih srednjih šol, pravočasno naročilo novih šolskih knjig pa še vedno velja za zlato pravilo, s katerim se lahko izognemo marsikateri nevšečnosti. Ne nazadnje je redni pouk odvisen tudi od tega, da imajo vsi učenci oziroma dijaki na razpolago učbenike, ki jih je profesorski zbor določil ob koncu prejšnjega šolskega leta.

Že vrsto let je Tržaška knjigarna tista, ki skrbi za naročila in nabavo večine šolskih knjig, ki so na seznamih vseh nižjih in višjih srednjih šol s slovenskim učnim jezikom. Še posebej v tem obdobju, ko je prvi šolski dan že skoro pred vrati, se knjigarna spremeni v pravi hram šolskih knjig: večino polic namreč pokrivajo slovnice, antologije, literarne zgodovine, atlasi, zemljepisni, zgodovinski, fizikalni, filozofski in drugi znanstveni učbeniki, tudi splošnejši, namenjeni pač nižjim razredom srednjih šol, slovarji, razni priročniki in drugi šolski pripomočki, ki sodijo v svet šolskih knjig.

V Tržaški knjigarni so na razpolago vsi učbeniki, ki jih izdajajo slovenske založbe, pa še italijanske, nemške, angleške in latinske šolske knjige, ki so na seznamih za letošnje šolsko leto. Učbenike, ki jih tiska Deželni šolski urad, pa si dijaki lahko preskrbijo samo v tajništvih posameznih nižjih in višjih srednjih šol. Že dve leti imajo namreč neposreden pregled nad temi, skoraj bi lahko rekli »krajevnimi« šolskimi knjigami, posamezna tajništva oz. ravnateljstva slovenskih šol. Marsikateri »starejši« ali celo bivši dijak pa se lahko spomni, da je bilo prej treba po nekatere učbenike k Sv. Jakobu, na tamkajšnjo nižjo srednjo šolo.

Po podatkih, ki so nam jih posredovali v Tržaški knjigarni, bi ne smelo priti do velikih težav oziroma zamud pri nakupu šolskih knjig. Trenutno so namreč na razpolago že skoraj vsi učbeniki, manjkajo le nekatere slovenske knjige, ki so še v tisku in jih bodo založbe po predvidevanjih odposlale v zadnjih dneh avgusta, tako da jih bodo zainteresirani dijaki lahko pravočasno dvignili. Letos je bila večina naročenih knjig na mestu že predčasno, edino večjo zamudo so zabeležili pri vsakoletnem oddajanju dokončnih seznamov šolskih knjig za novo šolsko leto. Zaradi vrste stavk učnega osebja, ki so konec prejšnjega šolskega leta vidno ohromile redni potek pouka, so bili namreč nekateri seznami nared tudi šele mesec dni po dogovorjenem datumu. Kljub temu pa je uslužbenkam Tržaške knjigarne uspelo pravočasno odposlati naročila in s tem seveda zagotoviti razpoložljivost vseh novih učbenikov. Marsikateremu dijaku pa se bo zgodilo, da bo zaman spraševal po nekaterih slovenskih knjigah, predvsem po nekaterih literarnih delih, ki jih profesorji izbirajo za šolsko čtivo: med knjigami, ki so razprodane in ki jih kljub temu nekateri profesorji vključujejo na vsakoletne sezname, so namreč večinoma literarna dela slovenskih pisateljev. Pri reševanju tega problema si bo torej dijak moral pomagati kar sam, v glavnem tako, da si bo na primer Kosmačevo zbirko kratke proze z naslovom V gaju življenja izposodil pri prijatelju, znancu ali jo bo kupil od dijaka, ki jo je že »odrabil«. Z razliko od italijanskih knjig, ki jih večinoma izdajajo (tudi v ponatisih) z veliko večjo naklado, je slovenskih knjig, vsaj nekaterih, na razpolago znatno manj. Verjetno pa bi se takim in podobnim težavam, v katerih se vsako leto znajde dijak, mogoče lahko izognili, ko bi se profesorji odločili za drugo razredno čtivo...

Kakšne pa so cene šolskih knjig? Spet se srečujemo z velikimi razlikami med slovenskimi in italijanskimi učbeniki. Za le-te moramo namreč odšteti najmanj dvajset tisoč lir, za nekatere pa se cena krepko približa štiridesetim tisočakom. Vsekakor bolj poceni so slovenske šolske knjige, saj stanejo nekatere tudi po dva tisoč lir. Nedvomno pa gre to nesorazmerje pripisati znižanemu tečaju jugoslovanske valute, zaradi česar so letošnje cene enake ali pa celo nižje v primerjavi z lanskimi. Upoštevati pa je treba tudi,da se cene italijanskih knjig iz leta v leto zvišajo za deset do petnajst odstotkov, in sicer ne glede na nove izdaje ali ponatise.

Kljub velikim stroškom, ki jih dijak (točneje njegovi starši) ima še pred začetkom šolskega leta, pa je vsekakor pametno, če se pri tem odloči, da si nakupi vsaj nekatere učbenike. Mislimo predvsem na razne slovnice, pa tudi na nekatere antologije, ki so na seznamu celo za dva ali tri razrede. Konec koncev mu bodo lahko take knjige prav prišle tudi po končanem višješolskem šolanju!

Zanimivo pa je, da se je v zadnjih letih več profesorjev odločilo za uvajanje novih učbenikov. Med temi je pač večina italijanskih, saj je ponudba italijanskega knjižnega trga veliko večja in pestrejša. V poštev pa prihajajo tudi šolske knjige, ki izhajajo v Sloveniji in ki so sicer v začetku bile le poskusnega značaja. Sčasoma pa se začenjajo tudi v matični domovini dosledno uveljavljati kot pravi učbeniki za nižjo oziroma višjo srednjo šolo.

Učbenike za novo šolsko leto je doslej naročilo že veliko dijakov. Med temi je največ takih, ki bodo sedli v klopi prvih razredov. To pa je čisto normalno, saj se ponavadi dijak šele v naslednjih letih vključi v običajno in kar se da uveljavljeno »prekupčevanje« šolskih knjig, ki ga seveda vodijo nekoliko starejši dijaki. (dam)

pismo uredništvu

Še o bencinskih bonih in rasizmu

Spoštovano uredništvo.

Zdi se, da so obrazci za prošnjo za bencin po neobdavčeni ceni nova priložnost za manifestiranje rasistične miselnosti in nestrpnosti.

V ponedeljek, 22. 8. 1988, sem se ob 18. uri podal v občinsko izpostavo v Ulici Cesare Battisti, da bi povprašal za dvojezičen obrazec. Na osnovi pisanja našega dnevnika sem sklepal, da imajo v vseh občinskih izpostavah italijanske in dvojezične obrazce kar pri istem okencu, pa sem uradnico pri edinem prostem okencu vprašal, kje bi lahko dobil obrazec za bencin. Napotila me je k mizi ob vhodu v izpostavo, kjer je bil res kupček 50-60 obrazcev. Prvi je bil samo italijanski in za njim vsi do zadnjega. Vrnil sem se k okencu in vprašal uradnico, kje bi lahko dobil dvojezičen obrazec. Izbuljila je oči, osupnila in onemela. Mlajša soseda na desni je prijazno povedala, da so imeli vsega skupaj dva dvojezična obrazca, ki sta seveda pošla. Še dalje na desni je sedela uradnica, ki je znala pojasniti, da je neki gospod želel dvojezični obrazec, potem ko sta tista dva že pošla, pa so jim nadrejeni pojasnili, naj osebe, ki želijo dvojezičen obrazec, napotijo na Občine, kjer je dvojezičnih obrazcev na kupe (»a montagne«). Protestiral sem, da je že to odveč, da so zaprli občinsko izpostavo pri Sv. Ivanu, kaj šele, da bi hodil na Opčine.

Pa sem vendar šel na Opčine, da bi videl, kako je z dvojezičnimi obrazci tam, kjer je Slovencem dopuščeno veliko več kot v nedotakljivem mestu. Na zaklenjenih vratih občinske izpostave je bilo nekaj obvestil v zvezi z bencinom po neobdavčeni ceni (med njimi niti eno v slovenščini), eno od teh je oznanjalo, da je urad zaprt zaradi okvare na computerju. Če že ne morejo sprejemati prošenj, bi vsaj delili obrazce zanje, sem si mislil, ko sem odhajal proti Trstu. Ne, sem pomislil, če sem že na Krasu, kjer imajo dvojezične obrazce na kupe, bom prej pogledal, če jih dobim na Proseku, preden se vrnem v Trst. Rečeno-storjeno. Na Proseku je bila občinska izpostava odprta, res ni bilo nobenega obvestila v slovenščini, toda imeli so dvojezične obrazce za bencin po neobdavčeni ceni. Uslužbenec me je ob odhodu opozoril v slovenskem jeziku, da obrazcev (dvojezičnih namreč) za podjetja nimajo.

Torej ni niti tako, da, kdor ne trpi slovenskega jezika, lahko dobi samo italijanski obrazec, za ostale pa so na razpolago dvojezični obrazci. Kar je že neupravičena koncesija rasističnim nestrpnežem. Niti ni tako, da je vsem na razpolago italijanski obrazec, tistemu, ki posebej zaprosi, pa tudi dvojezičen obrazec. Kar bi bilo vsekakor diskriminacija.

Ne, črnec naj nikar ne zahteva enakopravnosti v Capetownu, napoti naj se v notranjost dežele, v svoj »homeland«, in tam bo užival popolno (?) enakopravnost!

Samo Pahor

Po odredbah ministrstva za kmetijstvo

Kje bodo overovljali vinske registre?

Ukrepi za reorganizacijo deželnih pristojnosti bodo verjetno povzročili nekaj nevšečnosti vinogradnikom iz Furlanije-Julijske krajine, predvsem pa tržaškim. Ministrstvo za kmetijstvo je namreč sklenilo, da prične preurejati službe za preprečevanje ponarejanja živil in odredilo, da se zapre urad v Trstu, ki je bil pristojen za vso našo deželo. Istočasno so zaprli urad za nadzorništvo nad živili, ki je bil prav tako v Trstu. Omenjeni urad je med drugim overovljal vinske registre, ki jih morajo imeti vinogradniki.

Pristojnost za overovljenje vinskih registrov ima sedaj samo center v Coneglianu Venetu. To v bistvu pomeni, da se bodo morali vinogradniki iz dežele FJK peljati v deželo Veneto, kjer jim bodo overovili registre. Najdaljšo pot bodo morali prevoziti prav vinogradniki iz Trsta, ki so doslej overovljali registre kar doma.

Reorganizacija je v bistvu nelogična, saj je naša dežela med najbolj vinorodnimi v Italiji in je težko razumeti, zakaj ne more razpolagati z uradom za preprečevanje ponarejanja živil, ki bi lahko overovil vinske registre. To je toliko bolj nesmiselno, ker deluje v Vidmu Deželni center za vinogradništvo. Center je najprej nastal kot zasebno združenje, pozneje pa ga je deželna uprava priznala kot deželno ustanovo. Center se danes ukvarja z vprašanji vinogradništva in vinarstva. Strokovnjaki Centra dajejo nasvete posameznim vinogradnikom in jim nudijo vsestransko strokovno pomoč. Tudi tržaški proizvajalci vin se poslužujejo uslug, ki jih nudijo strokovnjaki omenjene ustanove. Povsem jasno je torej, da je Center strokovno usposobljen za overovljanje vinskih registrov in za kontrolo nad proizvodnjo. Poleg tega je Center deželna ustanova, kar daje dodatna jamstva, da lahko opravlja delo nadzorne službe.

Če bi Centru priznali omenjeno pristojnost, bi vinogradnikom prihranili marsikatero potovanje v oddaljeni Conegliano.

Naj zapišemo, da so deželni svetovalci KD že naslovili na deželni odbor vprašanje, s katerim zahtevajo, da se zadeva reši v korist vinogradnikov, ki so v naši deželi pomemben gospodarski dejavnik.

O zadevi včeraj javno posegla prof. Bressan in sindikat CGIL

Alge so zginile s površja, toda v morskih globinah lahko povzročijo še katastrofo

Deževno vreme je v zadnjih dneh zavrlo izredno morsko cvetenje. Sluzaste mase alg, ki so plavale po vodi, so na veselje predvsem turističnih delavcev in samih turistov na mah izginile — vsaj na videz. Da, kajti alge se seveda niso razblinile v nič, ampak so bolj ali manj globoko tonile pod morsko gladino. Ob tem pa bi bilo hudo preuranjeno misliti, da smo se jih dokončno "odkrižali": po mnenju strokovnjakov se namreč šele zdaj začenja najnevarnejša faza celotnega pojava, saj razpadanje tako velikih količin alg potrebuje ogromno kisika, ki bi zato lahko primanjkoval drugim živim bitjem v morju, tako da bi bilo pod vprašajem kar preživetje celotnega morskega biološkega sistema.

Razumljivo je zatorej, da so vse morske biološke postaje ob severnem in srednjem Jadranu v alarmnem stanju. Znanstveniki in tehniki pazljivo sledijo razvoju dogodkov, zbirajo podatke in hkrati skušajo bolje razumeti nenavadni splet naravnih procesov. Tako je tudi v Laboratoriju za morsko biologijo v Brojnici pod Križem. Včeraj se je skupina tamkajšnjih raziskovalcev pod vodstvom prof. Giuliana Orla s tržaške univerze podala s čolnom na ogled voda in zajela vrsto vzorcev, da bi jih pregledali v laboratorijih. Rezultati analiz bodo znani šele danes.

Medtem pa se je na Tržaškem razvila prava javna razprava okrog vprašanja alg, ki mestoma dobiva tudi polemične tone. Včeraj sta vanjo posegla predvsem profesor algologije na tržaški univerzi Guido Bressan in izvršni odbor sindikata CGIL za tržaško občino. Poglejmo, kaj menita.

Prof. Bressan je med drugim ravnatelj tržaškega Laboratorija za morsko biologijo, vendar se ni oglasil v tem svojstvu, ampak v »osebnem imenu«, kot izrecno poudarja na začetku svojega štiri strani dolgega posega. Gre pravzaprav za razmišljanja, ki jih je napisal na pobudo deželnega tiskovnega urada in v katerih obravnava pojav alg, a tudi druge zadeve, ki se tičejo "zdravstvenega stanja" Jadrana.

Prof. Bressan najprej podrobneje opiše pojav "cvetenja" oziroma "invazije" alg. Med drugim poudarja, da ne gre za nov pojav, saj so gapoznali že v davni preteklosti. Kar je pri njem novo in zaskrbljujoče, je njegova vse večja pogostnost. Poleg tega alge — razen nekaterih izjem — niso strupene, kljub temu pa je njihovo izredno razmnoževanje škodljivo, in to na različne načine. Njihov neprijetni videz, oblika in vonj odganjajo kopalce s plaž in torej negativno vplivajo na turizem; veliko nadlego pa predstavljajo tudi za ribiče, saj jim — če drugega ne — mažejo mreže. Prof. Bressan pa opozarja predvsem na nevarnost, ki jo predstavlja razkrojevanje velike količine alg, saj povzroča delno ali celo popolno pomanjkanje kisika v vodi (ipoksijo ali anoksijo), z lahko predstavljivimi posledicami za življenje v njej.

Kot drugi tržaški strokovnjaki — med temi prof. Giuliano Orel — prof. Bressan poudarja, da je treba vzroke za vse večjo pogostnost tega pojava iskati ne samo v onesnaževanju voda, ampak tudi v klimatskih razmerah. Zato bi resne znanstvene obravnave ne smele zanemarjati raznih dejavnikov, ki vplivajo na klimo, kot so večanje količine ogljikovega dvokisa v atmosferi, širjenje ozonske luknje v stratosferi itd. Če upoštevamo predvsem onesnaževanje voda, pa bi po mnenju ravnatelja Laboratorija za morsko biologijo morali ugotoviti, da je največji onesnaževalec Jadrana Pad. V resnici je "invazija alg" pri nas v precejšnji meri tudi "uvožen pojav", saj so alge k nam deloma prišle iz južnejših predelov Jadrana pod vplivom tokov in vetrov.

Pri obravnavanju vprašanja preučevanja oziroma nadzorovanja morja se prof. Bressan kritično izrazi o analizah Zelenega škunerja (Goletta verde), t. j. ladje-laboratorija, ki je to poletje v imenu Lige za okolje in tednika L'Espresso že tretjič plula vzdolž italijanskih obal, da bi ugotovila onesnaženost voda. Njene analize po mnenju ravnatelja Laboratorija za morsko biologijo ne morejo biti kdove kako verodostojne predvsem zato, ker so premalo sistematične. Drugače je npr. z analizami, ki jih že od leta 1974 izvaja Laboratorij za morsko biologijo v sodelovanju s KZE in tržaško univerzo: le-te so redne, izvedene na pozorno izbranih mestih itd.

Prof. Bressan zaključuje svoja izvajanja z vabilom k umnemu ravnanju in k premišljenim posegom za varovanje Jadrana. Ob tem opozarja na možnost, da bi alge tudi izkoriščali v produktivne namene, npr. za proizvajanje metana po postopku, ki ga preučujejo tudi na tržaški univerzi.

Kot rečeno, pa je včeraj v razpravo o pojavu alg posegel tudi izvršni odbor CGIL za tržaško občino. Ostro kritično se je obregnil ob izjave, ki so jih v teh dneh dali za tisk prof. hidrobiologije na tržaški univerzi Giuliano Orel, dr. Serena Fonda in dr. Manlio Princi, po katerih naj bi pojava ne zakrivilo toliko onesnaževanje voda, kolikor klimatske razmere. Sindikat je mnenja, da so ta stališča v nasprotju z izvajanji in sklepi izrednega srečanja, na katerem so se pred dnevi pod predsedstvom ministra za okolje Ruffola zbrali v Bologni številni strokovnjaki in krajevni upravitelji. Na tem srečanju so jasno postavili na zatožno klop odlaganje raznih snovi v morje, med temi fosfora, ki ga vsebujejo detergenti, in proti takšnemu onesnaževanju tudi nakazali nekaj konkretnih ukrepov. Vse to — pravi sindikat — pa je za Trst, ki ga na bolonjskem srečanju ni nihče zastopal, samo "neosnovan alarmizem". Da stvarem le ni tako, kakor si jih v Trstu nekateri radi predstavljajo, pa naj bi se javnost lahko nekoliko prepričala že z obiskom razstave o uničevanju našega okolja, ki jo bo CGIL priredil v sodelovanju z Ligo za okolje 24., 25. in 26. avgusta na Trgu Unità.

Skupaj z drugimi štirimi obrati

Finsider razpisal licitacijo za bivšo škedenjsko železarno

Škedenjska železarna (bivša Terni) bo torej romala na dražbo, vest, ki smo jo pred dnevi že objavili, je namreč od včeraj uradna. Odbor za likvidacije javne finančne družbe Finsider je tudi v tisku objavil razpis za licitacijo, na kateri nameravajo prodati pet železarskih obratov, ki skupno zaposlujejo 2.662 oseb, in družbo Sisma z 822 nameščenci. Po razpisu morajo biti ponudbe morebitnih kupcev naslovljene na železarsko finančno družbo Finsider, ki pripada javnemu koncernu IRI, in sicer najkasneje do prihodnjega 7. oktobra.

Poleg škedenjske železarne, katere neposredni lastnik je v tem trenutku družba AIT (»Attività industriali triestine«) in ki je konec letošnjega julija zaposlovala 1.096 oseb, bodo na dražbi prodali še železarske obrate Deltavaldarno v Margheri (pokrajina Benetke), Deltavaldarno v San Giovanniju Valdarno (pokrajina Arezzo), Deltasider v Torre Annunziati pri Neaplju in Deltasider v Scafatiju blizu Salerna.

Kar zadeva bivšo škedenjsko železarno je sedaj seveda na vrsti furlanski industrijec Andrea Pittini, doslej edini znani potencialni kupec, ki je že pred nekaj meseci predstavil načrt za proizvodni preustroj železarne v Škednju.

Svetovalca KPI Zaninova in Pessato poslala vprašanje županu

Kdaj bo Občina poskrbela za predelavo odpadkov?

Komunistična občinska svetovalca Antonia Zanin in Maurizio Pessato sta na tržaškega župana naslovila svetovalsko vprašanje, v katerem zahtevata pojasnila glede »nenadne namestitve zbiralnikov za ločeno nabiranje odpadkov.« Zaninovo in Pessata je presenetila nepričakovana odločitev občinskega odbora, ki je namestitev označil le kot »poskusno«.

Zbiralnike je v našem mestu po nalogu Občine postavilo neko zasebno podjetje, ki je specializirano tudi v predelavi smeti in ki bo odpadke odvažalo na lastne stroške. Svetovalca Zanin in Pessato pravita, da se občinska uprava vse doslej ni zavzela za uresničitev načrta za ločeno nabiranje smeti, čeprav mesto že veliko let čaka na takšno odločitev. Res je, da so se v mestu pojavili razni zbiralniki za pločevinke, papir, plastiko ipd., s tem pa problem še zdaleč ni rešen. Plastičnih zabojev za smeti je izredno malo in le tisti, ki stanujejo v bližini, se bodo odločili, da bodo steklene, papirnate, plastične in druge odpadke odnesli v zbiralnike.

Občinska uprava je dala prav v avgustu namestiti nekaj novih zabojev za ločeno nabiranje smeti, ki jih je mogoče predelati. Ne smemo pa si delati utvar, da gre za prvi korak k uresničitvi težko pričakovanega načrta Občine za rešitev problema odpadkov. S postavitvijo nekaterih zbiralnikov so hoteli odgovorni le dokazati občanom in turistom, da jim je to vprašanje pri srcu, nadaljujeta svetovalca, v resnici pa skušajo pod to krinko zavzetosti za probleme mesta skriti lastne hibe in pomanjkljivosti v upravljanju. Svetovalca sprašujeta župana, kako bo občinski odbor uskladil delovanje zasebnega podjetja in programe, za katere je odgovoren sam, ter v kolikem času in pod kakšnimi pogoji bodo odgovorni dokončno uresničili načrt za ločeno nabiranje odpadkov. Zaninova in Pessato zahtevata pismen odgovor župana. Vprašanje predelave in uničevanja smeti v tržaški občini je bil eden glavnih predmetov obravnave na zborovanju sekcije KPI, ki deluje v središču mesta. Problem je obrazložila svetovalka Zaninova.

■ **Zaradi korenitega čiščenja** bo danes od 13. do 17. ure prepovedan promet po ulicah Somma, Leopardi, Gazzoletti, Monti, Ariosto, Tasso in Boccaccio.

Počitnice se zaključujejo tudi za politike

Včeraj sestanek delegacij LpT in KD čeprav Lista nima pogajalnega mandata

Tržaški občinski svet se bo sestal 9. septembra, tržaški pokrajinski svet pa tri dni prej, to je 5. septembra. Svetovalci so že prejeli vabilo na sejo z dnevnim redom. Najprej bodo morali voliti župana, oziroma predsednika, nato odbornike.

Po velikošmarnih počitnicah se prava pogajanja še niso pričela, stranke pa že pletejo mrežo stikov in včeraj sta se srečali delegaciji KD in LpT.

Kot vemo, je skupščina Liste za Trst poverila svojemu vodstvu nalogo, naj izvede vrsto poizvedovalnih srečanj, ni pa prižgala zelene luči za prava pogajanja. Kot nam je povedal tajnik LpT Staffieri, je vodstvo Liste včeraj zaključilo krog poizvedovalnih srečanj. Melonarski voditelji so poslušali predloge KD, sedaj jih bodo proučili skupno s stališči ostalih strank na seji glavnega odbora, nato pa bodo sklicali skupščino. Če bo skupščina odločila, naj Lista ne prisostvuje pogajanjem, bo jasno, da bo morala v opozicijo. Če pa bo skupščina drugačnega mnenja in bo dala vodstvu mandat za pogajanja, se bo tudi Lista vključila v bitko za sestavo občinske in pokrajinske koalicije in porazdelitev vodilnih mest.

KD nima teh problemov in predlaga, naj vodita mestno in pokrajinsko upravo isti koaliciji kot doslej. Jasno pa je, da je KD po nedavnih upravnih volitvah močnejša in zato predlaga, naj bi postal tržaški župan Ricchetti, predsednik pokrajine pa naj bi ostal Locchi. Jasno pa je, da tudi KD ne bo z lahkoto zasedla najvišjih položajev na občini in pokrajini. Računati je treba na mnenja in zahteve ostalih možnih partnerjev, predvsem socialistov, ki so želi na volitvah velike uspehe. Predsednik deželnega odbora je demokristijan, za KD pa bi bila velika "nagrada", če bi zasedla še mesti tržaškega župana in predsednika pokrajine.

Vsekakor pa se bodo morale stranke zmeniti v razmeroma kratkem času. Nova večina se bo morala spoprijeti s težkimi problemi in tudi glas opozicije bo kljub vsemu močan in učinkovit. Trst doživlja hudo gospodarsko krizo, življenjski stroški pa naraščajo z večjo hitrostjo kot v drugih italijanskih mestih... (am)

Gambassinijeva protislovenska retorika

Načelnik svetovalske skupine Liste za Trst v deželnem svetu Gambassini, je poslal predsedniku deželnega odbora vprašanje, s katerim želi zvedeti nekaj "zanimivih" stvari.

Gambassini vprašuje predsednika Biasuttija, ali se strinja z dejstvom, da sedanja italijanska zakonodaja ne dopušča, da bi upravne, politične in sodne ustanove sprejemale dokumente, ki so napisani v slovenščini brez italijanskega prevoda. Italijanščina je pač uradni jezik, kar ne dopušča, da bi sprejemali dokumente v kakršnem koli tujem jeziku.

Listarski prvak nadalje sprašuje predsednika deželnega odbora, ali se strinja z odločitvijo tržaškega župana Staffierija, da je zavrnil dokumente, ki so bili napisani samo v slovenščini. Njegovo ravnanje ni bilo samo legitimno, ampak obvezno, kot je bilo obvezno dejanje deželne uprave, ki je pred nedavnim odklonila slovenske prošnje za podpore.

Gambassini zaključuje svoje vprašanje tako, da se obregne ob Slovensko skupnost in deželnega svetovalca Brezigarja. Slovensko skupnost dolži, da je neupravičeno in zlonamerno protestirala proti ravnanju Občine Trst. Brezigarju pa očita, da je njegovo vprašanje odboru v zvezi z že omenjeno afero prenapeto politično dejanje, ki želi skaliti prijateljsko in mirno sožitje med dvema etničnima skupnostima.

Gambassinijeva (retorična) vprašanja nas seveda ne presenečajo, saj se naslanjajo na znano trditev, da je dober Slovenec le molčeč Slovenec. Na Divjem vzhodu so belci pravili, da je dober Indijanec le mrtev Indijanec...

Dobrodelni večer na Gradu sv. Justa

Na Gradu sv. Justa bo v petek na sporedu filmski večer v dobrodelne namene. Prireditev so v skupnem sodelovanju organizirali Tržaška letališčarska ustanova, Deželna kinoteka in Inner Wheel. Ob 21. uri bodo na gradu predvajali film »La rosa rossa« po romanu istrskega pisatelja Pier Antonia Quarantottija Gambinija. Avtor je postavil dogajanje v Koper, nekaj let po drugi svetovni vojni.

Vstop v grad je prost. Zaslužek bodo prireditelji izročili Združenju proti multipli sklerozi.

Za posledicami nesrečnega padca

Umrl je bivši miljski župan Gastone Millo

V tržaški bolnišnici je predsinočnjim nekaj pred polnočjo v starosti 69 let umrl bivši miljski župan in vidni predstavnik tržaške KPI Gastone Millo. Kot kaže, je umrl za posledicami nesreče, ki se mu je pripetila na začetku letošnjega julija na domu. Padel je s štiri metre visokega zidu in si zlomil obe nogi. Po daljšem zdravljenju v bolnišnici se je pred dnevi vrnil domov. Že je kazalo, da bo okreval, ko ga je predvčerajšnjim obšla smrtna slabost.

Gastone Millo se je rodil 1. maja 1919 v Miljah. Kaj kmalu se je opredelil proti fašizmu in je za časa odporništva postal član vodstva Delavske enotnosti. Kot sindikalist se je najprej uveljavil v ladjedelnici sv. Roka in nato na pokrajinski ravni. Leta 1949 je bil izvoljen v miljski občinski svet in v letih 1964-77 bil miljski župan. Izvoljen je bil nato v tržaški pokrajinski svet, v letih 1984 do letos pa je bil deželni svetovalec. »Bil je človek, ki je vse svoje življenje daroval komunistični partiji in potrebam ljudi, še zlasti Miljčanom. Hkrati pa je bil globoko navezan na svojo družino,« piše miljska sekcija KPI v svojem nekrologu.

Gastoneja Milla bodo pokopali jutri popoldne v Miljah. Od 15.30 bo ležal na parah na županstvu, žalna slovesnost pa bo na Trgu Marconi s pričetkom ob 17. uri.

Govorili bodo posl. Willer Bordon, član deželnega vodstva KPI Claudio Tonel in miljski občinski odbornik Jurij Vodopivec. K večnemu počitku ga bodo položili ob 18.30 na miljskem pokopališču.

Pripeljalo jih je slabo vreme

V Trstu včeraj več turistov kot običajno

Čeprav le za nekaj ur, je tudi naše mesto včeraj doživelo pravo turistično sezono. Zaradi slabega vremena so se turisti, ki so preživljali sončne dneve v množično obiskanih kopališčih v Lignanu in Gradežu, odločili za enodnevni izlet v Trst.

Promet je bil včeraj popoldne vse prej kot tekoč. Številnim tržaškim avtom so se "pridružili" tudi avtomobili z avstrijsko in nemško registrsko tablico.

Tudi nekaj turistov iz drugih italijanskih mest se je včeraj vsaj za pol dneva ustavilo pri nas.

Največ obiskov so včeraj zabeležili v pravljičnem Miramarskem gradu, izletniki pa so si ogledali tudi druge kulturne objekte, predvsem muzeje. Nekaj ur pa so gostje posvetili nakupovanju. V trgovinah oblek, čevljev in torbic v središču mesta se res niso mogli pritoževati.

Primer Moncini: tudi zeleni kritični do izjav politikov

Tudi »zeleni z marjetico« so se včeraj pridružili tistim, ki so v zadnjem času izrazili nezadovoljstvo ali celo protest proti obnašanju nekaterih vidnih tržaških osebnosti v zvezi s primerom Moncini. Njihova občinska svetovalka Gianna Brun-Rizza Gallico je na tržaškega župana naslovila interpelacijo o morebitnem posegu v pomoč in zaščito mladoletnih, ki bi bili vpleteni v pornografske špekulacije.

Zeleni z marjetico zahtevajo od župana, naj ugotovi, v kakšni vlogi in v čigavem imenu so se znane osebnosti iz tržaških in celo deželnih političnih in podjetniških krogov čutile dolžne poseči v korist Moncinija. Pri tem — piše v interpelaciji — gotovo niso upoštevale mnenja svojih volilcev in someščanov, s čimer so v tujino, celo v Ameriko, projicirale ponarejeno in neresnično podobo Trsta kot Moncinijevega zaveznika. V drugem delu interpelacije zeleni sprašujejo župana, katere pobude namerava sprožiti Občina Trst, da bi popravila omenjeno podobo Trsta in da bi preprečila nadaljevanje podobnih nastopov, vsaj pri tistih, ki nosijo javne funkcije.

Za nekaj ur izginil grški turist

Včeraj zvečer je 68-letni grški turist Tsaoiridis Mickail za nekaj ur izginil neznano kam. Šele pozno zvečer so ga policisti zbeganega našli v bližini železniške postaje. Grk je bil na potovanju z ženo. Nekaj dni sta zakonca skupno preživela v Ferrari, kjer stanuje njuna hčerka. Včeraj dopoldne pa sta se odpravila proti domu in sedla v avtobus, ki pelje do Aten. Ko se je avtobus za nekaj minut ustavil na postaji, je upokojenec odšel na stranišče. Od tistega trenutka dalje so se za njim izgubili vsi sledovi. Grškega turista so začeli iskati tudi potniki avtobusa. Čez pol ure pa je moral šofer odpeljati. Žena upokojenca se je napotila na kvesturo, ker je bila v hudih skrbeh, posebno še, ker je mož bolehal za sladkorno boleznijo.

Učencev je okrog 60, v glavnem iz naše dežele

Gostinska šola I.R.Fo.P. pod Nabrežino nudi zanesljive možnosti zaposlitve

Na nabrežinski obali pri Botanjku se že od daleč vidi velika bela zgradba, ki nas zaradi nenavadne oblike spominja na ogromno ladjo. To je Hotel Evropa, glavni gostinski center naše dežele. Tik ob hotelu se dviga druga stavba, in sicer gostinska šola I.R.Fo.P. Oglasila sem se na tajništvu te poklicne šole, kjer mi je uradnica rade volje priskočila na pomoč in prijazno odgovorila na nekatera vprašanja.

Kdaj je bila šola ustanovljena in kako na splošno deluje?

»Stavba je bila zgrajena ob pomoči Dežele leta 1970. To je hotel visoke kategorije za goste ter center za mednarodne konference, tu pa se tudi šolajo mladi, ki se želijo posvetiti gostinskemu poklicu. Do letos so se lahko v šolo vpisovali le fantje, od prihodnjega leta dalje pa bomo sprejeli tudi dekleta. Tečaji trajajo dve leti in se delijo na tri stroke: tečaj za natakarje, tečaj za kuharje in tečaj za recepcijsko osebje. Pri nas imamo le drugi razred, torej morajo učenci dokončati prvi razred v kakem drugem gostinskem centru. Taki centri so v Gradežu, v Gorici, v Ampezzu, v Pianu d'Arta, v Lignanu in v Špetru Slovenov. Šola je celodnevna in brezplačna, torej je dostopna vsakomur.«

Katere predmete poučujejo na šoli?

»Učenci se morajo v glavnem učiti tuje jezike (nemščino, angleščino in francoščino) in pa take predmete, ki so v zvezi z njihovim poklicem, kot na primer higiena, blagoznanstvo, turistični zemljepis idr. Zanimivo je to, da se učenci učijo teden dni samo teorijo, naslednji teden pa samo prakso in se pri tem učijo v hotelu. Namreč "chef" ter "maître", ki delata v hotelu, poučujeta tudi na naši šoli.«

Koliko učencev sprejmete letno in katere tečaje mladi najraje obiskujejo?

»Vseh učencev je približno 6O in v glavnem so to mladeniči iz naše dežele. Največ je takih, ki imajo doma gostinske obrate. Sprašuješ, katerih tečajev se mladi najraje udeležujejo. Prav gotovo so trenutno najbolj obiskani tečaji za kuharje.«

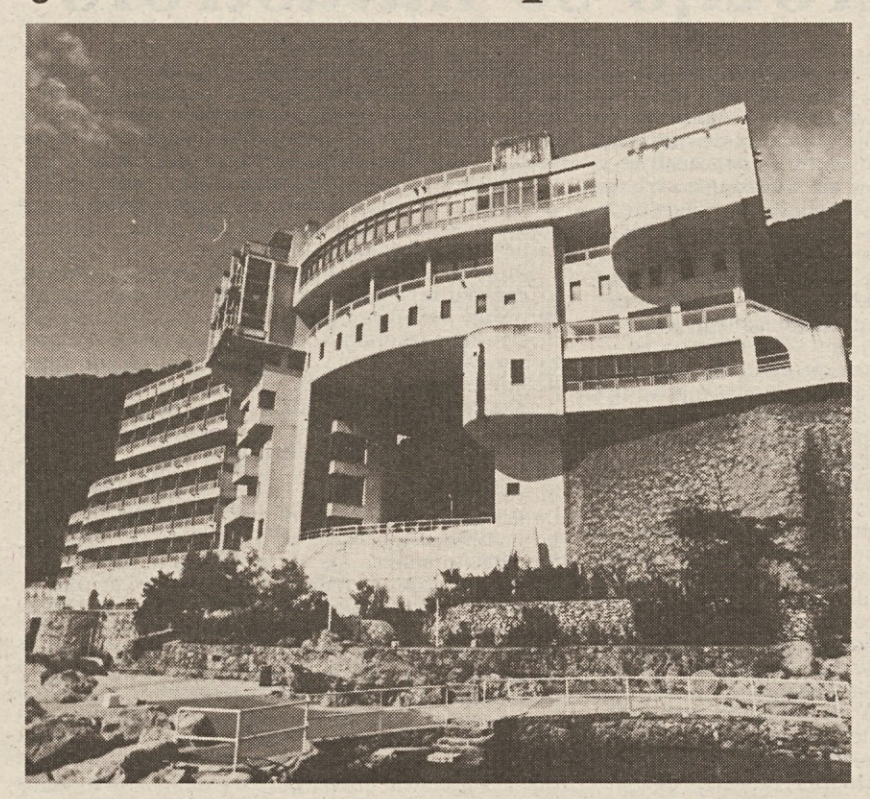

Kakšne so pa delovne perspektive?

»9O odstotkov učencev dobi službo takoj po končanem študiju bodisi ob posredovanju šole bodisi sami. Neštetokrat pa se to zgodi še pred opravljenim izpitom.«

Ali obiskujejo vašo šolo tudi Slovenci?

»Ja, moram reči, da jih je bilo vsako leto precej. Nekateri so prihajali iz mesta, veliko pa jih je bilo tudi iz bližnjih vasi.«

Preden sem se poslovila, me je prijazna uradnica pospremila še na ogled šole. Ambient je izredno prijeten: v prvem nadstropju se nahajajo prostorni razredi s čudovitim razgledom na morje, ob koncu dolgega hodnika pa je hala z barom in televizijo, kjer se učenci najraje zbirajo. Kot zanimivost pa mi je nazadnje uradnica še samo omenila, da bodo prihodnje leto v šoli uvedli veliko novosti (na primer mešani razredi itd.).

TANJA UKMAR

Sporočilo SDGZ Bencinski boni za podjetja

Slovensko deželno gospodarsko združenje javlja svojim članom, da je pripravilo podrobna navodila za pridobivanje pravice do dodelitve bencinskih bonov. Vsa pojasnila bodo člani prejeli neposredno na tajništvu združenja, za danes pa javljamo le skrčene osnovne podatke. Pravico do dodelitve bonov imajo le podjetja in podjetniki, ki so vpisani v sezname pri Trgovinski zbornici tržaške pokrajine. Vsi tisti, ki opravljajo samostojne poklice, a so vpisani le v strokovne sezname (Albi professionali), kot so zdravniki, komercialisti, svetovalci, odvetniki itd., so izvzeti iz ugodnosti, ki jih predvideva zakon. Podjetniki si morajo torej nabaviti potrdila o vpisu v zbornico. Pri obrtnikih in trgovskih potnikih ali posvetovalcih je važno, da je v potrdilu vpisana ta njihova dejavnost. Predpisi zbornice določajo namreč, da imata ti dve kategoriji podjetnikov, če nimajo uslužbencev, pravico do dvojne dodelitve bonov in to kot fizične osebe in podjetniki, če imajo seveda dve vozili in če je v družini še druga oseba, ki ima vozniško dovoljenje. Podjetniki, ki imajo več vozil vkniženih na podjetje in ki jih uporabljajo uslužbenci, lahko dobijo večjo količino bonov na podlagi posebnega ključa, ki je sestavljen na osnovi dejavnosti in števila uslužbencev. Uslužbenci, ki uporabljajo vozilo podjetja, ne izgubijo pravice do uporabljanja bonov kot fizične osebe za lastno vozilo. Podjetniki oz. uslužbenci bodo morali predložiti prošnji tudi fotokopijo vozniškega dovoljenja ter prometne knjižice. Kakor vidimo, so možnosti razdeljevanja bonov različne in zaradi tega svetujemo podjetnikom, da se oglasijo v tajništvu Združenja, kjer bodo lahko dobili dokončne informacije, kako sestaviti prošnje. (ok)

Obrazci INPS za prijavo dohodkov upokojencev

Za ureditev izplačevanja pokojnin upravičencem pošilja zavod za socialno skrbstvo INPS nekaterim kategorijam upokojencev poseben obrazec za ugotavljanje dohodkov. Kot smo že opozorili, jih morajo izpolniti tisti, ki imajo poleg minimalne še dodatno pokojnino, in prejemniki socialnih pokojnin. Svoje dohodke morajo prijaviti poleg tega tudi vsi prejemniki invalidskih pokojnin, ki še niso dosegli upokojitvene dobe, prejemniki invalidnin, ki se niso kasneje predčasno upokojili in prejemniki pokojnin za delovno nesposobnost. Sporočilo zavoda INPS velja za vse omenjene kategorije ne glede na višino izplačanega zneska.

Upokojenci bodo morali oddati izpolnjen obrazec avgusta ali septembra, ko bodo dvignili mesečno pokojnino. Kdor ne bo oddal prijave dohodkov, tvega znižanje ali celo ukinitev svojega dohodka. Vsi tisti upravičenci, ki z mesečno pokojnino ne bodo prejeli tudi omenjenega obrazca, ga bodo morali dvigniti na pokrajinskem sedežu INPS. Prijavo dohodkov je treba oddati najkasneje 30 dni po prejemu obrazca. Uprava INPS prosi upokojence, naj vpisujejo svoje osebne podatke in dohodke v posebej za to odmerjen prostor in naj ne mečkajo ali zvijajo obrazca.

Opozorilo za preprečevanje pasje stekline

Krajevna zdravstvena enota poziva lastnike oziroma gospodarje psov, naj spoštujejo člen št. 83 zakona št. 218 z dne 2. junija 1988 pravilnika živinozdravniške policije v zvezi z nevarnostjo okužbe s steklino. Še zlasti pa opozarja, naj svoje pse opremijo z nagobčniki, ko jih peljejo v javne kraje, ne da bi jih imeli na vrvici. Na ta način se bodo gospodarji psov lahko izognili strogim globam, ki so jih uvedli pred kratkim in ki gredo od 500.000 do 2.500.000 lir. Krajevna zdravstvena enota nadalje opozarja, da pomeni zapuščanje psov na cesti med počitniškim obdobjem izredno neomikano dejanje, ki med drugim sili občinske uprave, da proti zapuščenim psom uvedejo neljube ukrepe.

Tržaška občina išče pomožno osebje za handikapirane

Občina Trst razpisuje javni natečaj za 12 mest pomožnega osebja za handikapirane (4. plačilni razred). V poštev pridejo le kandidati, ki so v teku zadnjih treh let opravljali podobno službo v okviru Tržaške občine vsaj za obdobje devetih mesecev.

Rok za predstavitev prošenj zapade 5. septembra ob 14. uri.

Podrobne informacije kot tudi kopijo razpisa nudi občinski urad za osebje na Trgu Unità 4 (2. nad.).

menjalnica

23. 8. 1988

Ameriški dolar	1400.—	Japonski jen	9,50
Nemška marka	738.—	Švicarski frank	878.—
Francoski frank	217.—	Avstrijski šiling	104,80
Holandski florint	653.—	Norveška krona	200.—
Belgijski frank	35.—	Švedska krona	213.—
Funt šterling	2360.—	Portugalski eskudo	8,50
Irski šterling	1975.—	Španska peseta	10,50
Danska krona	190.—	Avstralski dolar	1100.—
Grška drahma	8,75	Debeli dinar	0,43
Kanadski dolar	1130.—	Drobni dinar	0,43

BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
Telef.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611

gledališča

GRAD SV. JUSTA

Nocoj ob 21.30 bo nastopil s svojim orkestrom kantavtor PAOLO CONTE.

Prodaja vstopnic pri UTAT v Pasaži Protti.

MIRAMARSKI PARK

Luči in zvoki

Jutri ob 21. uri program v nemščini in ob 22.15 program v italijanščini.

razna obvestila

Občina Zgonik v zvezi z možnostjo začasne zaposlitve v šolskem letu 1988/89 objavlja naslednje tri razpise: 1. suplence učnega osebja v občinskih otroških vrtcih in pomožnega osebja v vrtcih in šolah, 2. dodelitev začasnega poklicnega naloga za spremljavo prizadetih otrok in 3. dodelitev začasnega poklicnega naloga animatorja/animatorke otrok v občinskih otroških vrtcih. Rok za predložitev prošenj zapade v soboto, 3. septembra.

Vodstvo Društva slovenskih lovcev F-JK "Doberdob" sporoča, da se je pri Italijanski lovski federaciji v Trstu pričel LOVSKI TEČAJ. Če bi bilo zanimanje med slovensko mladino zadovoljivo, je vodstvo društva sklenilo, da bi priredilo na željo pripravnikov še dodatna izpopolnjevalna srečanja. Slovenski lovci imamo namreč razvito bogato lovsko kulturo, običaje in navade in prav je, da se tudi mladi lovci že na samem začetku seznanijo s pomenom in poslanstvom, ki ga je imel in ki ga ima lov pri nas. Za morebitne informacije lahko telefonirate ob urah kosila na št. 200173 - Nevo.

kino

ARISTON - 21.15 **Notte italiana**, It. 1987, r. Carlo Mazzacurati, i. Marco Messeri, Giulia Boschi, Mario Adorf.

EXCELSIOR II - 18.00, 21.45 **China girl**, dram., □.

EXCELSIOR I - 17.30, 22.15 **La brillante carriera di un giovane vampiro**.

NAZIONALE I - 16.00, 22.00 **L'ultimo imperatore**, r. Bernardo Bertolucci.

NAZIONALE II - 16.00, 22.00 **Re-animator**, srh., □.

NAZIONALE III - 16.00, 22.00 **La prima volta di Cherry**, porn., □□.

NAZIONALE IV - 17.00, 22.00 **Omicidio allo specchio**, srh., □.

FENICE - 17.30, 22.00 **L'impero del sole**, ZDA 1987, r. Steven Spielberg, i. Christian Bale, John Malkovich.

GRATTACIELO - 16.30, 22.15 **E.T. L'extraterrestre**, fant.

MIGNON - 17.00, 22.15 **Miracolo sull'Ottava strada**.

LJUDSKI VRT - 21.00 **Le streghe di Eastwick**.

EDEN - 16.00, 22.10 **Brividi caldi sulle labbra di mia moglie**, porn., □□.

VITTORIO VENETO - **Zaprto**.

CAPITOL - 17.30, 22.00 **Colors**, krim., i. Sean Penn, Robert Duvall.

LUMIERE FICE - **Zaprto**.

ALCIONE - **Zaprto**.

RADIO - 15.30, 21.30 **Calda di giorno, infuocata di notte**, porn., □□.

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

razstave

V TK Galeriji - Ul. sv. Frančiška 20 - je na ogled razstava grafik slovenskih mojstrov.

V konjušnici v Miramarskem parku je odprta razstava z naslovom NOVE MEJE V ARHITEKTURI, ki prikazuje stvaritve arhitekta Maksa FABIANIJA. Urnik: od 10.30 do 18.30.

V Kraškem muzeju v Repnu je odprta razstava ČLOVEK IN LES. Razstava bo odprta do 23. oktobra, pripravil jo je Odsek za zgodovino pri Narodni in študijski knjižnici v sodelovanju z odborništvom za kmetijstvo Tržaške pokrajine. Urnik: od ponedeljka do petka od 17. do 20. ure, ob sobotah in nedeljah od 16. do 21. ure.

GOSPODARSKO DRUŠTVO NA KONTOVELU
razpisuje
natečaj za novega gostilničarja
Pismene prijave naslovite na: Gospodarsko društvo na Kontovelu — Kontovel št. 152

včeraj - danes

Danes, SREDA, 24. avgusta 1988
JERNEJ

Sonce vzide ob 6.17 in zatone ob 19.58 - Dolžina dneva 13.41 - Luna vzide ob 18.33 in zatone ob 1.43.

Jutri, ČETRTEK, 25. avgusta 1988
LUDVIK

PLIMOVANJE DANES: ob 2.39 najnižje -51 cm, ob 9.32 najvišje 31 cm, ob 14.54 najnižje -9 cm, ob 20.24 najvišje 37 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 16,3 stopinje, zračni tlak 1013,6 mb raste, veter 6 km na uro severovzhodnik, vlaga 82-odstotna, nebo oblačno, morje skoraj mirno, temperatura morja 23,8 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Andrea Rosso, Francesco Brassi, Matteo Maria Marsano, Stefano Castellan, Alessio Alan Fischer.

UMRLI SO: 43-letni Robrto Cioccarelli, 57-letna Antonietta Del Greco, 78-letni Carlo Perini, 48-letna Francesca Fronte, 70-letna Concetta Perrotta, 54-letni Bruno Zeni, 79-letni Carlo Priester, 66-letni Giovanni Mendella.

DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 22., do sobote, 27. avgusta 1988

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30

Ul. Roma 15, Ul. Ginnastica 44, Ul. F. Severo 112, Ul. Baiamonti 50.

MILJE - Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124), OPČINE - Trg Monte Re 3/2 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30

Ul. Roma 15, Ul. Ginnastica 44, Ul. F. Severo 112, Ul. Baiamonti 50, Ul. Oriani 2, Trg Venezia 2.

MILJE - Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124), OPČINE - Trg Monte Re 3/2 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30

Ul. Oriani 2, Trg Venezia 2.

MILJE - Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124), OPČINE - Trg Monte Re 3/2 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

izleti

Društvo slovenskih upokojencev v Trstu priredi s pobratenim društvom upokojencev iz Ilirske Bistrice 8. septembra izlet v Oglej (zgodovinske zanimivosti iz rimskih časov in pomen patriarhata) in Gradež. Vpisovanje danes, 24. t. m., od 9. do 10. ure za člane in od 10. do 11. ure za nečlane v Ul. Cicerone št. 8.

SKD Barkovlje prireja izlet v Kamnik ob srečanju ljudskih noš v nedeljo, 11. septembra. Kdor se ga udeleži v noši ima brezplačno vožnjo in kosilo. Za vpis in informacije telefonirati na št. 415797 ali 69297.

KD Kraški dom priredi 2., 3. in 4. septembra izlet na Dunaj. Cena izleta znaša 230.000 lir in vključuje avtobusni prevoz, vse gostinske in hotelske usluge ter vstopnine. Vpisuje Vesna Guštin, tel. 227124.

KD Rdeča zvezda organizira 23., 24. in 25. septembra izlet v München (Dachau in Oktoberfest). Cena za prevoz, prenočišče in ogled muzejev je 220.000 lir. Vpisuje in nudi vse potrebne informacije: Roberto Kante - tel. 229432 v popoldanskih urah.

razne prireditve

Slovenska skupnost bo priredila v soboto, 27., in v nedeljo, 28. avgusta, NAŠ PRAZNIK v Trnovci. Na sporedu kulturne točke in politični govori. Poskrbljeno za zabavo in ples. Delovali bodo dobro založeni kioski.

Župnija sv. Jerneja na Opčinah vabi v nedeljo, 28. t. m., na slovesno PRAZNOVANJE SVOJEGA ZAVETNIKA SV. JERNEJA. Na sporedu: ob 8.30 pritrkovanje; ob 9.00 slovesna sv. maša in ob 20.00 glasbeni večer s skupino Gallus Consort.

čestitke

Danes praznujeta 30-letnico poroke LIVIJA in DRAGO OTA iz Boljunca, njun sin MARKO pa 16. rojstni dan. Vsem želita vse najboljše in še dosti srečnih let mama oz. nona Juština in oče oz. nono Zdravo.

Danes praznuje mama MARICA 80. rojstni dan. Obilo zdravja in sreče vnaprej ji želita hči Neva in sin Stane z družinama.

Danes praznujeta srebrno poroko MARIJA in MIRKO PURIČ. Še mnogo, mnogo skupnih let v medsebojni ljubezni in razumevanju jima kličeta Irma in Stanko.

MIRKO in MARIJA PURIČ iz Repna praznujeta 25-letnico skupnega življenja. Slavljencema prisrčno voščijo in želijo še veliko takih lepih dni Batkovi.

Danes praznujeta srebrno poroko
MARIJA in MIRKO PURIČ
iz Repna.

Še mnogo skupnih srečnih in zdravih dni jima kličeta sin Claudio z Damiano in mama Pavla.

mali oglasi

OSMICO ima odprto Herman Škrlj v Saležu št. 35. Toči belo vino in teran.

OSMICO je odprl Romano Purič v Repnu.

DIPLOMIRANA bolničarka išče delo. Tel. 228950.

NUDIM lekcije angleščine za vse nivoje po znosnih cenah. Tel. 774133.

KOMPLETNO KUHINJSKO OPREMO oddam. Tel. 040/200426.

PRODAM knjige za 3., 4. in 5. razred trgovskega zavoda. Tel. 772777 v večernih urah.

NOVA ALUMINIJASTA VRATA prodam, 2,03m x 1,00m. Tel. 281920.

PRODAM klavir v dobrem stanju za 1.000.000 lir ter knjige za učenje klavirja za začetnike. Tel. 774103.

PRODAM čistokrvne mladiče kraškega ovčarja brez rodovnika. Tel. 229225.

PRODAM renault 4, letnik 1981. Tel. 228616.

PRODAM dvoje železnih vrat, 220cm x 80cm. Tel. 226619.

PRODAM stanovanje v drugem nadstropju, 55 kv. m v Tržiču, Ul. Ferraris št. 3. Tel. 0481/45213.

IŠČEM v najem stanovanje v goriški pokrajini. Tel. 0481/45213.

IŠČEM knjige za 1. razred znanstvenega liceja. Telefonirati v večernih urah na št. 280633.

IZPOSODIM SI, iščem v najem ali tudi kupim, če je cena zmerna, nerabljeno ali staro harmoniko z 80 - 120 basi. Tel. 51853.

Oglasni oddelek
sprejema oglase
in razna obvestila
vsak dan od 8. do 13. ure
po tel. **7796-611**

Rolling Stones spet skupaj

Minilo je že več let odkar se eden najznamenitejših ansamblov angleškega rocka ne pojavlja več na odrskih deskah. Rolling Stones, ki bi lahko vse mlade nadebudne popevkarje naučili, da s črnimi usnjenimi jopiči in razstrganimi jeansi še ne postaneš rock glasbenik, že od leta 1982 ne nastopajo več skupaj, njihov zadnji diskografski trud pa je bil Dirty Works. Samo enkrat so se od takrat Stones pojavili pred publiko v neki londonski diskoteki, da bi se spomnili njihovega umrlega prijatelja in road managerja Iana Stewarta.

Mik Jagger (na sliki), ki je v teh letih samostojno snemal in nastopal, ne izključuje možnosti, da bi se s tovariši zopet združili. Govori se o povratku Rolling Stonesov na rock sceno leta 1989. Mick seveda zatrjuje, da združitvi ne botrujeta nobena finančna stiska ali kakršenkoli bussines. Če se bodo Stones ponovno združili, bo zato, da se skupaj še malo pozabavajo in ker se pravzaprav dobro počutijo skupaj. Še posebno bo z združitvijo zadovoljen Keith Richards, ki je Jaggerja v nekem intervjuju grobo opsoval, češ da ni imel razlogov, da bi razdiral skupino in da bi peterica še marsikaj naredila, ko bi le vztrajala še nekaj let. Upajmo, da se bodo "kotaleči kamni" res spet združili, saj so bili Stones res edinstveni, ritmov Charlija Watsa in kitare Keitha Richardsa pa ne bo mogel nihče nadomestiti, skupina sama pa lahko še marsikaj pove.

ženska in njena stvarnost

Veličastnost preznojenih beder

Ženskost ima različne pojavne oblike. Znani so že zastareli klišeji v stilu »angel domačega ognjišča« ali »steber družine« vse tja do sodobnejših oznak, ki so se na krilih pridobitev feminističnega gibanja in procesa demokratizacije spojile z gesli, ki jih s svojimi sporočili narekujejo »prikriti prepričevalci«, ki nam krojijo življenje v tej naši domala že iztrošeni potrošniški družbi.

Lahko bi navedli pravo brezbrežno morje primerov, ki jih v togem vsakdanu slišimo dovolj pogostoma, da si jih vtisnemo v spomin. Med vsemi »kategorijami« žensk se je kot zadnji pojavil tip »ženske brez kvalitet«, vsaj sodeč po naslovni strani italijanskega tednika z visoko naklado.

Na vsak način je dejstva težko izpodbijati in tako imenovani »opinion makers« nas silijo v prepričanje, da je ženski svet zanimivejši, pestrejši in seveda mnogo bolj večplasten, tako da moški lahko samo še zijamo in se upravičeno sprašujemo, kdo je tisti, ki si je kot prvi prizadeval vpreči žensko v jarem zanikrne patriarhalne oblasti, ki našim vrstnicam in družicam ter mamam odreja skrajno omejen pas gibanja.

Zunanjost in videz sta mnogo bolj kot kdaj prej leit motiv iztekajočega se desetletja. Telesna izraznost in nega lastnega telesa sta danes modus vivendi, a v nasprotju s težnjami, ki so povzročile korenite spremembe v odnosih med spoloma na valu socialnih izbojevanj po letu '68. Danes se (upajmo, da zares) postopoma uveljavlja miselnost, čeprav še ne povsod in ne dovolj hitro, da sta »deček in deklica« enakovredni biopsihosocialni celoti z določenimi posebnostmi in specifičnimi medsebojnimi razlikami.

Zadnje čase je v polnem razmahu body-building za ženske, vsaj toliko kot za moške. Daleč smo od namena, da bi zapovedovali, kaj je dobro in kaj ni, toda brez kakršnihkoli paternalističnih pretenzij si pridržujemo pravico do mnenja in ocene, da so učinki t. i. kulturizma na žensko telo (tudi na moško) v principu skregani z občeveljavnimi kanoni estetike in z uvodoma že navedenim pojmom ženskosti.

Telo je treba razvijati v skladno in privlačno celoto, kar je nekaj povsem drugega od sistematičnega hipertrofiranja vseh mišičnih skupin, ki nato dušijo notranje organe in pritiskajo na kostno strukturo.

Estonka Madaar Merike, prva zmagovalka tekmovanja za body-building v SZ

Pojavila se je moda preznojenih svetlikajočih se beder, na katerih lahko preštejemo posamezna vlakna sleherne glave kvadricepsa, napeti bicepsi, ki silijo kvišku in na katerih izstopa relief venskega spleta, ali pa marmornata oprsja nekdanjih nežnih deklet, na katerih bi lahko brez škode s kladivom trli lešnike. To res ni lepo in upamo, da se v bodoče vse to ne bo uveljavilo kot estetski ideal, h kateremu naj bi vsi težili.

Ženske, ki tarnajo nad mehkostjo lastnih tkiv in nad odvečnim balastom, ki bi za malenkostno povišani mišični tonus storile karkoli, naj, prosim, ne posnemajo vedno bolj mnogoštevilnih hrustov, ki so prej podobni okornim hrastom kot pa atletskim tipom.

Svoje misli bi lahko tudi znanstveno utemeljili s podrobnimi fiziološkimi, biomehaničnimi, anatomskimi in fizikalnimi zakonitostmi, ki odrejajo delovanje in optimalno stanje našega telesa in organizma.

Vemo pa, da telesa ne negujemo zgolj zaradi sebe, ampak tudi (ali pa predvsem) zato, da smo všeč drugim, še zlasti pripadnikom nasprotnega spola.

Morda bo to glas vpijočega v puščavi, vendar na tem mestu zatrjujem, da se kot moški še vedno raje ozrem za »milsko venero« kot pa za »žensko katarpiller«, kajti je že tako, da se skrajnosti bojimo, medtem ko nam zmernost vse bolj prija.

IGOR CANCIANI

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1

11.55 Vreme in dnevnik
12.05 Variete: Portomatto (vodi Maria Teresa Ruta)
13.30 Dnevnik
13.55 Dnevnik - tri minute...
14.00 Variete: Portomatto (2. del)
14.15 Film: Luciano Serra pilota (pust. It. 1938, r. Goffredo Alessandrini, i. Amedeo Nazzari, Germana Paolieri)
16.00 Variete: Tanti varietà di ricordi
17.00 Dokumentarec: Popotovanje v naravo
17.30 Risanka: Richie Rich
17.45 Film: Arditi dell'aria (pust. ZDA 1938, r. Victor Fleming, i. Clark Gable, Spencer Tracy)
19.40 Almanah, vreme in dnevnik
20.30 Nanizanka: La signora in giallo - Morte teleguidata
21.20 Variete: Cucina Gambarotta
22.20 Dnevnik
22.30 Športna sreda: boks, kolesarstvo in bezbol
24.00 Dnevnik - zadnje vesti
0.10 Nadaljevanka: Il mulino del Po (3. del)

RAI 2

11.30 Nadaljevanka: Il processo a Maria Tarnowska (3. in zadnji del)
13.00 Dnevnik - ob trinajstih
13.30 Nanizanka: Saranno famosi - Amori
14.30 Dnevnik
14.40 Variete: Il piacere dell'estate (vodita Patrizia Pellegrino in Luca Raffaelli)
17.00 Film: Mariti in pericolo (kom., It. 1960, r. Mauro Marassi, i. Sylva Koscina, Mario Carotenuto)
18.30 Dnevnik - športne vesti
18.45 Nanizanka: Poliziotti alle Hawai - Una giustizia diversa
19.30 Horoskop, vreme, dnevnik, šport
20.30 Variete: Mare contro mare (vodi Ramona Dell'Abate)
22.20 Dnevnik - večerne vesti
22.35 Variete: Aperto per ferie (pripravila Michele Mirabella in Tony Garrani)
23.35 Dnevnik - zadnje vesti
23.45 Film: Il padrone del mondo (fant., ZDA 1961, r. William N. Witney, i. Vincet Price, Clarles Broson)

RAI 3

12.00 Aktualno: Magazine 3
14.00 Deželne vesti
14.10 Glasbena oddaja: pianist Dino Ciani izvaja Mozarta in Weberja
15.00 Mladinska oddaja: Speciale jeans - Compilation 3
15.30 Šport: kolesarstvo (iz Verone)
16.30 Film: I miserabili (dram., It. 1947, r. Riccardo Freda, i. Gino Cervi, Valentina Cortese)
17.55 Nanizanka: Spazio 1999 - Sole nero
18.45 Športna oddaja: Derby
19.00 Vreme in dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Dokum.: 20 let prej - Drobci
20.00 Informativna oddaja: Se sei saggio ridi (7. del)
20.30 Nanizanka: Professione pericolo
21.20 Dnevnik - večerne vesti
21.30 Film: I magnifici sette (vestern, ZDA 1960, r. John Sturges, i. Steve McQueen, Yul Brinner, Eli Wallach)
23.35 Kult. odd.: Una sera, un libro
23.50 Dnevnik - zadnje vesti
0.05 Dokum.: 20 let prej - Drobci

RTV Ljubljana

17.15 Video strani
17.30 Zabavna oddaja: Poletna noč, vmes brazilska nadaljevanka Sužnja Isaura (pon. 28. dela) in nanizanka Nenavadne zgodbe (pon. 12. dela)
18.40 Spored za otroke in mlade: Zbis - Uganka med nitkami
19.00 Risanka
19.11 Vremenska napoved
19.12 Video strani
19.17 TV Okno
19.30 Dnevnik
19.55 Vremenska napoved
20.05 Film: Beg iz Alcatraza (po scenariju Richarda Tuglla, dram., ZDA 1979, r. Don Siegel, i. Clint Eastwood, Patrick McGoohan, Robert Blossom, Jack Tribeau)
22.05 Dnevnik
22.20 Zabavna oddaja: Poletna noč, vmes brazilska nadaljevanka Sužnja Isaura (29. del), nato Informativna oddaja za goste iz tujine in nanizanka Knjiga šal (7. del)
0.55 Video strani

TV Koper

13.30 TVD Novice
13.40 Košarka: mladinsko evropsko prvenstvo, Jugoslavija-Italija (pon.)
15.00 Kronika in reportaže: Šport spektakel
17.00 Kolesarstvo: svetovno prvenstvo na progi (prenos iz Ganda)
19.00 Odprta meja

V današnji Odprti meji bodo med drugim naslednji prispevki:

GORICA — Začetek mednarodnega folklornega festivala
TRST — Uspeh razstave o delu Maxa Fabianija
OPČINE - Utrinki iz poletnih centrov za najmlajše
PALMANOVA — Stare umetnine na ogled

19.30 TVD Stičišče
20.00 Nanizanka: Vesela druščina
21.00 TVD Vsedanes
21.30 Ameriški football NFL: Minnesota Vikings-Chicago Bears (posnetki iz Göteborga)
23.45 Športna oddaja: Juke Box (pon.)

CANALE 5

8.15 Nanizanke: Arcibaldo, 8.40 Alice, 9.10 Storie di vita, 9.30 Il segno del Toro, 10.30 Strega per amore
11.00 Kvizi: Fantasia, 11.30 C'est la vie, 12.00 Doppio Slalom
12.30 Nanizanka: Hotel
13.30 Nad.: Sentieri
14.30 Nan.: Dottor Kildare
15.00 Film: La vendetta (krim., ZDA 1971, r. Jud Taylor, i. Shelly Winters, Stuart Whitman)
16.40 Nanizanke: Il mio amico Ricky, 17.10 L'albero delle mele, 17.40 I cinque del quinto piano
18.10 Kviza: Tuttinfamiglia, 18.50 Cantando cantando
19.30 Nanizanka: Love Boat
20.30 Glasbena oddaja: Festivalbar '88
22.30 Kviz: Passiamo la notte insieme
23.15 Film: Sindacato assassini (krim., ZDA 1960, r. Burt Balaban, i. May Britt, Stuart Whitman)
1.15 Nanizanka: Spy Force

RETEQUATTRO

8.30 Nanizanka: Il santo
9.15 Film: Uno sceriffo in gonnella (vestern, ZDA 1984, r. Rod Holcomb, i. Stella Stevens, Terri Garber)
11.00 Nanizanke: Giorno per giorno, 11.30 Lucy show, 12.00 Vicini troppo vicini, 12.30 In casa Lawrence, 13.30 Detective per amore, 14.30 Bonanza, 15.30 La grande vallata
16.30 Nad.: Piccole donne
18.30 Nanizanki: Ironside, 19.30 Attenti a quei due
20.30 Film: Il giudizio universale (kom., It.-Fr. 1961, r. Vittorio De Sica, i. Vittorio Gassman, Alberto Sordi)
22.30 Film: Ladri di biciclette (dram., It. 1948, r. Vittorio De Sica, i. Lamberto Maggiorani, Lianella Carell)
0.20 Nanizanki: Petrocelli, 1.15 Vegas

ITALIA 1

8.30 Nanizanke: Rin Tin Tin, 8.55 Flipper, 9.25 La terra dei giganti, 10.15 Chopper Squad, 11.05 Ralph Supermaxieroe, 12.00 Movin' On
13.00 Otroška oddaja Ciao Ciao, vmes risanke Lo specchio magico, C'era una volta Pollon, Snorky
14.00 Glasbena oddaja: Deejay Beach
15.00 Nanizanka: Hardcastle & McCormick
16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam, vmes risanke Alice, Lulù, Lalabel, Il tulipano nero
18.00 Nanizanki: L'uomo da 6 milioni di dollari, 19.00 Chips
20.00 Risanka: Una per tutte, tutte per una
20.30 Nanizanke: L'incredibile Hulk, 21.30 MacGyver, 22.30 Sulle strade della California, 23.30 Star Trek, 0.30 Ai confini della realtà, 1.00 Taxi, 1.30 Giudice di notte

TELEPADOVA

14.15 Nadaljevanke: Un vita da vivere, 15.10 Ciranda de Pedra, 16.30 Piume e paillettes
17.00 Dokumentarec
17.30 Risanke
19.30 Nadaljevanka: Brillante
20.30 Film: Tarantole della morte (groz., ZDA 1977, r. Stuart Hagmann, i. Claude Akins)
22.30 Oddaja o ribolovu
23.00 Film: Bruce Lee il re del Kung Fu (dram., Kit. 1980, r. Goodfrey Ho, i, Casanova Wong, Charlie Hyun)
0.45 Nanizanka: Switch

TELEFRIULI

13.30 Nadaljevanka: Leonela
14.30 Nanizanka: Corpo speciale - Sand Baggers
15.30 Risanke
16.30 Glasbena oddaja: Music box
18.15 Nadaljevanka: Giallo sera
19.00 Dnevnik
19.30 Nanizanka: La vita comincia a 40 anni
20.00 Dnevnik v nemškem jeziku
20.30 Film: I gabbiani volano basso (dram., It. 1977, r. Giorgio Cristallini, i. Nathalie Delon)
22.30 Dnevnik
23.00 Nanizanka: Il perduto amore
23.30 Dražba
24.00 Informativna oddaja: News dal Mondo

TELEQUATTRO

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše: koledarček; 8.10 Zbornik: Problemi sodobne družbe, (9.00) Kuharska potovnica; 10.00 Pregled dnevnega deželnega tiska; 10.10 Koncert v goriškem avditoriju: saksofonist Federico Mondelci, pianistka Giovanna Giuliodori; 12.40 V prostem času; 13.20 MZ Accademia Musicale Universitaria iz Trsta (dir. Walter Lo Nigro); 13.40 Glasbeni listi; 14.00 Deželna kronika; 14.30 Glasbene diagonale; 16.00 V objemu gora; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album; 18.00 Slovensko slovstvo v filmu; 18.20 Glasbeni listi.

LJUBLJANA

5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 Poročila; 8.05 Počitniško popotovanje; 8.30 Instrumenti; 9.05 Z glasbo v dober dan; 9.35 Turistični napotki; 10.05 Rezervirano za; 11.05 Danes smo izbrali; 12.10 Pod marelo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Pojemo in godemo; 13.30 Melodije; 14.05 Mehurčki; 14.20 Mladi mladim; 14.45 Mozaik; 15.00 Radio danes, jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Vrtiljak želja; 17.00 V studiu; 18.00 Ansambel Jožeta Burnika; 18.15 Naš gost; 18.30 Na ljudsko temo; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Studio 26; 20.00 Zbori; 20.35 Naši interpreti; 21.05 Operna glasba; 22.30 Lahka glasba; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Jazz.

RADIO KOPER (slovenski program)

13.30, 14.30, 17.30 Poročila; 6.05 Danes se spominjamo; 6.10 Vremenska napoved in prometni servis; 6.30 Jutranjik; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled dnevnega tiska; 13.00 Na valu Radia Koper; 14.40 Teme v živo: razne zanimivosti, reportaže in pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Informativna oddaja: Primorski dnevnik; 17.00 Glasbeni kiosk; 17.40 Aktualna tema; 18.00 Glasbena oddaja: V ritmu; 18.35 Popevke po telefonu; 19.00 Prenos Radia Lj.

RADIO KOPER (italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.25 Koledarček; 7.35 Naše poletje; 7.45 Razglednica; 8.00 Otroški spored; 8.15 Naj... program; 8.20 Pesem tedna; 8.40 Glasba; 9.15 Carosello Curci; 9.32 Feeling v glasbi; 9.45 Ansambel Casadei; 10.00 Na prvi strani; 10.10 Srečanja; 10.40 Vstop prost; 11.00 Superpass; 12.00 Glasba po željah; 14.00 Srečanje s Kompasom; 14.45 Edig Galletti; 16.00 Popevka tedna; 16.05 Glasba; 17.00 Bubbling; 17.33 Hot 20; 18.30 Music business.

RADIO OPČINE

10.00 Za vsakogar nekaj; 12.00 Glasbeni mozaik; 19.00 Glasba po željah; 20.40 Pogovor z odvetnikom; 21.00 Ostali Trst, nato Nočni glasbeni spored.

Slovesen začetek tedna svetovne folklore

Ohranitev ljudske kulture osnova sožitja v svetu

"Prispevek ljudske kulture miru in razumevanju med narodi". Pod tem geslom so včeraj zjutraj v deželnem Avditoriju v Ul. Roma otvorili Prvi svetovni posvet o ljudski kulturi, ki se bo odvijal v naslednjih dneh v Gorici, vzporedno z 18. Festivalom in 13. mednarodno folklorno parado. Do nedelje, 28. avgusta, bo Gorica prizorišče velikega kulturnega dogodka svetovne razsežnosti, saj bodo na teh posvetih in folklornih prireditvah sodelovali predstavniki kar 100 različnih držav iz vseh kontinentov. Poleg tega bodo v prostorih deželnega Avditorija vsako jutro do sobote, 27. avgusta, predavanja na temo ljudske kulture, njenega razvoja, pomembnosti in ovrednotenja.

Včeraj zjutraj je bilo na programu prvo uvodno srečanje, ki je potekalo v znamenju svečanih pozdravov udeležencev letošnjega srečanja in pa krajevnih oblasti. Ob prisotnosti različnih etničnih skupin in uglednih učenjakov celega sveta so svoja voščila najprej izrekle krajevne osebnosti, nato pa ugledni gostje. Prvi je spregovoril dr. Sergio Piemonti, predsednik goriške ustanove "Pro Loco". Opozoril je na veliko kulturno bogastvo Gorice in na potrebo, da se odpre izročilu in tradicijam drugih ljudstev. Svoje pozdrave so prinesli še goriški župan Antonio Scarano, predsednik goriške pokrajinske uprave Silvio Cumpeta, deželni odbornik Mario Brancati in senator Nereo Battello.

Nato so bili na vrsti gostje. Posvet je uradno otvoril minister za kulturo iz Ugande. Po posegu predstavnice UNESCA je spregovoril generalni tajnik IOV-a (Mednarodne organizacije za ljudsko umetnost) Alexander Veigl. Glavna skupščina Združenih narodov je obdobje 1988-1997 proglasila za Svetovno desetletje kulturnega razvoja: pri uresničevanju tega načrta bo največjo vlogo imel UNESCO, ki trenutno šteje 110 držav članic in skrbi za ljudsko umetnost in kulturo vseh držav na svetu. Med pobude, ki jih je pripravil za to desetletje, spada tudi ta Prvi svetovni posvet ljudske kulture, ki je v bistvu prvo pomembnejše srečanje svetovne razsežnosti. Tematika tega posveta se v glavnem suče okrog ovrednotenja vloge ljudske kulture za mir med narodi v pričakovanju leta dva tisoč. Mednarodna organizacija za ljudsko kulturo (IOV) je edina ustanova, ki na svetovnem nivoju obravnava vsa vprašanja in težave v zvezi z ljudsko umetnostjo na obširen in kompetenten način. Veigl je posebno poudaril, da se bo ljudska kultura ohranila samo, če bo postala temelj in osnova človekovega življenja. Po njegovem govoru je prisotne pozdravil še predsednik IOV-a Salah El Mahdi.

Posvet je razdeljen na tri delovne skupine, ki bodo na koncu primerjale in pregledale svoja poročila. Že včeraj je svoj prispevek dal predsednik Mednarodne komisije za znanost in raziskave IOV-a dr. Mieczyslaw Marczuk. Razpravljal je o potrebi povezave med kulturo in drugimi znanstvenimi vedami, o vlogi, ki jo ta igra v družbi in v človekovem zasebnem življenju. Poudaril je, da bi se morala kultura vsakega posameznega naroda brez obotavljanja in predsodkov odpreti kulturam drugih ras in ljudstev. Ta je prvi korak za trajno uresničenje miru in bratstva med narodi celega sveta. Ta je cilj Svetovnega desetletja ljudske kulture.

Sinoči ob 20. uri se je s prižigom ognja prijateljstva na Battistijevem trgu svečano otvoril letošnji folklorni festival. Ob 21. uri je bila v dvorani UGG uvodna prireditev, na kateri so nastopile vse prisotne folklorne skupine. Drevi ob 21. uri pa bo nastopila skupina z Eolskih otokov (Italija), iz Švice, Tunizije in Sovjetske zveze (Georgije). Ob 9. uri pa se bo v Avditoriju nadaljeval svetovni posvet na temo Vrednote in pomen ohranjevanja ter prenašanja ljudske umetnosti in kulture.

Predstavniki številnih delegacij na včerajšnji otvoritveni slovesnosti (foto Bumbaca)

Medea in Castelculier praznujeta desetletnico sklenitve pobratenja

Od 25. do 31. avgusta bo občina Medea prizorišče velikih praznovanj. Letos namreč poteka deseto leto pobratenja med to furlansko občino in pa občino Castelculier v Franciji. Za to priložnost so prebivalci Medee povabili na nekajdnevno gostovanje sedemdeset francoskih pobratimov, ki bodo dospeli v spremstvu župana in drugih predstavnikov oblasti. Med enotedenskim bivanjem v furlanski občini, bodo poleg udeležbe na običajnih slovesnostih obiskali tudi bližnjo in daljno okolico na obeh straneh meje. Na programu je ogled Postojnske jame ter Vipavske doline, izlet v Benetke in obisk Gorice.

Ob desetletnici pobratenja je občinska uprava s pomočjo Goriške hranilnice in Goriške pokrajinske uprave izdala brošuro Alda Gallasa "Medea e l'emigrazione". V njej je osvetljena zgodovinska stvarnost Medee in njene okolice s posebnim poudarkom na problemu izseljenstva. V dvajsetih letih je namreč zaradi naraščajočega fašističnega nasilja in hudih gospodarskih pogojev kar 32 družin zapustilo rodni kraj in se izselilo v Castelculier. Njihovi potomci še danes živijo v teh krajih. Kljub precejšnji oddaljenosti obstaja torej med občinama velika povezanost, ki se v zadnjih letih še nadalje utrjuje in omogoča plodovito sodelovanje.

Društvo upokojencev ustanavlja šahovski odsek za svoje člane

Pri društvu slovenskih upokojencev odlično skrbijo za svoje člane in zato da kar se da intenzivno izrabijo svoj prosti čas. Različnim dosedanjim dejavnostim — ne gre pozabiti, da gojijo celo telovadbo — bodo v prihodnje dodali še nekaj novega. Ustanavljajo namreč šahovski oddelek. Zaživel bo 7. septembra. Šahu bodo namenili popoldneve ob sredah in sicer od 17. ure dalje, ko se bodo zbirali na sedežu. Društvo je že nabavilo šahovnice. Novince in manj vešče šahiste bo v to staro in čislano igro uvedel mojster Boris Ipavic. Ob sredah bodo torej na sedežu društva upokojencev zaživeli šahovski popoldnevi.

Rubež na domu Pina Ieusiga davčnega oporečnika iz Gorice

Pino Ieusig je ponovno žrtev rubeža zato ker je pet odstotkov davka (toliko namreč znaša v poprečju breme za vojaški stroj) preusmeril v poseben sklad za pomoč in razvoj v državah tretjega sveta. Je namreč davčni oporečnik. Redno in vestno sicer plačuje davke, vendar se ne strinja s stroškom za vzdrževanje vojaškega stroja in to že nekaj let oddvaja v poseben sklad za pomoč nerazvitim in za mirovne pobude. Leto dni po zadnjem rubljenju, lansko leto so mu sicer odtrgali z zelo zapleteno birokratsko proceduro določeno vsoto denarja kar na plači, se je moral zopet odreči delu lastnine. To se redno dogaja že od leta 1984, ko je prvič po izpolnitvi davčne prijave oddvojil 5 odstotkov obveznega davka v Sklad za podporo nerazvitim, namesto da bi ta denar šel v državno blagajno. S tem postopkom namerava država dobiti nazaj denar, za katerega Ieusig trdi, da ga je izročil Skladu za podporo nerazvitim že leta 1983. Goriška hranilnica, ki opravlja službo izterjevalca davkov, je, da bi prišla do denarja, zarubila nekaj kosov pohištva in manjši hi-fi sistem in jih dala na dražbo.

Po ponedeljkovem neuspelem poskusu dražbe zaradi odsotnosti lastnika in poverjenih, so prodajo zarubljene opreme prenesli na včerajšnji datum. Ob 10.30 so se zbrali v prostorih Ieusigove hiše poleg osebe, ki mu je občina poverila vodenje dražbe in občinskih mož, ki bi v primeru neizvršljivosti dražbe zaradi odsotnosti kupcev odpeljali zarubljeno blago v občinsko skladišče, le štirje kupci. Za pravilen potek dražbe so jamčili mestni redarji, ki so bili prisotni tako v prostorih, kjer je bila na sporedu dražba, kot tudi pred Ieusigovim domom.

Dražba je trajala dobrih deset minut, novi lastnik zarubljenih predmetov pa je postal goriški socialni delavec don Alberto De Nadai, duša zadruge Arcobaleno. Dosedanji lastnik zarubljenih predmetov Ieusig je tudi včeraj bil odsoten v znak protesta. Občinski svetovalec Fiorelli, ki se je udeležil dražbe, nam je povedal, da ima na Goriškem podobne probleme z davkarijo še kakih petnajst oseb.

Dražba je torej za nami, postopek je bil izpeljan točno po predpisih, pravilom je zadoščeno. Davkarija je tako končno prišla do teh "svojih" 260 tisočakov. Koliko pa je goriško občinsko upravo (in družbo nasploh) stalo, da je kar dva dni zaporedoma poslala v Ul. Campi, na Ieusigov dom svojega predstavnika, dva skladiščnika in mestne redarje?

V občinskem svetu

Interpelacija KPI o nedeljski povodnji

Ni težko napovedati, da bo dobršen del prihodnje seje občinskega sveta v Gorici namenjen obravnavi vprašanj v zvezi z nedeljskim neurjem, poplavami in škodo, ki jo je povzročila voda.

Komunistična svetovalska skupina v občinskem svetu je v ponedeljek predložila daljšo vlogo v kateri postavlja vrsto specifičnih vprašanj. Komunistični svetovalci vprašujejo za pojasnila kako in če so sploh bila uporabljena finančna sredstva, ki jih je zagotovila Dežela za urejanje Korna in Vrtojbice, če je bil izdelan načrt za dokončno ureditev odvodnjavanja na omenjenih dveh hudournikih, če je bil izdelan načrt za prenovo in posodobitev kanalizacijskega omrežja, ki je zastarelo in neprimerno za odvajanje večjih količin padavin, če je občinska uprava poskrbela za načrt hidrogeološke ureditve zlasti primestnih območij. Komunisti želijo vedeti tudi, če po mnenju občinskega odbora vrečke napolnjene s peskom, ki so jih postavili na območju Škabrijelove ulice, zadoščajo za preprečitev morebitnih obsežnejših poplav in če je občinski odbor storil potrebne korake, da se pospeši izvedba vseh tistih del, ki so jih napovedali že pred letom dni.

V uvodu interpelacije predstavniki KPI v občinskem svetu izrekajo vrsto kritik na račun dosedanjega ravnanja občinske uprave.

Ansambel Tamurè s Tahitija Nocoj žrebanje avtomobila

Kronike poletnih prireditev iz letoviščarskih krajev beležimo vsak dan, manj pa je prireditev v napol praznih mestih. V petek so v novogoriški igralnici poskrebeli za prijeten zabavni večer s folklorno skupino Tamurè iz Tahitija. V enournem nastopu je osem plesalcev ob spremljavi pristnih polinezijskih ritmov predstavilo občinstvu izredno dober program plesov. Sicer pa se gostje Casinoja lahko precej pogosto zabavajo ob zanimivem programu. Danes zvečer bo na vrtu Casinoja — v upanju, da vreme ne bo preveč nagajalo — zabavni večer ob že tradicionalnem mesečnem žrebanju avtomobila.

Voda zamakala ostrešje cerkve v Štandrežu

V preteklih dneh so imeli goriški gasilci polne roke dela, saj je močan dež, ki je v nedeljo in ponedeljek padal po dobrem poldrugem mesecu odsotnosti, zalil številne prostore in kleti. Tudi včerajšnje slabo vreme je botrovalo nekaterim sicer manjšim posegom gasilcev.

Včeraj popoldne so namreč gasilci posegli v Štandrežu, kjer so obilne padavine preteklih dni z listjem in manjšim vejevjem zamašile žlebove štandrške cerkve.

Zaradi novih padavin je namreč pretilo stavbi, da bi voda nevarno pronicala v notranjost cerkve in bi lahko poškodovala nekatere freske. Tega se je k sreči pravočasno zavedel štandreški župnik Jožef Žorž, ki je poklical gasilce. Ti so nato poklicali na pomoč tržaške kolege, ker je bilo vozilo s premično lestvijo že na terenu v bližini Pordenona. Tržaški gasilci so nemudoma prihiteli v Štandrež, v slabi uri pa so odmašili žlebove cerkve.

Goriški gasilci so v jutranjih urah posegli tudi v Ul. Morelli 21. Stanovalci so z dvodnevno zamudo namreč ugotovili, da je voda zalila klet. Gasilci so v nekaj urah izčrpalivseh 30 centimetrov vode, ki se je prav gotovo nabirala že nekaj dni.

Pobuda hvalevredna izvedba vprašljiva

Na trgu blizu županstva v Gorici so te dni odprli novo samopostrežno trgovino, ki kupcem obljublja "gotovost in prihranek". Očitno lastniki, ki imajo že podobne trgovine v Vidmu, Tolmeču, Villi Santini, Maianu in S. Vitu računajo tudi na slovenske kupce, tiste iz Gorice in okolice, kakor tiste iz sosednjih krajev preko meje. Njim je namenjen letak z vabilom za obisk in navedbo najbolj konkurenčnih artiklov, ki so v prodaji. Hvalevredna pobuda, a kaj, ko so se lastniki najbrž obrnili do napačne osebe, ko so pripravljali prevod. Končni izdelek je pač tak, da razvrednoti pomen pobude. V Gorici menimo, da ni težko oskrbeti ustreznega prevoda v slovenščino, čeprav je tudi prevajanje ekonomske propagande včasih bolj zapletena zadeva, kakor bi sicer kazalo.

Poštni pečat

Na goriškem letališču bo od 4. do 11. septembra svetovno prvenstvo v letalskem modelarstvu. O dogodku smo pred dnevi že precej obširno poročali. Pomembnost mednarodne prireditve bo s priložnostnim pečatom poudarila tudi poštna uprava. Poskrbela bo namreč za poseben žig z naslednjo legendo: "34170 Gorizia CP 10. CAMPIONATO MONDIALE AEROMODELLI". Torej bodo poleg ljubiteljev modelarstva na svoj račun prišli tudi filatelisti.

prispevki

Namesto cvetja na grob sestrične Olge darujejo Marica, Ina in Ela 30 tisoč lir za Dijaško matico.

Namesto cvetja na grob Zore Pintar darujeta Lidija Kodermac 100 tisoč lir in Irena Pintar 100 tisoč lir za Š.D. Naš prapor.

V spomin na pokojnega Dana Tomsiča darujeta družini Hmeljak in Rojec 50 tisoč lir za Društvo krvodajalcev iz Sovodenj.

V spomin na Renca Faganela daruje Uštili 100 tisoč lir za člansko ekipo Vala.

Ob deseti obletnici smrti očeta Bruna Brainija darujeta sinova Peter in Danjel 30 tisoč lir za društvo O. Župančič in 30 tisoč lir za vzdrževanje partizanskega spomenika v Štandrežu.

izleti

Društvo upokojencev obvešča, da je še nekaj prostih mest za 5-dnevni avtobusni izlet na Dunaj, ki bo 11. oktobra. Prijave še jutri 25. t. m. od 10. do 12. ure na sedežu in pri poverjenikih.

SPD Gorica priredi 11. septembra avtobusni izlet na Dan planincev, na Jančah, v arboretum Volčji potok in v Kamniško Bistrico. Prijave v trgovini Bavcon in pri odbornikih društva do 31. t. m.

V nedeljo, 28. t. m., bo izlet na Nevejsko sedlo in Prestreljenik. Prevoz z lastnimi sredstvi. Priporoča se zlasti prisotnost udeležencem smučarskih tečajev in njihovim družinskim članom.

razna obvestila

Občina Doberdob obvešča, da zaradi vedno večje količine odpadkov bodo občinski delavci pobirali smeti po Jamljah vsak ponedeljek od 7.30 dalje in vsak petek ob običajni uri. Za vse drugo občinsko območje ostane urnik pobiranja smeti nespremenjen.

Občina Doberdob obvešča tudi, da v avgustu izjemoma ne bodo pobirali staro železo. Občani bodo o novi akciji pravočasno obveščeni.

ZSKD in Kulturni dom Gorica obveščata, da so v prodaji vstopnice za Miklovo Zalo, ki bo na sporedu 27. avgusta v Štanjelu. Vstopnice lahko dobite v uradih ZSKD (Ul. Croce 3) in v pisarni Kulturnega doma vsak delavnik od 9. do 14. ure.

Sindikat upokojencev CGIL - sekcija Doberdob in sekcija VZPI-ANPI obveščata udeležence izleta v Prago, da bo odhod avtobusa 25. t. m. ob 3.50 iz Jamelj in ob 4.00 iz Doberdoba. Udeleženci morajo imeti pri sebi osebno izkaznico.

kino

Gorica

GRAD 21.00 »Giardini di pietra«. R. F. Coppola.

CORSO Zaprto. Jutri 19.00-22.00 »L'insostenibile leggerezza dell'essere«. Prepovedan mladini pod 14. letom.

VERDI 18.00-22.00 »Attrazione fatale«. Prepovedan mladini pod 14. letom.

VITTORIA 17.30-22.00 »Quella erotica di mia moglie a Bangkok«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Nova Gorica

SOČA 19.30 »Sila moči«, ob 20.30 Pulj po Pulju '88 »Hiša ob progi«.

DESKLE 19.30 Zaprto.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
D'Udine — Trg San Francesco 4 — tel. 530124.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Centrale — Trg Republike 26 — tel. 72341.

Novi roman avtorja Imena rože bo izšel oktobra pri Bompianiju

Foucaultovo nihalo Umberta Eca uspešnica že pred izidom knjige

Komaj se je razvedelo, da je italijanski profesor semiologije Umberto Eco v začetku julija oddal založniku Bompianiju rokopis svojega novega romana, in že je roman — še pred izidom — postal »knjižni dogodek leta«. Uradno ga bodo predstavili sicer šele oktobra na frankfurtski Buchmesse, a že sedaj je v središču pozornosti sredstev javnega obveščanja, ki so se, kljub skopim vestem o romanu, razpisala o njem in o avtorju.

Pa saj tudi ni moglo biti drugače, po velikanskem uspehu, ki ga je profesor Eco doživel s svojim literarnim prvencem Ime rože. Samo v Italiji so od izida leta 1980 prodali poldrugi milijon izvodov tega romana (za skupnih 48 ponatisov); Ime rože je že 320 tednov na lestvici najbolj prodanih knjig na Apeninskem polotoku; delo je bilo prevedeno v 22 jezikov, na svetu pa so prodali skoraj 8 milijonov izvodov knjige. To so bile, skratka, premise za veliko zanimanje za drugo Ecovo literarno delo. Ko je newyorški Publishers Weekly objavil vest o novem romanu Umberta Eca, je iz tančice skrivnosti, v katero je premeteni avtor ovil svoje delo, razkril le naslov knjige — Foucaultovo nihalo — in nekaj podrobnosti (na primer to, da se dogajanje odvija v sodobnem času, ne v preteklosti, kamor je Eco postavil dogodke Imena rože). Roman nosi ime po nihalu, ki ga je leta 1851 zgradil francoski fizik Léon Foucault, da bi dokazal rotacijo zemlje, ker pa je v knjigi »mnogo filozofije« ni izključeno, da se je avtor v naslovu »naslonil« tudi na drugega znanega Foucaulta, filozofa Michela.

Po številnih pritiskih novinarjev je Eco zadnje dni vendarle tudi sam spregovoril o svojem novem delu. Tako se je razvedelo, da je začel pisati roman v bistvu takoj potem, ko je Ime rože ugledalo luč založniškega sveta. V njem »je mnogo alkimije, mistike, delirija, pa tudi filozofije«. Glavni protagonisti naj bi bili trije milanski založniški uredniki, ljudje, ki poznajo založniško »podzemlje«, pa tudi svet okultnih znanosti in tajnih družb. Z razliko od Imena rože, kjer se je pripoved vila skozi sedem dni, se zgodba Foucaultovega nihala začenja pri koncu, od tu pa »preskoči« nazaj, najprej za tri dni, nato za celih deset let, zatem se spet vrača v sedanjost. Sam Eco je povedal, da je vsako stran tudi do desetkrat predelal, roman pa šteje kar 500 strani...

Celovška nemška literarna revija predstavlja koroške književnike

Celovška revija za literaturo in literarne znanosti Fidibus posveča strani svoje 2. številke šestnajstega letnika slovenskim koroškim književnikom. Revija objavlja prispevke petih sodobnih ustvarjalcev — Florijana Lipuša, Gustava Januša, Andreja Kokota in Maje Haderlap — najprej v slovenskem originalu, nato pa še v nemškem prevodu. Za publikacijo, ki prihaja iz vrst večinskega naroda, je to vsekakor relevantno, saj je znano, da je politična in vsakršna klima na Koroškem vse prej kot v prid Slovencem. »Morda pa smo na sledi davnim otroškim letom Carinthije, ko ji je predvsem važna lepota in ob njej humanizem misli,« ugotavlja Matjaž Kmecl, pisec spremne besede in petih krajših esejev o avtorjih.

Skratka, na skoraj 100 straneh revije dobimo vpogled v ustvarjalnost petih književnikov, ki jih Kmecl poveže z rdečo nitjo vprašanja jezika, »kajti v resnici se jezik pri vseh pojavlja kot eno osrednjih vprašanj: ne le intelektualnih ali celo filozofskih, še bolj morda zgodovinskih, moralnih in političnih, še najbolj pa kot bistven problem vsakodnevnega prestajanja življenja, ki nam je naloženo. Pač zaradi specifičnih koroških razmer. Filozofska nezanesljivost jezika v antanti s politično nevarnostjo jezikovne drugačnosti nenehno obkoljujeta domišljijo teh pesnikov, jo silita v izjavljanje, opredeljevanje, raziskovanje, narekujeta obupovanje, stremljenje, lojalnost ali izdajstvo, moralo in strasti, obenem pa zelo globoko zavest o tem.«

Slovenska doživetja daljnih prostranstev

POTI DO OBZORJA: antologija slovenskega potopisa z neevropsko tematiko — izbor in spremna beseda Zmago Šmitek. - Ljubljana: Borec, 1988.

O potopisu lahko razpravljamo na dva načina, glede na njegov ožji literarnozgodovinski ali širši kulturnozgodovinski pomen, pri tem pa moramo upoštevati, da se oba pogleda med seboj dopolnjujeta in delno prekrivata. Zmago Šmitek je v antologijo slovenskih potopisov z neevropsko vsebino vključil 50 tekstov v časovnem razponu od 15. do 20. stoletja (nastali med letom 1438 in 1940). Njihovi pisci so slovenski popotniki (bodisi po geografski ali etnični pripadnosti), ki so jih v daljnje dežele napotili diplomatski, verski, gospodarski in drugi razlogi, k pisanju pa želja po ohranitvi njihovih neposrednih opazovanj in doživetij.

Nova knjiga dr. Zmaga Šmitka, strokovnjaka za neevropsko etnologijo, pomeni funkcionalno nadaljevanje in tematsko dograjevanje njegove knjige Klic daljnjih svetov (Borec, 1986). Snovno jedro so tudi tokrat potovanja v daljne dežele na vseh celinah sveta.

Šmitek v zvezi z neevropskim potopisom omenja skupinske predstave, kolektivne karakterizacije, stereotipe, konvencije ali klišeje, s tem pa misli na shematične, poenostavljene razlage o značaju posameznih ljudstev. Ti skupinski pogledi temeljijo na zgodovinskem spominu, izkušnjah, še pogosteje pa tudi na emocijah, pričakovanjih, vplivih ideologije in masovnih medijev. Upoštevati je potrebno tudi vlogo ustnega izročila, zlasti pri neizobraženih slojih prebivalstva. V karikirani obliki so stereotipi nastopali v šalah, zbadljivkah ali žaljivkah na račun drugih ljudstev (na pomen in potrebo po zbiranju takšnih etničnih karakterizacij je opozoril že leta 1813 Jernej Kopitar). Med komunikacijskimi mediji je bila potopisna literatura tista, ki je najbolj vplivala na oblikovanje etničnih stereotipov. Spreminjanje ustaljenih predstav o tujih ljudstvih je bilo v veliki meri zasluga potopisev, saj so pronicljivejši avtorji presegali meje splošno sprejetih šablon. Etnični predsodki so v preteklosti temeljili na prepričanju, da so z etničnim in rasnim poreklom genetsko povezane tudi določene nesprejemljive oziroma nespremenljive psihološke, kulturne in družbene značilnosti. Pri tem pa so bile popolnoma spregledane ali zanemarjene osebne lastnosti posameznikov znotraj skupin, vplivi družbene razslojenosti ipd. Stereotipne sodbe naj bi torej veljale za vse člane določene etnične skupine ali vsaj za večinsko »povprečje«. Dejstva, ki niso ustrezala takemu miselnemu modelu, so veljala za postranska ali za izjemo, ki potrjuje pravilo. Pri etničnih stereotipih je šlo vselej za iskanje in poudarjanje razločkov (čeprav tudi namišljenih) med »svojim« in »tujim« načinom življenja. Ob kopičenju tovrstnih argumentov pa se je izostrovala tudi podoba o lastnem narodu, njegovi eksistenci in samobitnosti. Stereotipne predstave o drugih, oddaljenih ljudstvih, so tako zaradi svoje tendencioznosti pomagale utrjevati zavest o lastni (pozitivni) identiteti in spodbujale k ohranjevanju njenih vrednot. Res pa je, da so na ta način nastajali avtostereotipi, idealizirane predstave o sebi.

Zato tudi ni čudno, da so se v našem okolju dalj časa obdržale nekatere zelo arhaične predstave o neevropskih ljudstvih. Stereotipi se razlikujejo po stopnji subjektivnosti, kompleksnosti, abstrakcije, časovne obstojnosti in družbene razširjenosti. V psihološkem smislu poteka oblikovanje etničnih stereotipov v treh razvojnih stopnjah: razločevanje med etničnimi skupinami, identifikacija ali uvrstitev v kategorije in ocenjevanje. Pri tem procesu oblikovanja in pri prepoznavanju so udeleženi tudi podzavestni mehanizmi. Spremembe stereotipnih predstav o neevropskih ljudstvih pa lahko razumemo kot znak, ali točneje posledico pomembnih družbenoekonomskih premikov in še posebej kot znamenje širjenja obzorja. Poezija potovanja je po Hermannu Hesseju »v organskem vključevanju pridobljenih novosti, v povečanju razumevanja za enotnost v različnostih,... v ponovnem razodetju starih resnic in zakonov v docela novih razmerah«. Potovanja so udeležencem vedno ponujala priložnosti za izmenjavo mnenj s somišljeniki ali drugače mislečimi tujci, pa tudi za samostojno razglabljanje in razčiščevanje o lastnem človeškem bistvu. Pripravljenost za komuniciranje je hkrati pomenila tudi določeno strpnost, zavest o lastni pristranskosti ali omejeno sprejemanje lastnih predsodkov.

Pričujoča antologija slovenskega potopisa z neevropsko tematiko kot ubesedena potovanja naposled omogoča najširše komuniciranje z bralci (kljub časovni odmaknjenosti) in jih postavlja v položaj popotnika. Zmago Šmitek zaključuje razmišljanje o potopisni tematiki z naslednjo mislijo: »Obzorje, ki je cilj vseh dalnjih popotovanj, torej ni zgolj črta, ki geografsko razmejuje nebo od zemlje, marveč v prenesenem pomenu tudi ločnica med stereotipnim, mitološkim in razumskim pogledom na svet.«

SLAVKO GABERC

Mlada tržaška slikarka bo razstavljala v Riadu

Mlada tržaška slikarka Valentina Verani je letos kar precej razstavljala. Njeni ustvarjalni poti prispeva tudi Milko Bambič z nasveti in spodbudo, da bi nadaljevala po začeti poti, na kateri je že požela nekaj priznanj. Letos je na primer sodelovala tudi na razstavi v Barceloni. Sedaj pa je dobila vabilo, da razstavi nekaj svojih del tudi v Saudovi Arabiji, in sicer v glavnem mestu Riadu. Povod temu je bil najbrž njen slikarski stil, ki ga navdihujejo razne islamske podobe oziroma islamska tradicija...

Tržaški jazz Maria Fragiacoma

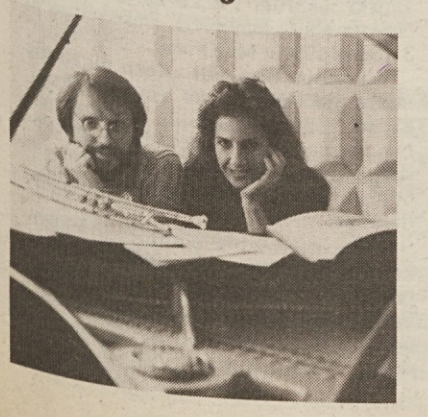

Tržaški jazz trobentač Mario Fragiacomo, ki sicer živi in deluje v Milanu, je pred kratkim posnel zanimivo veliko ploščo. Naslovil jo je po delu tržaškega pisatelja Fulvia Tomizze Trieste, ieri un secolo fa. Trst je vsekakor v središču glasbe Maria Fragiacoma. To je razvidno že iz naslovov posameznih skladb: Le baracche di Padriciano, T.L.T. — Territorio libero di Trieste , Carso, Emma Tomažič, la slava, Risiera di San Sabba, L'ucraino Ivan Demjanjuk, Ricordo di Ettore Schmitz, Foibe. Pri pripravi plošče je med drugimi sodelovala tudi ameriška pevka Diane Rama (na sliki s Fragiacomom).

Igor Škamperle *Opombe pod črto*

Socializem in srednji vek

Ob nič kaj vzpodbudnem pogledu, ki nam ga v zadnjih desetletjih ponujajo vzhodnoevropske države, se pogosto zastavlja vprašanje, zakaj je tako, zakaj socializem ne more in ne more zaživeti, tako kot so si ga zamislili revolucionarji! Prav vse reforme, ki naj bi stanje izboljšale, so tako rekoč propadle in niti ena socialistična država na svetu (ki se sama tako deklarira), ni uspela gospodarsko, politično in socialno zaživeti. Običajno je ravno obratno. Deklarirano socialistične države so pogosto totalitarne, nedemokratične, po materialni in duhovni plati dokaj revne, čeprav je zavest ljudstva, ki v taki državi živi, lahko povsem drugačna (npr. Poljaki). Kaj je torej tisti trdi kamen spotike, zaradi katerega socializem »ne laufa«?

Prvi, čeprav zloben, pa vendar dokaj realističen odgovor bi se glasil: Saj ni res, da socializem ne gre. Vse to, kar se v teh državah dogaja, prav to je življenje socializma. Nimamo kaj iskati onstran, v neki svetli bodočnosti, socializem živi tu pred nami, živ je, spomnimo se Maovih učencev in otrok s prisrčno nasmejanimi obrazi, živ je od prvega dne njegove vladavine. Na ta odgovor sprva nimamo kaj reči, nasmejana kitajska mladina in miroljubna sovjetska ljudstva nam v primerjavi z zahodnim terorizmom resnično vzamejo sapo. Toda zakulisje je, kot vemo, precej drugačno. Nek zoprni intelektualnež si zato ne bo dal miru in bo vrtal dalje: kako je mogoče, da je v teh deželah, kjer vlada komunizem, miselno in duhovno nasilje, nesproščenost in omejevanje svobode?

Odgovor na ta zahtevna, neprijetna, a v današnjem času, ko so iz obupa začeli dvigati svojo glavo narodi v SZ in se v težkem položaju nahajamo tudi Slovenci, odgovor na ta danes nujna vprašanja, je treba iskati precej globlje, kot se zdi. Iskati jih je treba predvsem z upoštevanjem večstoletne zgodovine posameznih narodov, z upoštevanjem zgodovine političnih ureditev, religije in zgodovine mentalitet. Resnemu teoretskemu pretresu bi bilo treba izročiti tudi marksistično doktrino, ki se danes prikazuje kot neposredna dediščina krščanstva.

A pojdimo po vrsti. Že nek splošen pogled v zgodovino nam pokaže, da Vzhodna Evropa ni nikoli doživela razcepa oblasti, na sveto (papež) in posvetno (monarh) oblast, kot se je že v srednjem veku zgodilo v Zahodni in Srednji Evropi. Kot posledica investiturnega boja so se v severno italijanskih mestih pojavile predhodne oblike današnje strankarske ureditve (Guelfi, Ghibellini). V Bizancu pa do takšne delitve ni prišlo in se je tako sveta kot posvetna oblast stekala v eno samo osebo; cezaropapizem. Seveda tudi na srednjeveškem zahodu ta boj za delitev oblasti ni potekal kar sam od sebe. Med prvimi in najvidnejšimi figurami, ki se je zavzemala za »ljudsko oblast«, gre nedvomno prišteti predhodnika civilne družbe Marsilija Padovanskega (Marsilio da Padova), ki je leta 1324 spisal delo ***Defensor pacis****, apologijo civilne države. Z bolj podrobno analizo pa bi lahko spoznali, da se je tudi znotraj Cerkve, z raznimi razkoli, številnimi, po svojem pogledu na svet in božjo milost različnimi meniškimi redovi, herezijami itd., počasi oblikoval družbeni prostor, ki temelji na konfliktnosti in soočanju različnih pogledov, tudi svetovno nazorskih. Vse to je postalo nekaj normalnega. Moderna Evropa je posledica spoznanja in uveljavljanja teh načel.*

Nekaj povsem novega pa se zgodi v dvajsetem stoletju. Tu žal nimamo prostora, da bi pregledali, koliko eshatoloških in apokaliptičnih prvin je v svojem nauku znova artikuliral Karl Marx, ne da bi se sam tega zavedal. Toda že samo dejstvo, da človek, ki se je s pravo gorečnostjo boril proti krščanstvu, ki naj bi končno postavil trdne temelje materialistični znanosti in ateizmu, da ta človek, konec koncev tudi za nas pomembna ločnica, kot krono spet uvede idejo komunizma, nekega srečnega rajskega življenja, popolnega odrešenja; vse to nas mora kajpak spraviti do treznega razmisleka. Tu imamo potem še cel kup zanimivih primerjav: socializem (vice), gnili kapitalizem (pekel), proletariat (izvoljeno ljudstvo), klasiki marksizma (preroki), Partija (Cerkev), revolucija (končna sodba) itd. Sociologi sicer opozarjajo, da marksizem vendarle ni vera, ker v njemu ni ideje boga. Vendar mislim, da bi se dalo lepo pokazati, kako Boga, še posebej v stalinizmu, nadomeščajo železni Zakoni Zgodovine, oziroma Historični Materializem.

Najbrž ne pretiravamo, če rečemo, da so prav v taki, verski obliki, Lenin in bolševiki, za njimi pa vse revolucije, sprejeli marksistično doktrino. To se danes še najbolje vidi v odnosu, ki ga imajo socialistične države do gospodarstva oz. ekonomije. Medtem ko poteka ekonomija na Zahodu tako rekoč »sama od sebe«, brez zunanjega, ideološkega pritiska, glede na trg itd., pa je na Vzhodu pod stalnim zunanjim, ideološkim nadzorom. Podobno bi lahko zatrdili tudi za kulturo, vendar se stvari tukaj bolj zapletajo. Bistvo vseh socialističnih držav je torej neka stroga oblika miselno-ideološke represije, ideal o enotni, zaprti in korporativni družbi brez konfliktov, oziroma kjer je vsak konflikt pojmovan kot svetoskrunstvo in zasluži najhujšo kazen. Vsak politik vam bo namreč zatrdil, da so pridobitve revolucije svete in nedotakljive. Res je, da marsikateri teh narodov v svoji politični zavesti teh zgodovinskih stopenj ni preživel. Res pa je tudi, da bi se mogel socializem, potem ko je mitično obdobje profektov minilo, zamisliti nad svojo inkvizicijo, ki jo spreminja v že kar mogočno Epoho.

Nogomet: sedaj tudi uradno

Sovjet Zavarov pri Juventusu

TURIN — Sedaj je tudi uradno: Aleksandr Zavarov, član kijevskega Dinama in sovjetske nogometne reprezentance, bo za tri sezone igral pri turinskem Juventusu. Tako je v kratkem komunikeju sporočil turinski klub. Zavarov bi moral dopotovati v Turin že v nedeljo, 4. 9., Juventusovo vodstvo pa ni sporočilo vsote, s katero je najelo sovjetskega nogometaša.

Kolesarstvo: SP v dirkališčnih vožnjah

Jeannie Longo (Fr.) osvojila zlato kolajno

GAND (BELGIJA) — Jeannie Longo je sinoči priborila Franciji prvo zlato kolajno na tem svetovnem prvenstvu v Belgiji. Dosegla jo je v zasledovalni vožnji. Francozinja je v finalu z veliko težavo premagala presenetljivo Švicarko Barbaro Ganz. V malem finalu pa je Američanka Melinda Mayfield Gurtin odpravila finsko predstavnico Teo Vikstedt-Nyman.

VRSTNI RED: 1. Longo (Fr.); 2. Ganz (Švi.); 3. Mayfield (ZDA), 4. Vikstedt (Fin.).

Če je bil ponedeljek zelo uspešen, se »azzurri« glede včerajšnjega dne ne morejo pohvaliti. Badolato se namreč ni uvrstil v finale (stayers profesionalci), Dazzan in Ceci pa bosta opravila le repesaže v osmini finala hitrostne vožnje. Renosto pa se je uvrstil v finale stayersov.

Zanesljivo Ballerini

SACCOLONGO (PADOVA) — Na drugem tridnevnem predtekmovanju za svetovno prvenstvo v Belgiji je zanesljivo zmagal Franco Ballerini, ki je v sprintu premagal Palmira Masciarellija.

Nogomet: danes v Luzernu

Prijateljska tekma Švica-Jugoslavija

ŽENEVA — Danes se bosta v prijateljski nogometni tekmi spoprijeli reprezentanci Švice in Jugoslavije. Prav v včerajšnjem poslednjem treningu pred današnjo tekmo pa se je poškodoval Zlatko Vujović, ki ga torej danes ne bo na igrišču.

Jugoslavija bo torej igrala v naslednji postavi: Leković, Stanojković, Hadžibegić, Spasić, Katanec, Brnović, Stojković, Baždarević, Tuce, Mihajlović, Djukić.

skozi olimpijsko stoletje

Avstralske igre edine pod ekvatorjem

Za madžarsko ekipo, verjetno najboljši nogometni kolektiv vseh časov, je bila olimpijska zmaga edini tekmovalni uspeh. Ista ekipa je dve leti kasneje v finalu svetovnega prvenstva v Švici po vodstvu 2:0 podlegla ZRN. Izkazalo se je, da so bili Nemci za to priložnost primerno drogirani, pravilnik pa tedaj takih primerov ni predvideval.

Jugoslavija od finala ni pričakovala zmage, ker je bila moč Madžarov izredna. Njen cilj je bil dosežen z uspehom proti SZ. Ekipa je ob koncu iger celo zaprosila organizacijski odbor, naj ji podari žogo, s katero so odigrali drugo tekmo proti SZ. Žoga bi morala biti še shranjena na sedežu nogometne zveze v Beogradu.

Mirovna pogodba po drugi svetovni vojni je tedaj pogojevala tudi Finsko, ki naj bi ne smela imeti preveč modernih letališč. Zaradi olimpijskih iger pa so v Helsinkih le zgradili novo letališče in med igrami so beležili več kot 20 dnevnih poletov iz Stockholma, odkoder so na olimpijska prizorišča prihajali enodnevni gosti.

Ob slovesih v Helsinkih je v športno javnost prodrla skrajno... vznemirljiva vest v zvezi z igrami v Melbournu. Guverner države Victoria naj bi bil namreč potrdil, da bodo tudi med olimpijskimi igrami strogo veljala pravila o točenju alkoholnih pijač. Že samo pivo po 18. uri je tedaj v Avstraliji pomenilo možnost sodnega postopka.

Prisotnost Sovjetske zveze je sprožila celo vrsto meritev o moči te države. Izdelane so bile vse mogoče lestvice z različnimi kriteriji vrednotenja rezultatov. Večinoma so bile ZDA prve in SZ druga, dogajalo pa se je tudi obratno. Lestvica je bila pri vrhu naslednja: ZDA 40, 13, 16; SZ 22, 30, 15; Madžarska 16, 10, 15; Švedska 12, 12, 9; Italija 8, 9, 3 itd. Moralni zmagovalec je bila vsekakor Madžarska.

Posebno v naših krogih je povzročilo razburjenje pisanje »Gazzette dello sport«, v kateri je (tedaj) »neki« Gianni Brera napisal, da bi Madžare lahko ob dobri igri premagala tudi Juventus. Med vrsticami je bila po tej logiki ogrožena še v večji meri Jugoslavija. Najdena je bila formula, ki je tudi v besedni igri razvrednotila pisanje Brere. Zagrebški Dinamo je namreč malo prej v prijateljski tekmi premagal Avstrijo s 5:1, slednja pa z visokim rezultatom Italijo. Toliko samo za približno sliko o tedanji privrženosti določenim taborom. Dejstev vsekakor ni moglo spremeniti nobeno pisanje.

Avstralske olimpijske igre - leta 1956 jih je gostil Melbourne - so doslej edine pod ekvatorjem. Nasprotni letni časi so povsem obrnili športno programiranje. Športniki iz severa so morali doseči višek forme ob začetku naše zime. Domače okolje je precej pripomoglo domačinom, ki so sicer prisiljeni ob vseh drugih priložnostih plačevati davek svojemu zemljepisnemu položaju.

Svet je tedaj pretresala vrsta presunljivih dogodkov, ki so nekaj časa spravljali v dvom celo izvedbo iger.

Na dan, ko so v Grčiji prižigali olimpijski ogenj, so francoski in angleški padalci napadli Port Said in končali agresijo na Egipt. Razlog je bil v nacionalizaciji Sueškega prekopa po egiptovskem predsedniku Naserju. Še prej so Angleži in Francozi divje bombardirali Kairo in Port Said, kar je sprožilo po svetu val protestov.

Nič bolje pa ni bilo niti v Evropi, kjer je Sovjetska zveza vojaško posegla na Madžarskem.

Nastala položaja sta ustvarila napetost tudi v olimpijskem gibanju. Nizozemska, Španija in Švica so odpovedale udeležbo zaradi Madžarske, ni jih pa motil napad na Egipt. Švicarji so z izjemo telovadcev nato le nastopili. Egipt je zahteval preklic vabila Franciji in Veliki Britaniji ter Izraelu, ki je pri napadu pomagal, mnogi pa so seveda zahtevali tudi preklic vabila Sovjetski zvezi. Končalo se je vse pri besedah, čeprav je bilo vzdušje v Melbournu marsikdaj prav zaradi teh dogodkov zelo napeto.

Neposredno je bil z Avstralijo tedaj povezan Trst. Sueška kriza je močno ohromila pristanišče, v Avstralijo pa se je do tedaj izselilo že več tisoč Tržačanov, med temi veliko Slovencev. Prav med olimpijskimi iggami je tržaška občina izdala vest, da se je v zadnjih petih letih izselilo iz mesta nad 9 tisoč ljudi, od tega 5.383 delavcev. Velika večina je bila v Avstraliji, verjetno pa tedaj v položaju, ki ji še ni dovoljeval, da bi si ogledovala tekmovanja olimpijskih iger.

Do prask je prišlo tudi na mestu samem, ker se je v Melbourne podala tudi zgoščena ekipa LR Kitajske, katero mednarodni olimpijski odbor še ni priznaval. Kitajci bi lahko tekmovali pod zastavo Čankajšeka, ki je iz Taiwana igral vlogo edinega predstavnika večstomilijonskega kitajskega naroda. Državljani Maozedonga se seveda niso odzvali taki provokaciji in so zapustili olimpijska prizorišča.

Ob vseh športnih dogodkih je svet morda največ zanimal razplet ljubezenske zgodbe med ameriškim metalcem kladiva Haroldom Connollyjem in češkoslovaško metalko diska Olgo Fikotovo. Oba sta zmagala zlato kolajno in na hitro sklenila, da se vzameta. Načelno kljub tedanji hladni vojni ni bilo nasprotovanj in po krajšem birokratskem postopku sta se atleta v Pragi poročila z zakoncema Zatopek kot priči.

Novi par je bil v kasnejših letih nekajkrat v časopisnih naslovih. Harold se je nekoč izpovedal in priznal, da je med svojo športno kariero uporabil vsa razpoložljiva farmacevtska sredstva, le da je prišel do uspehov. Olga, ki je na olimpijskih igrah nastopala kasneje tudi za ZDA, je bila dalj časa aktivna na politični ravni in je med športniki ZDA širila odpor proti vojni v Vietnamu.

Športni program je v nogometnem turnirju ponovno postavil Jugoslavijo proti Sovjetski zvezi, tokrat v borbi za naslov. Po dramatičnem razpletu iz Helsinkov so tokrat Sovjeti zmagali z 1:0. Tekma med Jugoslavijo in Indijo je baje imela nenavaden zaključek. Polovica Indijcev naj bi igrala bosih nog in po tekmi so jim Jugoslovani odstopili nekaj parov čevljev. Vest, ki je silno romantična in v skladu z olimpijskim duhom, terja vsekakor preveritev.

Zaradi velike razdalje je bila udeležba razmeroma majhna. Maloštevilna je bila na primer jugoslovanska ekipa, ki pa je v atletiki dosegla prestižno drugo mesto v maratonskem teku s Franjom Mihalićem. Zmagal je Mimoun, ki je bil v Helsinkih drugi za Zatopkom. Sam Zatopek, že ob koncu svoje kariere, se je uvrstil na 6. mesto. Mimoun je bil Alžirec in je tekel za Francijo kot že prej njegov rojak El Kafi, ki je zmagal v maratonu na igrah leta 1928.

BRUNO KRIŽMAN

Nogomet: v 2. kolu italijanskega pokala

Danes Udinese - Triestina

Danes ob 18.00 bo v Vidmu na sporedu deželni derbi med Udinesejem in Triestino, ki bo vsekakor priklical na stadion lepo število nogometnih privržencev. Že res, da Tržačani niso več v B ligi, Videmčani pa ne več v najvišjem italijanskem nogometnem prvenstvu, vseeno pa bo srečanje zanimivo.

Zadnjič sta se ekipi srečali pred tremi leti v italijanskem pokalu, obakrat pa so slavili Videmčani z zadetki slovitega Zica. V prvem kolu so tako Tržačani kot Videmčani poraženi zapustili igrišče. Lombardovi varovanci so se v nedeljo na tekmi proti Torinu prav gotovo izkazali, saj so po dobri igri tesno izgubili, vendar pa so tudi Videmčani zaigrali dokaj podjetno. V Ceseni so izgubili z zadetkom, ki so ga prejeli prav v zadnjih minutah srečanja.

Tudi v drugih skupinah se napoveduje nekaj zanimivih tekem. Favoriti za naslov so v prvem kolu vsi (razen Juventusa) osvojili celoten izkupiček, vendar pa proti drugorazrednim nasprotnikom. Tudi tokrat bo podobno. Milan bo igral v Mesini, Inter doma proti tretjeligašu Monopoliju, Sampdoria doma proti Cremoneseju, Juventus doma proti Vicenzi, Napoli v Bariju, Roma pa v Empoliju. Kaže, da bodo pravi »izpiti« res na sporedu le na začetku prvoligaškega prevenstva.

DANAŠNJI SPORED

SKUPINA 1: Brescia - Ascoli; Inter - Monopoli; Reggina - Parma. SKUPINA 2: Catanzaro - Cesena; Foggia - Torino; Udinese - Triestina (18.00, sodnik Acri). SKUPINA 3: Campobasso - Pescara; Lazio - Licata; Messina - Milan. SKUPINA 4: Cosenza - Atalanta; Juventus - Vicenza; Verona - Taranto. SKUPINA 5: Empoli - Roma; Piacenza - Monza; Prato - Como. SKUPINA 6: Fiorentina - Avellino; Genoa - Ancona; Virescit - Pisa. SKUPINA 7: Bari - Napoli; Bologna - Spezia; Barletta - Sambenedettese. SKUPINA 8: Modena - Lecce; Padova - Arezzo; Sampdoria - Cremonese.

Včeraj objavili spored C-1 lige

RIM — Italijanska nogometna zveza je včeraj objavila spored C-1 lige. V skupini A bo letos nastopala tudi Triestina, ki bo v 1. kolu (11. 9.) igrala doma proti Mantovi. Prvenstvo se bo končalo 18.61989.

SPORED 1. KOLA (11. 9.)

SKUPINA A: Carrarese - Centese; Modena - Lucchese; Montevarchi - Venezia Mestre; Prato - Lanerossi Vicenza; Spal - Livorno; Spezia - Derthona; Trento - Arezzo; TRIESTINA - Mantova; Virescit-Bergamo - Reggiana.

SKUPINA B: Brindisi - Frosinone; Casertana - Perugia; Foggia - Catania; Francavilla - Ischia; Giarre - Campobasso; Monopoli - Cagliari; Salernitana - Casarano; Torres - Rimini; Vis Pesaro - Palermo.

Košarka: evropsko mladinsko prvenstvo

»Plavi« ugnali »azzurre« med tekmo pa tudi pretep

SRBOBRAN — V 3. kolu mladinskega evropskega košarkarskega prvenstva je včeraj v A skupini Jugoslavija po izenačenem srečanju premagala Italijo. Dve minuti pred koncem tekme pa je, žal, prišlo na igrišču so splošnega pretepa med igralci obeh reprezentanc, kar je seveda povsem »pokvarilo« to tekmo, ki se je dotlej športno odvijala.

V jugoslovanskih vrstah sta se najbolj izkazala Komazec in Halilhodžić, ki sta dosegla po 29 točk, »azzurri« pa so v glavnem zadovoljili zaradi dobre skupinske igre. Esposito je bil z 11 točkami najboljši strelec, »Tržačan« Bianchi pa je dosegel 3 točke.

IZIDI 3. KOLA

SKUPINA A (SRBOBRAN): Izrael - Finska 110:91 (59:45); Španija - Švedska 93:62 (48:39); Jugoslavija - Italija 84:77 (40:44). LESTVICA: Jugoslavija 6; Italija in Španija 4; Švedska in Izrael 2; Finska 0. DANAŠNJE KOLO: Španija - Finska; Italija - Švedska; Jugoslavija - Izrael.

SKUPINA B (TITOV VRBAS): Grčija - Nizozemska 86:77 (45:43); SZ - ZRN 89:66 (47:38); ČSSR - Turčija 82:73 (49:36). LESTVICA: ČSSR in Grčija 6, SZ 4; Turčija 2; Nizozemska in ZRN 0. DANAŠNJE KOLO: Grčija - ČSSR; SZ - Turčija; Nizozemska - ZRN.

Svetovno prvenstvo v bezbolu

V uvodnem srečanju lahka zmaga Italije

FIRENCE — V uvodnem srečanju svetovnega amaterskega prvenstva v bezbolu je Italija brez težav premagala Španijo z 10:0 (pri 7. inningu zaradi očitne premoči).

Že danes pa bodo »azzurri« pred nedvomno težjo nalogo, saj se bodo spoprijeli s Kubo, ki je z ZDA tudi glavni favorit tega SP.

DANAŠNJI SPORED. Ob 16.00: Kanada - Tajpej (v Firencah); Španija - ZDA (v Grossetu); Nizozemska - Portoriko (v Bologni). Ob 21.00: Niz. Antilji - Južna Koreja (v Firencah); Kuba - italija (v Grossetu); Japonska - Nikaragva.

Jadranje: spet prekinili regato

TRST — Tudi včeraj so v Trstu zaradi slabega vremena prekinili regato za državno prvenstvo v razredu »laser«. Prvenstva, ki se bo v primeru lepega vremena končalo danes, se udeležuje 112 posadk.

V Trstu mladinsko SP v podvodnem ribolovu

TRST — Francija, Nizozemska, Portugalska, Jugoslavija in Italija so se kot prve uradno prijavile za prvo svetovno mladinsko prvenstvo v podvodnem ribolovu, ki bo od 1. do 5. 9. v Trstu.

Drevi bo nastopila v Krminu

Pro Gorizia trenira

Nadaljuje se serija prijateljskih tekem, ki jih v teh dneh opravlja Pro Gorizia, da bi čimprej dosegla dobro raven uigranosti in bi se tako brez večjih težav predstavila na štartu meddeželnega prvenstva, kjer je glavni favorit za napredovanje.

Del Nerovi varovanci so sinoči igrali v Manzanu, drevi pa bodo ob 20.30 nastopili v Krminu. Zadnje prijateljsko srečanje pa bo na vrsti v soboto, ko bo Pro Gorizia na tujem srečala Pro Fagagno.

Prvo uradno srečanje pa bo že v nedeljo. V okviru italijanskega pokala bo goriška enajsterica igrala v gosteh proti Pasianeseju.

Kar zadeva četrtkovo srečanje na Rojcah, ni še povsem jasno, zakaj je trboveljski Rudar igral namesto napovedane ljubljanske Olimpije. Pri vodstvu goriškega društva so nam zagotovili, da je dogovarjanje teklo z Olimpijo, zataknilo se je torej nekje drugje. Tudi italijanski časopisi so v komentarjih srečanja (zmagala je Pro Gorizia s 5:2) pisali o nastopu Olimpije in se čudili, da postava, ki vodi v prvenstvu B lige, predvaja nezadovoljivo igro in je nedorasla Goričanom. (pr)

Slovenski atlet AD Kladivar bo nastopil v Seulu

Rok Kopitar: »Ponovitev finala ni več mogoča...«

V času skoraj vsakodnevnih mednarodnih mitingov je atletski stadion v Postojni dokaj nenavadno prizorišče za nastope olimpijskih potnikov, vendar daje dejstvo, da so ti komaj v fazi graditve forme, vsaj formalno obrazložitev njihove prisotnosti.

Na slovenskem prvenstvu je tako nastopil Rok Kopitar, član AD Kladivar iz Celja, ki bo v Seulu nastopil v teku na 400 metrov čez ovire.

»Trenutno sem sposoben nekako polovičnih časov okoli 50 sekund,« je povedal Kopitar. »V naslednjih dneh bom končal pripravljalno delo in začel piliti svoje zmogljivosti. Tekel bom 30. avgusta v Ljubljani in 4. septembra na državnem prvenstvu v Sarajevu. Pred odhodom v Seul bom morda »staknil« kak miting v Italiji.«

»Ni bil predviden kak ostrejši nastop na velikih evropskih tekmovanjih?«

»Ob vrsti obveznih nastopov za domače potrebe je bil program začrtan tako, da za mitinge ni ostalo prostora.«

»Kaj pomeni ponoven nastop na OI po osmih letih?«

»V Moskvi sem bil v finalu peti in jasno je, da takega tekmovalnega uspeha ne bom mogel nikoli več ponoviti. Žal so me med športno potjo večkrat ovirale poškodbe. Zgolj glede na časovne pokazatelje bi verjetno največ dosegel na OI v Los Angelesu ali še dve leti prej na EP v Atenah, kjer me pa ni bilo. Olimpijski ciklus predvideva predteke, polfinale in finale. Na slednje objektivno ne morem upati. Potrudil se bom za prestop v polfinale. Na balkanskih igrah sem tekel 49"70 in v ne najboljših pogojih. V Seulu bi moral biti pripravljen za nekoliko hitrejše čase.«

Za uokvirjenje Kopitarjevih zmogljivosti naj navedemo, da je bil na EP v Stuttgartu (1986) zadnji čas, ki je vodil v finale, 49"86, v drugem polfinalnem teku pa je bil izločen čas 49"82. Na OI v Los Angelesu je bil zadnji čas, ki je pomenil napredovanje v polfinale, 49"79, med kvalifikacijskimi teki pa je bil izločen tudi dosežek 49"58. V letošnji sezoni se je panoga razbohotila predvsem v ZDA, drugod pa vlada pravo zatišje in v zatonu izgleda celo evropski rekorder in prvak Harald Schmid.

Na 400-metraše je verjetno napravil močan vtis svetovni rekord Reynoldsa v Zürichu?

»Vrednost časa se seveda ne more postavljati v dvom. Iz tekmovalnega vidika pa ne bi že vnaprej odpisal Schönlebeja. V enkratnem teku je Reynolds trenutno brez prave konkurence, ko pa bo treba skozi štiri preizkušnje, bi utegnila svoje povedati tudi psihološka svežina nemškega svetovnega prvaka, ki se je pripravljal samo za olimpijske igre. Osebno zanj tudi navijam...«

Rok Kopitar je slovenski in jugoslovanski rekorder v teku na 400 metrov čez ovire s časom 49"11. Dosegel ga je 3. junija 1980 v Mariboru.

V Postojni bi moral v teku na 10.000 m nastopiti tudi Mirko Vindiš iz Ptuja, ki bo v Seulu nastopil v maratonu. Njegov najboljši čas 2.13'39" je iz lanskega teka v New Yorku, kjer je bil odličen sedmi. Vindiš je raje podaljšal dobo priprav.

Strogost pri izbiri olimpijskih potnikov je izločila Ljubljančana Kolarja (13"99 na 110 m ovire), precej negodovanja pa je povzročila izločitev Mariborčana Stijepoviča, ki je na balkanskih igrah zagnal kopje 79,82 m.

BRUNO KRIŽMAN

Nogomet: naše amaterske ekipe pred prvenstvom

Juventina po desetih letih v 2. AL

Vse kaže, da bo štandreška Juventina, ki si je lani, po desetletnem premoru, ponovno zagotovila napredovanje v drugo amatersko ligo, nastopala skoraj v celoti z istimi igralci iz prejšnje sezone. S tem so trener Ruggero Grion in člani vodstva hoteli nagraditi prizadevnost štandreških nogometašev, ki so v zadnji zmagoviti sezoni, kljub končnemu drugemu mestu, pokazali najzanimivejšo igro.

Na prvem treningu, ki so ga pod vodstvom Griona in pomočnika Giorgia Tavcarja opravili na štandreškem igrišču, so se lanskoletnim pridružili trije novi igralci. Med temi pa ni bilo Davida Klanjščka, za katerega je v poletnem času vladalo precej zanimanja in govorilo se je, da bi se iz Gradišča vrnil k matičnemu društvu. Vse kaže, da bo Klanjšček še za eno sezono igral pri Itali v promocijski ligi. Prihod treh novih igralcev pa bo Štandrežcem zagotavljal večjo prodornost v napadu. »Čistokrvnemu« napadalcu Del Negru se je namreč pridružil Roberto Andaloro, ki je lani igral pri Azzurri; na sredini igrišča pa bosta Tabaju, Cingerliju in Kavsu pomagala Roberto Molinari (Ruda) in Mitja Frandolič, ki je doslej igral za Pieris v 1. amaterski ligi. Nespremenjena pa je ostala obrambna črta, ki je že v lanski sezoni bila med najmočnejšimi. V pogovoru s predsednikom smo izvedeli, da ni izključeno, da bo še kakšen igralec prestopil k belo-rdečim, s čimer bi se ekipa še okrepila in brez večjih bojazni začela zahtevno prvenstvo.

Program dela predvideva v prvih dneh predvsem opravljanje vaj, ki bodo Štandrežcem zagotavljale fizično kondicijo. Tej fazi pa bodo sledile prve prijateljske tekme, s katerimi bo trener skušal doseči najvišjo stopnjo uigranosti.

Doslej ni še znano, v katero prvenstveno skupino bodo vključili Juventino. Govori se, da bi štandreško društvo nastopalo v skupini, v kateri bi bile enajsterice s Tržaške, Goriške in s furlanskega predela. Sicer bomo kaj več o tem izvedeli v soboto, ko se bodo sestali člani nogometne federacije in sestavili skupine v amaterskih ligah. Prvo prvenstveno srečanje pa bo na vrsti že 25. septembra, tako da ima Juventina le dober mesec časa, da izpelje priprave do kraja. Vodstvo si v tem trenutku prizadeva, da bi ekipa odigrala čimveč prijateljskih tekem. Za sedaj je znano le, da bodo Grionovi varovanci nastopili na turnirju v Podgori, ki bo predstavljal uvod v prvenstvo.

Na štandreškem igrišču bodo belo-rdeči samo trenirali, saj se bodo v kratkem začela obnovitvena dela igrišča z gradnjo tribun, slačilnic in sanitarij. Domača srečanja bodo juventinci odigrali na obnovljenem stadionu Baiamonti, kar je vsekakor najboljša rešitev do sklenitve del igrišča v Štandrežu. (pr)

IGRALCI JUVENTINE V SEZONI 1988-89

VRATAR: Mauro Molinari.

BRANILCI: Paolo Travagin, Paolo Chizzolini, Marko Krpan, Moreno Trevisan, Valerio Tegas, Mario Sermino, Flavio Paziente.

VEZNI IGRALCI: Massimo Tabaj, Roberto Molinari, Tulio Bastiani, Ferdinando Lauri, Mitja Frandolič, Marjan Cingerli, Massimo Kavs.

NAPADALCA: Paolo Del Negro in Roberto Andaloro.

Na sliki: igralci Juventine poslušajo prve nasvete trenerja Ruggera Griona. (Foto Pavšič)

Nova sezona pri Domu z novim in »starim« trenerjem

Ob Semoliču tudi Mauro Dornik

Mauro Dornik

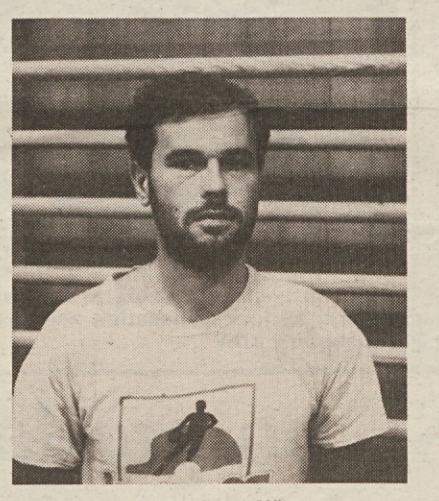

Livio Semolič

Tudi pri goriški košarkarski sekciji ŠZ Dom se že pripravljajo na začetek nove sezone. Po poletnem premoru, ko so odborniki izkoristili nekaj več prostega časa, da so lahko začrtali enoletni program, se bodo v kratkem lotili dela.

Ta teden se bodo iz Pulja vrnili štirje Domovi mlajši košarkarji, ki so se udeležili 14-dnevnih priprav pod vodstvom ameriških strokovnjakov. V prijetnem turističnem centru Zlatne stijene so trenirali kar po šest ur na dan, odigrali so tudi nekaj prijateljskih srečanj. Teh priprav, ki jih organizirajo skozi vse poletne mesece v 14-dnevnih izmenah, se udeležujejo mladi košarkarji iz vse Evrope, saj je kvaliteta treningov in trenerskega kadra res na višini.

V zadnjem tednu meseca avgusta bodo Domovi najmlajši pričeli s pripravami na atletskem stadionu na Rojcah, 7. septembra pa bodo odpotovali v Bovec na 10-dnevne priprave. Ob njihovi vrnitvi pa bodo na bovške priprave odšli igralci članske ekipe, ki se bo 27. t. m. udeležila košarkarskega turnirja v Srpenici pri Bovcu, in bo letos ponovno skušala doseči lovoriko najboljšega in tako končno doseči težko pričakovani prestop v D ligo.

Po lanskem zelo uspelem promocijskem prvenstvu so odborniki društva skušali okrepiti že itak soliden igralski kader. Ker bo Marko Corsi tudi letos branil barve Jadrana, je sekcija menila, da potrebuje ekipa pravega režiserja. Zdi se, da bo v prihodnji sezoni nastopil v Domovem dresu Ramon Merljak, dober playmaker, ki je do lanskega leta igral pri Sotecu v D ligi. Prihod Merljaka bo nedvomno okrepil ekipo, ki je po odhodu Corsija nekoliko šepala v sami organizaciji igre.

Novost bo vsekakor tudi okrepitev pri vodenju ekipe, saj se bo Semoliču letos pridružil tudi Mauro Dornik, ki je lani sklenil, po hujši poškodbi, opustiti aktivno košarko. Nekoliko zapleten je še položaj Nanuta, ki si je lani, žal, priigral kar devet kol izključitve.

S to sezono pa namerava vodstvo sekcije predvsem pridobiti novih svežih sil in bo zato vložilo vse napore v propagando minibasketa. Obstoj in razvoj košarke na Goriškem, in to ne samo tu, je v polni meri odvisen prav od števila najmlajših dečkov, ki se bodo navdušili za to športno panogo.

Večerne meglice

Popoldan zaspim do večera. Imam očiščevalne sanje, ki se mi takoj razblinijo, ko pa se zbudim, se znajdem v... Karakorumu. Škoda! Prevzame me podoben občutek kot doma, potem ko ves popoldan spim do mraka. Takrat nadoknadim energije, vendar pa me nato preveva tak občutek tesnobe in samote, da bi tulil. Podobno se je zgodilo tokrat. Črne misli polne negotovosti. Kaj storiti? Kako se ravnati v bodoče? Utrinek. Včeraj sem bil prvič na gori. In sedaj? Kaj bom moral spet čakati, da drugi odločajo namesto mene, kaj bom moral spet čakati druge ali, v najslabšem primeru, potrpeti dokler se me bo kdo usmilil in me vzel s seboj na goro? Neznosno. Samota. Človek je pri važnih odločitvah vedno sam. Jaz pa ne vem, kako bi ukrepal, kje je pot.

Niti se ne zavedam, kdo je pri meni ali z mano. Na moji desni je speče telo. Verjetno, ne, gotovo je Rado. Matevž očitno ne bere več Hesseja in se je odpravil v jedilnico ali kam drugam. Ne zdržim več. Skočim iz šotora. Meglice, ki se pojavijo tik pred večerom in napovedujejo slabo vreme. Nizke so, čutim se sam in mi je tesno. Bo minilo, to vem, vendar pa je to tudi primeren trenutek, ko moram odločati sam s seboj, sam s svojo vestjo in svojo dušo.

Sreča kdaj?

Podam se na kratko pot po ledeniku. Sprašujem se, kdaj me bo na tej odpravi doletel občutek sreče. Na vrhu Broad Peaka, če ga slučajno dosežem, ne, saj je to umetno ustvarjen cilj. Morda ob kakem tihem pogovoru ko pada mrak, ki se počasi in nežno razlije po vsej dolini ali pa na kakšni poti, ko se bomo pod večer vračali k izhodišču in bomo molčali, ker se bo narava razbohotila okoli nas in bo ona govorila v našem imenu. Morda pa tudi, ko se bo po dolgih dneh moreče megle prikazalo sonce in se bo v dišečih žarkih razlilo po zraku in ga vsega prepojilo, jaz pa se bom podal na ledenik in iskal njegovo skrivnost v lesketajočih snežnoledenih biserih. In bodo govorile spreminjajoče se barve, in bo govorilo nebo, in bo govoril mrak, in bo govoril drhteči zrak, nabit z energijo in valovanjem duše. Takrat, takrat vem, da bo tiho potrkala sreča.

Nasmehnem se. Spomnim se namreč prisrčne pravljice o sreči. Izkušen maček je srečal mlado mucko, ki je lovila svoj rep, in jo vprašal: »Zakaj, mucka, tako vztrajno loviš svoj rep?« Mucka ga je začudeno pogledala in mu naposled odgovorila: »Ker so mi doma rekli, da je sreča v mojem repu. In torej ko ga bom ujela, bom končno dosegla svojo srečo.«

Izkušeni maček se je zamislil, modro pogledal in dejal: »Tudi jaz sem večkrat mislil na univerzalne probleme in na srečo. Tudi jaz sem se prepričal, da je naša sreča v repu. Vendar pa sem se tudi zavedal, da ko sem ga hotel uloviti, mi je vedno zbežal, medtem pa, ko sem se posvetil drugim opravilom, mi je rep vedno sledil.«

Tako je s srečo. Ne bom je lovil. Le radoveden sem, kje in kdaj jo bom srečal, se z njo pogovoril in vanjo upal spet do naslednjega prisrčnega mavričnega snidenja.

Na ledeniku srečam Matevža. Kar predstavljal sem si, da je odšel na kratek sprehod, ker se je v šotoru ali v jedilnici dolgočasil. Želim si pogovora, pa mu kar tako rečem: »Veš, meni se ne zdi važno, da dosežem vrh, važno se mi zdi predvsem, da sem odšel na pot!«

Matevž pa me le pogleda in odgovori: »Ni važen cilj, važna je pot. To je rekel že Nejc, vendar pa je moral biti Nejc, ki je imel za sabo tri osemtisočake in celo vrsto prvenstvenih vzponov, da so ga poznali in spoštovali po vsem svetu, da je lahko to rekel!«

Po teh besedah Matevž odide, jaz pa ostanem sam na ledeniku in se zazrem proti Čogolisi, nad katero se spet zbirajo zlovešči temni oblaki.

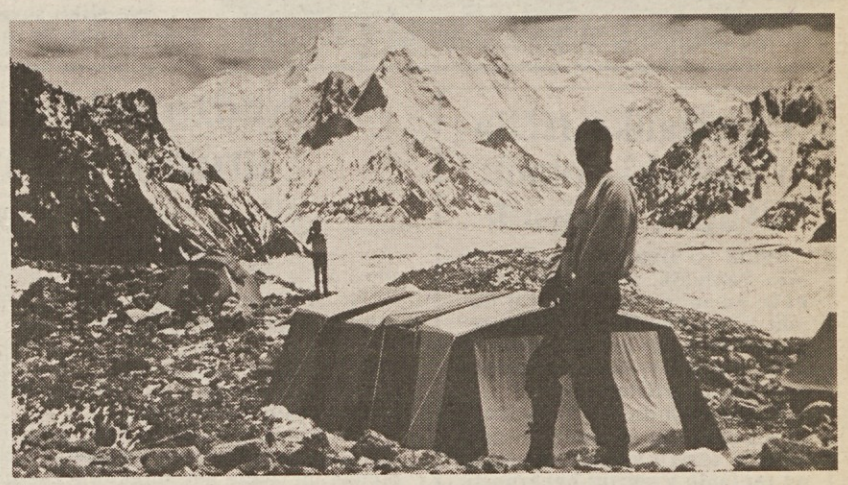

Morda pa bo jutri le nastopilo lepo vreme...

Možno je, da ravno te razlike ustvarjajo sprejemljivo celoto, ki je premostila že marsikatero čer. Za vnaprej pa menim, da bo potrebno za ceno načenjanja obstoječega ravnotežja začeti spreminjati sestavo, kajti vsaka garnitura se iztrosi ter se prej ali slej sklerotizira, posebno če začenja postajati zadovoljna sama s seboj. Skrbno pa bo treba paziti, da ne pride do kriznih obdobij »brezvladja« ali zamenjav posameznih garnitur vsakih pet mesecev, kot smo to že doživljali.

ODBORNIKI ZSŠDI V ZADNJIH DESETIH LETIH

Odo Kalan - blag., preds. IO; Radivoj Pečar - preds. TO TS, odb., blag.; Aldo Rupel - preds. TO GO, odb.; Jožko Kukovac - preds. TO Benečija; Ivan Peterlin - tajnik TO TS; Zvonko Frandolič - tajnik TO GO; Germano Cendou - tajnik TO Benečija; Ivan Brass - blag., odb.; Mija Češčut - odb.; Miran Dolhar - odb., nad. odb.; Igor Komel - odb., predsednik IO, preds. TO GO; Jurij Kufersin - preds. TO TS, odb.-nadz. odb.; Sergij Peloza - odb.; Franko Širca - odb.; Livio Valenčič - odb., nadz. odb.; Dario Vremec - odb.; Andrej Rudež - odb.; Ivek Pertot - odb.; Ervin Gombač - odb.; Franko Drasič - odb.; Valter Pertot - odb.; Boris Simoneta - odb., preds. IO; Damjan Klanjšček - odb.; Srečko Vižintin - odb.; Marjan Tomšič - odb.; Ivo Berdon - odb., tajnik TO GO; Peter Fachin - odb.; Ivan Plesničar - odb.; Ivan Petejan - odb.; Vladimir Budin - odb.; Igor Gomišček - odb.; Mauro Dornik - odb.; Vojko Kocman - preds. IO; Peter Starc - odb.; Fabio Ruzzier - odb.; Bruno Križman - odb.; Emil Bole - odb.; Davorin Pelicon - odb., nadz. odb.; Emil Gombač - odb.; Valter Mokor - odb.; Vladimir Wilhelm - odb., blag.; Dino Roner - odb., nadz. odb., preds. IO; Dario Cotič - nadz. odb.; Egon Kraus - nadz. odb.; Franko Vitez - nadz. odb.; Tullio Možina - nadz. odb. - odb.

Seznam članov TO ZSŠDI za Goriško v tem desetletju

Igor Komel, Marjan Tomsič, Mija Češčut, Srečko Vižintin, Damijan Klanjšček, Davorin Pelicon, Ivan Plesničar, Lučka Tomsič, Marko Čubelj, Marko Lutman, Ivo Berdon, Aldo Rupel, Zvonko Frandolič, Moreno Marson, Dario Frandolič, Renza Pelesson, Nordio Gergolet, Borut Spacal, Mauro Dornik, Igor Gomišček.

Druga osrednja kadrovska struktura na tem področju je Odbor za telesno kulturo pri SKGZ. Kako lahko ocenimo prisotnost tega odbora, kaj se je menjalo v primerjavi s prejšnjim obdobjem? Neizpodbitna ocena je, da so delo, ugled in vpliv odbora pešali iz sezone v sezono. Tu je vmes nekaj piščeve neposredne izkušnje. Do obnove zasnove delovanja in načrtovanja ter do popolne kadrovske obnove je prišlo leta 1983. Prejšnji predstavniško-parlamentarni odbor se je spremenil v prodorno in strokovno pripravljeno ožjo skupino, ki je po kratkem razčiščevanju osnovnih smernic takoj prešla k uresničevanju. V začetku se skupina ni zavedela odporov in zavisti, ki so jo obkrožale poleg običajne neprizadetosti športnih krogov, ki ji upravičeno ali neupravičeno niso zaupali, ker so imeli izkušnje, ki so izvirale iz prejšnjih let. Izkazalo se je, da so te negativne postavke bile močnejše od strokovnosti, izkušenj in organizacijskih sposobnosti. Ker gre za eno osnovnih protislovij v politiki naše telesne kulture, bom jasnejši, kajti značilnost tega desetletja glede odnosov med Odborom, Izvršnim odborom SKGZ in ZSŠDI je ravno nepripravljenost načeti in zadovoljno razčistiti medsebojne odnose ter določiti vsakemu svoje mesto. Interesi SKGZ in ZSŠDI so pač premočni, da bi dali OTK tisto prodornost in avtonomijo, ki mu gresta. Razlogi odstopa garniture, ki je nastopila leta 1983, in popolna odsotnost naslednje garniture v življenju naše telesne kulture so po mojem mnenju naslednji: Odbor ni imel vpogleda v denerno pomoč in v sponsorizacije, ki so jih nekatera društva dobivala po različnih kanalih in zvezah; kljub temu da je bil izraz (in je še vedno) Slovenske kulturno-gospodarske zveze, torej krovne organizacije, ki vključuje tudi ZSŠDI, ni imel pri odgovarjajočih ustanovah v Sloveniji nobene besede, kar je zame dokaz, da niso odnosi urejeni sistemsko temveč po poznanstvih; nasprotovanja med OTK in ZSŠDI imajo svoj izvirni greh v osebnih ambicijah nekaterih maloštevilnih telesnokulturnih delavcev, ki jim nočejo biti jasne funkcije obeh ustanov z viškom v dejstvu, da nekatere struje ZSŠDI vidijo rešitev v ukinitvi OTK. Skratka vsi dejavniki v telesni kulturi samostojno odločajo, kot smo se avtonomno in pluralistično odločili za vodenje manjšinskih ustanov, organizacij, društev, odsekov, pododsekov, komisij in seveda resorjev; ko je začel samostojno odločati OTK, ali je to vsaj želel, se je izkazalo, da nima manevrskega prostora, ker tečejo odločitve avtonomno in pluralistično po drugih poteh.

Naročnina: mesečna 13.000 lir - celoletna 156.000 lir; v SFRJ številka 500.- din, naročnina za zasebnike mesečno 6.000.- din, trimesečno 17.000.- din, letno 60.000.- din, upokojenci in študenti mesečno 4.500.- din, trimesečno 12.000.- din, letno 45.000.- din. Za organizacije in podjetja mesečno 7.000.- din, letno 75.000.- din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglasi - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 60.000 lir. Finančni in legalni oglasi 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 90.000 lir. Mali oglasi 700 lir beseda. Ob praznikih povišek 20%. IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglasi iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tlx 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460270
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD - Stretta De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik **Marko Waltritsch**

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

24. avgusta 1988

SZ je doslej umaknila iz Afganistana polovico svojih čet

Sovjetski zdravniki bodo s pomočjo ameriških kolegov zdravili povratnike

MOSKVA — *Sovjetski vojaški zdravniki so svoje ameriške kolege prosili za pomoč pri »zdravljenju« povratnikov iz Afganistana. Vključevanje vojakov v civilno družbo je namreč zelo zapletena zadeva, ki ji sovjetski zdravniki sami niso kos. Ameriški kolegi imajo na tem področju bogate izkušnje, saj so se sami soočali s težavami in stiskami ameriških vojakov, ki so se vrnili iz Vietnama.*

Strokovnjaki so na podlagi dolgoletne izkušnje ugotovili, da so vojaki, ki odhajajo na fronto proti svoji volji, sistematično podvrženi travmatičnemu stresu, katerega simptomatologija je silno zapletena. Čustveno ravnovesje se razdre, občutek krivde in dvomi naraščajo, stresu pa botruje tudi dejstvo, da je taki vojni nasprotoval domala ves svet, in je celo v domovini niso odobravali, skratka, gre za popolno demotivacijo mladih ljudi. Shad Meshad, direktor ustanove za pomoč povratnikom iz Vietnama je dejal, da so vojaki, ki se vrnejo domov fizično in psihološko uničeni. »Afganistan je bil za sovjetske vojake isto, kot Vietnam za naše mladince. Cela generacija bo plačevala težak davek,« je še pojasnil Meshad. Skupina devetnajstih ameriških zdravnikov, psihologov in biologov bo v prihodnjih dneh odpotovala v Sovjetsko zvezo, kjer bo ostala do 9. oktobra.

Do polovice avgusta je SZ vpoklicala polovico svojih vojaških čet iz Afganistana. Sovjetsko vojaško vodstvo pa je prav včeraj javilo, da bo umik čet prekinilo vsaj do začetka zime, ker muslimanski uporniki iz Pakistana ne spoštujejo ženevskih dogovorov in ščuvajo mudžahedine k zaostritvi upora.

Na sliki (arhivski posnetek AP): **sovjetski vojaki se vračajo domov**

Z »glasnostjo« nad sporazum Molotov-Ribbentrop

MOSKVA — V Sovjetski zvezi se z glasnostjo vse pogosteje pojavljajo zahteve, da se končno v celoti pojasni celotno ozadje podpisa tako imenovanega nenapadalnega sporazuma med SZ in nacistično Nemčijo, ki sta ga leta 1939 podpisala Molotov in Ribbentrop. S tem v zvezi se govori o obstoju tajnih dogovorov med Hitlerjem in Stalinom o Poljski in baltskih republikah.

O teh tajnih sporazumih je pred kratkim pisal estonski zgodovinar Arumyae, njegova članka pa so nato objavili tudi v dnevniku Sovjetskaja Estonia. Po mnenju estonskega zgodovinarja je do tajnih sporazumov med Hitlerjem in Stalinom po vsej verjetnosti res prišlo in da jih je treba objaviti, še prej pa je treba pojasniti tudi vzroke in vsebino znanih dogovorov. V SZ so v glavnem doslej vedno trdili, da je bil Stalin prisiljen sprejeti sporazum s Hitlerjem, ker SZ takrat še ni bila pripravljena na vojno z Nemčijo.

Več kot dva milijona brezdomcev zaradi velikih poplav v Sudanu

KARTUM — Narasli Nil je v teh dneh prinesel lakoto in obup v Sudan, kjer je zaradi poplav ostalo brez strehe nad glavo več kot dva milijona ljudi, več sto tisoč pa jih je zbežalo pred vodno ujmo.

Po vesteh iz Kartuma so poplave povzročile ogromno gmotno škodo, na poplavljenih področjih pa so doslej našteli 58 mrtvih. Narasle vode so v več mestih uničile električno napeljavo, povsod primanjkuje pitne vode in izredno je narasla možnost najrazličnejših epidemij. Naravna katastrofa je dosegla take razsežnosti, da je Sudan preko OZN zaprosil za pomoč širšo mednarodno skupnost. Ob vseh tegobah, ki jih tarejo, pa so v Sudanu našli čas za cenzuro nad tujim tiskom, ki naj bi po njihovem mnenju neobjektivno poročal o tej katastrofi.

Kar je za Sudan katastrofa, pa je po drugi strani prava mana za Egipt. Polna struga Nila namreč pomeni konec desetletne suše, zaradi katere se je egiptovska kmetijska proizvodnja izredno skrčila, zaradi nizkega vodostaja pa je bila v prejšnjih letih tudi vprašljiva energetska bilanca države.

Na sliki: severno od Kartuma so postavili veliko šotorsko naselje za tiste, ki so ostali brez strehe. (AP)

Silovit gozdni požar uničil velik del parka Yellowstone

Pepel in zoglenela debla je bilo vse, kar je ostalo po velikem gozdnem požaru, ki je v ponedeljek zajel velik del parka Yellowstone pri Norris Junctionu v ZDA (AP)

Partizanka trčila v splitski pomol: dvajset ranjenih

SPLIT — Dvajset potnikov je bilo ranjenih, med njimi šest huje, ko se je včeraj zjutraj trajekt reške Jadrolinije Partizanka, ki vozi na progi Supetar - Split, zaletel v obalo splitskega trajektnega pristanišča.

Po besedah dr. Gordana Grgića s postaje prve pomoči v kliničnem centru v Splitu ni nihče od ranjenih v smrtni nevarnosti. Šest ranjenih potnikov se zdravi na kirurškem oddelku kliničnega centra zaradi raznih zlomov. Med ranjenimi je tudi šest tujcev. Navtični inšpektor Mladen Juranović je po prvih pregledih sporočil, da je trajekt Partizanka, ki je včeraj zjutraj priplul v splitsko pristanišče s 70 potniki in 26 vozili, poveljeval pa mu je kapitan Zdravko Kaliterna, trčil v obalo zaradi okvare. V nesreči je bilo poškodovanih tudi 13 avtomobilov. (dd)

Nadzorniki poletov grozijo s stavko

BEOGRAD — Predstavniki odbora za organiziranje stavke nadzornikov poletov so včeraj sporočili sredstvom obveščanja, da ne odstopajo od svojih zahtev in da bodo stavkali, če njihovih zahtev ne izpolnijo.

Na 14 tipkanih straneh so zavrnili argumente pristojnih zveznih organov, organizatorji stavke in pristojni državni organi se očitno ne ujemajo v bistvenih stvareh, kajti nadzorniki poletov menijo, da je varnost letalskega prometa ogrožena, zvezni organi pa vztrajno zatrjujejo, da je varnost boljša kot kdajkoli poprej.

Nadzorniki poletov so imeli pripombe tudi na to, da se tako pogosto menjujejo predsedniki zveznega komiteja za promet in zveze ter direktorji zvezne uprave za nadzor poletov. Vendar pa kljub temu zahtevajo zamenjavo sedanjega direktorja zvezne uprave. Odbor za pripravo stavke v svojem najnovejšem sporočilu javnosti navaja več različic napovedane prekinitve dela.

■ DUBROVNIK — *Ladja Polarni medved varno pluje proti Montrealu, kamor bo predvidoma prispela jutri dopoldan. To je sporočil generalni direktor Atlantske plovidbe Gril. Neznanci so namreč zahtevali od zavarovalnice 800.000 dolarjev in zagrozili, da bodo, če denarja ne dobijo, aktivirali 80 kilogramov eksploziva, ki naj bi bil skrit na ladji. Ponedeljkova natančna preiskava pa je potrdila prepričanje kapitana ladje in Atlantske plovidbe, da izsiljevalci lažejo in je ladja tako mirno nadaljevala plovbo proti Montrealu. (dd)*

KVSE bo prešla z obrobne na konkretno problematiko

Konferenca o varnosti in sodelovanju v Evropi (KVSE) se bo nadaljevala na Dunaju pred koncem tega meseca. Zanjo je v glavnem značilno, da je napredovala pri nekaterih obrobnih vprašanjih, zaostala pa je pri večjih. Nesporno pa je njena vloga vsak dan bolj pomembna.

Ena bistvenih ugotovitev je lahko, da problem varnosti še ni bil obravnavan dovolj »globinsko«, ker ga še vedno smatrajo za neposreden izraz blokovske podobe. Varnost je pa seveda glavni cilj KVSE. Toliko bolj bodo ustvarjeni pogoji za njeno uresničitev, kolikor bolj bo upoštevano takorekoč pluralistično stanje na evropski celini. Seveda ne bo nikoli Evropa grobo enotna, unitaristična, marveč jo bodo zmeraj bolj združevale prav njene pluralistične značilnosti.

Enotno je mnenje, da bo za napredek Konference o varnosti in sodelovanju v Evropi nujno potrebno zmanjšati vojaške potenciale, ki jih je očitno preveč. Evropska celina tega ne prenese. Res je Evropa nekak barometer stanja na svetu, toda za to ne potrebuje vojaških dokazil. Blokovska podoba izkrivlja njeno zgodovino, zdajšnje stanje in težnje. Neuvrščene in nevtralne države utemeljeno trdijo, da bi morala dobesedno sleherna evropska država, mala ali velika, pripadnica tega ali onega bloka, igrati »svojo« konstruktivno vlogo.

Predstavniki tistih držav, ki ne pripadajo blokoma, so oblikovali nov izraz: v Evropi naj bi prišlo do »sodelovanja enakih«. Bolj bo to sodelovanje intenzivno, hitreje bodo dozorele možnosti za stvarno varnost in kajpak mir ter sodelovanje. Predstavnik Jugoslavije na konferenci je v svojem nagovoru, preden so se udeleženci razšli v začetku tega meseca, domiselno zatrdil, »da vloga velikih ne bo nikoli uspešna, če ne bo združena tudi z vlogo malih«.

Konferenca bi morala napraviti bolj odločne korake pri nekaterih bistvenih vprašanjih, ki pa so zmeraj ista: najprej bi bilo treba zavestno sprejeti helsinška načela o medsebojnih odnosih, zatem pa osvojiti ukrepe za krepitev zaupanja. Teza, da je dovolj deklaracija, ne stoji več. Potrebni so konkretni ukrepi. Tudi pri vprašanju na primer razoroževanja ne zadostujejo več zagotovila. Proces se bo začel takrat, ko bodo sprejeti tako imenovani »verifikacijski« ukrepi.

Skratka, sleherni korak naj bo dokumentiran. Pomembne naloge dunajske konference pa so tudi okrepitev gospodarskega sodelovanja, človekove pravice, nenazadnje pa tudi mediteranska problematika, to je odnos do nje. Mediteran je spojen z Evropo, zato je tudi njen problem. Ko so se zadnjič razšli, so udeleženci večinoma pristali na spoznanje, da so to stvarne osnove za krepitev varnosti in razmah sodelovanja.

Pri odmotavanju evropskih vozlov se zadnje čase oblikujejo še nekatera nova spoznanja. V nadaljevanju konference bi morali udeleženci bolj pokazati, da razumejo njihovo resnost. Gre namreč za to, da so »stvarne« razlike še prevelike. To velja tako za tiste med Zahodom in Vzhodom, kot za razlike med tako imenovanim Severom in Jugom. Pretirane razlike kajpak niso element stabilizacije. Jugoslovanski delegat Ignac Golob je rekel, da so, denimo, socialne ali ekonomske razlike (seveda še ne bodo delali na tem, da bi jih zmanjševali) že lahko bolj nevarne, kot je ideološka drugačnost.

Pred nadaljevanjem dunajske konference so domala neizbežne še nekatere ugotovitve. Tehnološka revolucija je že dosegla raven nezadržnosti in ima, ter bo imela, zmeraj bolj, neglede na umetne bariere, svetovno razsežnost. Tako razsežnost bi morali pogumneje sprejeti tudi v evropski sferi, konkretno na Konferenci o varnosti in sodelovanju v Evropi. Toda odkritosti je še premalo, zaprtosti pa preveč. Trdijo na primer, da kajpak zlasti blokovski dejavniki ravnajo v nekaterih tehnoloških primerih, pa čeprav gre za vsečloveške vrednosti, bolj zaprto, kot če bi šlo za vojaške skrivnosti.

To seveda ne more biti v duhu naporov za nove evropske odnose. Res je, da je domala utopična kaka evropska vojna, nevarnosti napetosti, zaostritev na naši celini pa so lahko vsakodnevne. Bolj bodo tako imenovane NN države aktivne in vztrajne, manj bo teh nevarnosti. Še zmeraj pa smo v položaju, ko ni moč reči, da blokovski dejavniki resnično cenijo vlogo in napore nevtralnih in neuvrščenih.

Pred nadaljevanjem konference prav tako slišimo, da ne bi smeli varčevati s pobudami za nova srečanja in za utrjevanje takšnih ustanov, kot je na primer Alpe-Adria. So pa seveda še druge. To je pomembna sestavina v ustvarjanju nove Evrope. Bistveno pa bi seveda bilo, da bi politični dejavniki pričeli globlje spoštovati in uresničevati dogovore KVSE.

Miro Kocjan

Nenavadna dogodivščina italijanskih turistov

LIZBONA — *Počitnice se iztekajo, letoviščarji, ki so se že vrnili domov, pa sedaj bolj ali manj navdušeno pripovedujejo o poletnih dogodivščinah. Tisti, ki so počitnice preživeli doma, pa poslušajo in poslušajo s kančkom zavisti.*

Kakih sto italijanskih turistov, ki so za dopust izbrali portugalski otok Madeiro, bodo imeli tudi marsikaj povedati, saj so bili prisiljeni podaljšati počitnice za celih 70 ur, in to brezplačno na turističnem letališču na otoku. Stvar pa le ni tako enostavna, kot bi nemara lahko mislili. Zaradi slabega vremena in močnega vetra letala niso mogla vzleteti, ko se je stanje za silo izboljšalo, pa je uprava letališča kratkomalo pozabila na sicer zajetno skupino Italijanov. Kot so povedali včeraj, takoj potem, ko jim je končno uspelo stopiti na trdna (italijanska) tla, so druga letala redno pristajala in vzletala, samo njihovega ni hotelo biti od nikoder. Italijani so se seveda hudo jezili, začeli so celo razbijati okna in opremo v čakalnici, zato je hočeš - nočeš, posegla policija. Baje je nekatere člane skupine oštela... s pendreki, po (ne)zdravem načelu milo za drago. Eksotični otok bo tako v prihodnje prikrajšan za najmanj sto turistov.

V ZDA zanimanje za jugo kabriolet

WASHINGTON — Ameriška kabelska televizijska mreža CNN je v eni svojih oddaj objavila prispevek o uvajanju juga kabriolet na ameriško tržišče. V poročilu iz Detroita so poudarili pričakovanje, da bo kabriolet vzpodbudil tukajšnjo prodajo jugoslovanskega avtomobila in zanimanje kupcev za nakup tega avta. V oddaji je več Američanov izjavilo, da le težko verjamejo, da lahko za borih 8.000 dolarjev kupiš takšen kabriolet. Avtomobilu so pripisovali ceno od 12.000 do 15.000 dolarjev.

Reporter CNN je med drugim dejal, da je upadla prodaja osnovnega tipa juga v Ameriki najbolj zaradi drobnih pomanjkljivosti, vendar pa je tudi izrazil prepričanje, da bo nova ameriška družba, ki je prevzela prodajo jugov, uspela rešiti te probleme. (dd)